

ሒሳብ

መፅሐፍ ተምሃራይ
3^ይ ክፍለ

ሒሳብ መፅሐፍ ተምሃራይ 3^ይ ክፍለ

ISBN 978-99944-2-172-5

ሚኒስቴር ትምህርት
ፎዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ

MOE

ዋጋ: ብር 34.00

ሒሳብ

መፅሐፍ ተምሃራይ
3^ይ ክፍለ

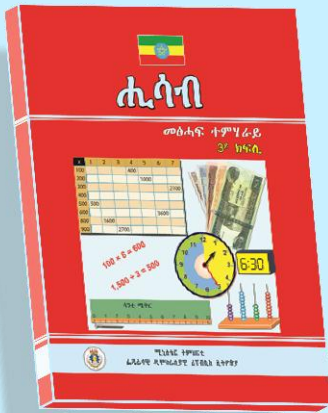
×	1	2	3	4	5	6	7
100				400			
200					1000		
300							2100
400							
500	500						
600						3600	
800		1600					
900			2700				

$100 \times 6 = 600$
 $1,500 \div 3 = 500$

ሚኒስቴር ትምህርት
ፎዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ

ነዚ መጻሕፍ ግቡኝ ዝኾነ ክንክንን ኣተሓሕዛን ይገበረሱ።

እዚ መጻሕፍ ንብረትን ሃፍቲን ቤት ተምህርቲኹም ስለዝኾነ ንክደበላሾ፣ ንክደቐደዱን ንክደጠፍኩን ግቡኝ ኣተሓሕዛ ግበረሱ።

ተምህር እዚ መጻሕፍ እዚ ንስኻትኩም ምስተምህርቲኩምሱ ኣገልግሎቱ ዘብቀዕን ዝድርበን እንተደኮነስ ኣሰርኩም ተኸቲሱም ዝመጹ ተምህር እውን ክመሃሩሉን ክጥቀሙሉን ስለዝግባእ፣ ኣገባብ ኣተሓሕዛ መጻሕፍ ድማ ኣባኻትኩም ክመሃሩ ስለዘለዎምን እዞም ዝሰሰሱ ሓበሬታታት ክተሰተውዕሉን ክተትግብሩን ይግባእ።

- ✓ ኩሱግዘ ናብ ቤት ተምህርቲ መጻሕፍ ሒዝኩም ምህላእ፣
- ✓ ኣብ ሸፍን ደኹን ኣብ ውሽጢ እዚ መጻሕፍ ዝኾነ ዓደነት ምስክት ወደ ልሑፍ ዘደምግባርን ዘደምጻሓፍን፣
- ✓ ኣብዚ መጻሕፍ ዝኾነ ገል ዘደምቐደዱ፣
- ✓ መጻሕፍ እናተቐገበሰኩም እንተተሰርኩ ግቡኝ ጥንቓቕ ምግባር፣
- ✓ መጻሕፍ ኣብ ቦርሳ ደኹን ኣብ ሲድኩም እንተተሰረኩ ክደቐደዱን ክደሰጹን ምጥንቓቕ።

ኪሳብ

መፅሐፍ ተምሃራዊ

3^ይ ክፍሊ

ፀሐፍቱ:

ካሳ ሚካኤል ወ/ዩኑስ
ዘነበ ደነቀ ዘረፉ
ኣስም በዩነ በርሀ

ኤዲተራት:

ሰሰሞን ሕሱፍ ንጉስ
ደስታ ገ/ህይወት ምራጭ

ሚኒስቴር ትምህርቱ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ

ትኩዝቶ

ምዕራፍ 1 ሙሉኛ ቁልፍታት ክሳብ 10000ን ቀደም ሰዓብምን..... 1

1.1 ደግሞ ክሳብ 1000 ዘስዉ ሙሉኛ ቁልፍታት 1

1.2 ደግሞ ስልጢታት ክሳብ 100 ኣብ ዘስዉ ሙሉኛ ቁልፍታት.....11

1.3 ክሳብ 10000 ዘስዉ ርባሓት 100ን 1000ን 17

1.4 ክሳብ 10,000 ዘስዉ ሙሉኛ ቁልፍታት 23

1.5 ክሳብ 10000 ዘስዉ ሙሉኛ ቁልፍታት ምወደዳርን ችደም ሰዓብ ምስራሕን.....30

ምዕራፍ 2 መዐቀኒ 35

2.1 መዐቀኒታት ንውሓት 35

2.2 ምዕቃን ትኩዝቶ ብሚሲ ሲትርን ሲትርን 41

2.3 ምዕቃን ክብደት ብግራም፣ ብኪሎግራምን ብኩንታልን.....43

ምዕራፍ 3 ገዚታት..... 47

3.1 ደግሞ ሲሶታት.....47

3.2 ኣሃድ ገዚታት ካብ $\frac{1}{2}$ ክሳብ $\frac{1}{10}$ 48

3.3 ፍርቅን ርባሕን 50

3.4 ምወደዳር ቀስብቲ ገዚታት 51

ምዕራፍ 4 ምድማርን ምጉዳስን ሙሉኛ ቁልፍታት ክሳብ 10,000 ... 53

4.1 ምድማር ሙሉኛ ቁልፍታት ክሳብ 10,000 53

4.2 ክሳብ 10,000 ዘስዉ ሙሉኛ ቁልፍታት ምጉዳስ.....61

4.3 ቃል ግድሳት ኣብ ምድማርን ምጉዳስን 67

ምዕራፍ 5 ምርባሕን ምህቃስን ሙሉኛ ቁልፍታት ክሳብ 10000 71

5.1 ምርባሕ ርባሓት 100 ብበዓል ሓደ ሆሂ ሙሉኛ ቁልፍታት.....71

5.2 ምርባሕ ርባሓት 1000 ዘኾኑ ሙሉኛ ቁልፍታት ብበዓል ሓደ ሆሂ ቁልፍታት 74

5.3	ርባሐቶም ካብ 10,000 ዝነኣሱ መስክ ቁፅርታት ምስ በዓል ሓደ ሆሂ ቁፅሪ ምርባሕ	76
5.4	ክሳብ 10,000 ዘሰዉ ርባሐት 10ን 100ን ን10ን ንበዓል ሓደ ሆሂ ቁፅርን ምምቃል	84
5.5	ክሳብ 10000 ዘሰዉ መስክ ቁፅርታት ብበዓል ሓደ ሆሂ ብተረፍን ብዘይተረፍን ምምቃል	87

ምዕራፍ 6 መስመራትን ቀስበቲ ቅርፅታትን 95

6.1	ተራኽብቲ፣ ተመዓዳደውትን ትኹሳትን መስመራት	95
6.2	ምስረታ ተመዓዳደውቲ፣ ተራኽብትን ትኹል ንትኹል መስመራትን	98
6.3	ፊክታንግል፣ ትርብዒት፣ ፓራሰሎግራምን ትራፒዘዩምን	104
6.4	ክቢ	108

ምዕራፍ 7 ገንዘብ 113

7.1	ምልውዋጥ ኣዓድ ገንዘብ	113
7.2	ቃል ግድል ኣብ ገንዘብ	116

ምዕራፍ 8 ግዘ 119

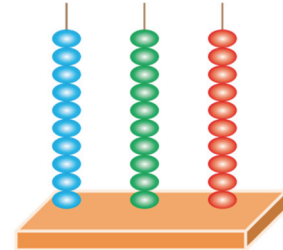
8.1	ምንባብ ሰዓት	119
8.2	ሰዓትን ደቂቓን	121
8.3	ሰለት፣ ሰመን፣ ወርሕን ዓመትን	123
8.4	ቀሲል ቀስንተን	124

ምዕራፍ 9 ኣተሓሕዳ መረዳኸታ 125

9.1	ቀሲል ስእሳዊ ግራፍ	125
9.2	ትንተና ቀሲል ስእሳዊ ግራፍ	127

ምዕራፍ 1

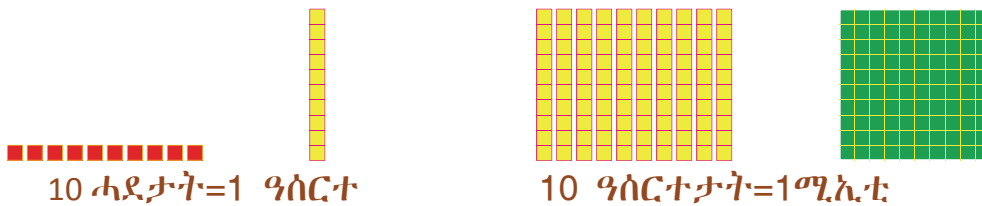
ሚኒትታት፣ ዓሰርተታት፣ ሓደታት

ሙሉን ቁፅርታት ክሳብ 10,000ን ንቑደም ሰዓቦምን

1.1 ደግሞ ክሳብ 1000 ዘስጢ ሙሉን ቁፅርታት

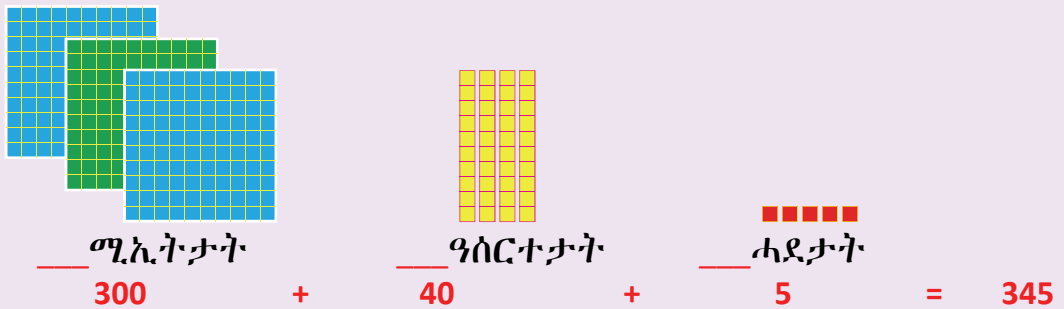
1.1.1 ክሳብ 1000 ዘስጢ ሙሉን ቁፅርታት ምንባብ

ሚኒትታት፣ ዓሰርተታትን ሓደታትን

ንጥፈት 1

1. ኣብ ሕድ ሕድ ክንደይ ትርብዒታት ከምዘሰጡ እናቐፀርኩም ሚኒትታት፣ ዓሰርተታትን ሓደታትን ፍሰዩ። ትዕዘብኩም ደማ ተመደዩ።

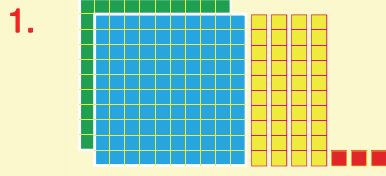

2. ኣብ ሳዕሲ ዝረኽብኩም ሙሉን ቁፅሪ ብዓድታት ቁፅሪ ከመይ ከምዝገሰፅ ተመደዩ።

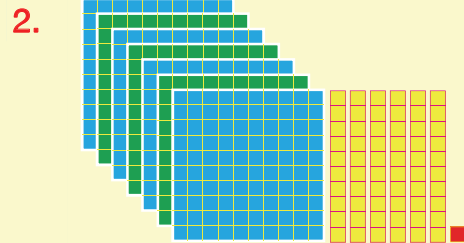
ሚኒትታት	ዓሰርተታት	ሓደታት	
			345
ሰለስተ ሚኒትን ኣርባዓን ሓሙሽተን			

መስመዲ 1

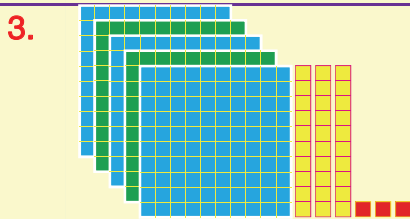
ነቲ ምስሊ ዝወክል ቁፅሪ ኣክብቡ።

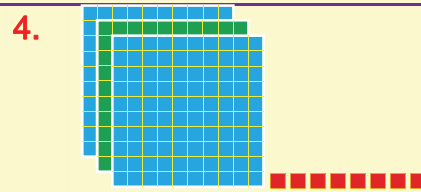
234
243
533

716
671
761

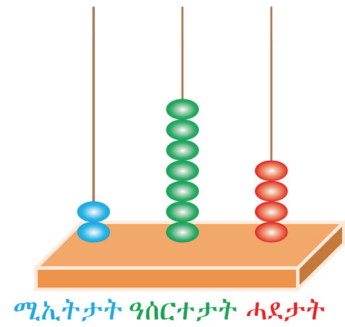
530
533
353

318
380
308

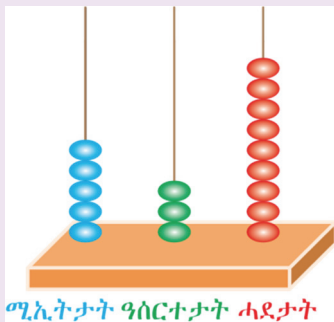
ነቲ ኣባክስ ኣስተውዕሉ

ኣብነት፡- 2 ሚእትታት 7 ዓስርተታትን 4 ሓደታትን ይርከቡ።
እዚ ብትንተና እንትፅሓፍ $200 + 70 + 4 = 274$ ።
ስለዚ ቦቲ ኣባክስ ዝተወከለ ቁፅሪ 274 እዩ።

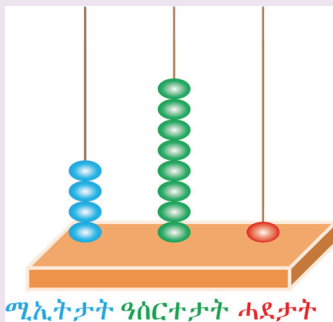

ንጥፈት 2

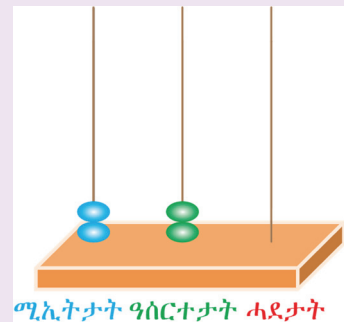
ቦቲ ኣባክስ ዝተወከሉ ቁፅርታት ፍሰዩ።

ሀ.
 $539 \text{ ፣ } 359 \text{ ፣ } 953$

ለ.
 $841 \text{ ፣ } 148 \text{ ፣ } 481$

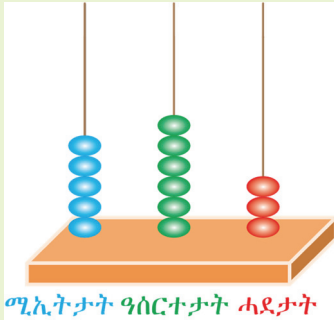

ሐ.
 $220 \text{ ፣ } 22 \text{ ፣ } 202$

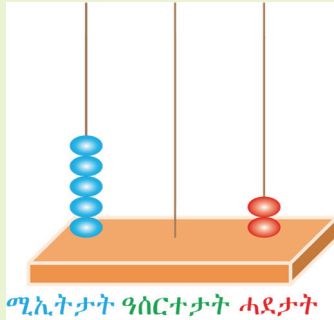
መስመዲ 2

ሀ. በቲ ኣባኸስ ዝተወከሱ ቁፅርታት ፍሰድ፡፡

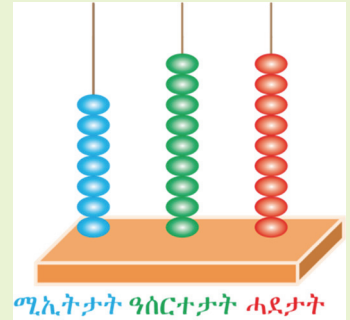
1

365 ፣ 653 ፣ 563

2

205 ፣ 520 ፣ 502

3

799 ፣ 997 ፣ 979

ለ. ትክክለኛ ዝኾነ ቁፅሪ ኣክብቡ፡፡

1. 3 መዲያትታት 2 ልዩትታት 5 ሓደታት

235   352   325

2. 4 መዲያትታት 6 ልዩትታት 7 ሓደታት

467   764   476

3. 5 መዲያትታት 4 ልዩትታት 0 ሓደታት

540   450   405

4. 400 + 70 + 4

447   474   744

5. 600 + 50 + 9

659   596   956

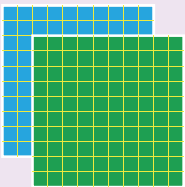
6. 800 + 4

840   408   804

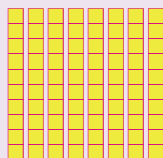
1.1.2 ክሳብ 1000 ዘስዉ መብስ ቁፅርታት ምዕራፍ

ንጥፈት 3

ክንደይ መዲያትታት፣ ልዩትታት፣ ሓደታት ኣሰዉ? ነቲ ቁፅሪ ብሰደቓ ዓደታት ቁፅሪ ኣርእዩ፡፡

___ መዲያትታት

___ ልዩትታት

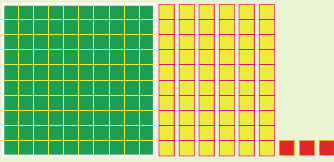
___ ሓደታት

___ + ___ + ___ = ___

መስመራ 3

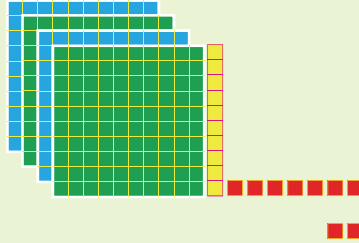
በዓስ ሰስስተ ሆሂ ቀፅርታት ፅሓፉ::

1.

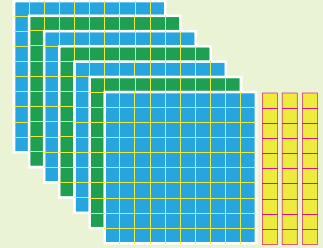
___ ሚኢትታት
 ___ ዓሰርተታት
 ___ ካደታት
 = ___

2.

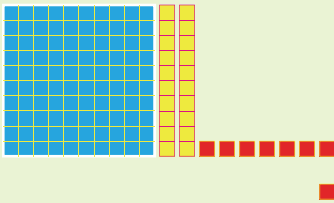
___ ሚኢትታት
 ___ ዓሰርተታት
 ___ ካደታት
 = ___

3.

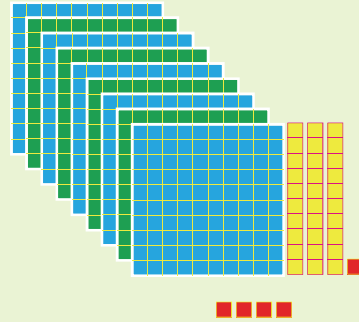
___ ሚኢትታት
 ___ ዓሰርተታት
 ___ ካደታት
 = ___

4.

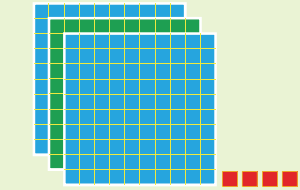
___ ሚኢትታት
 ___ ዓሰርተታት
 ___ ካደታት
 = ___

5.

___ ሚኢትታት
 ___ ዓሰርተታት
 ___ ካደታት
 = ___

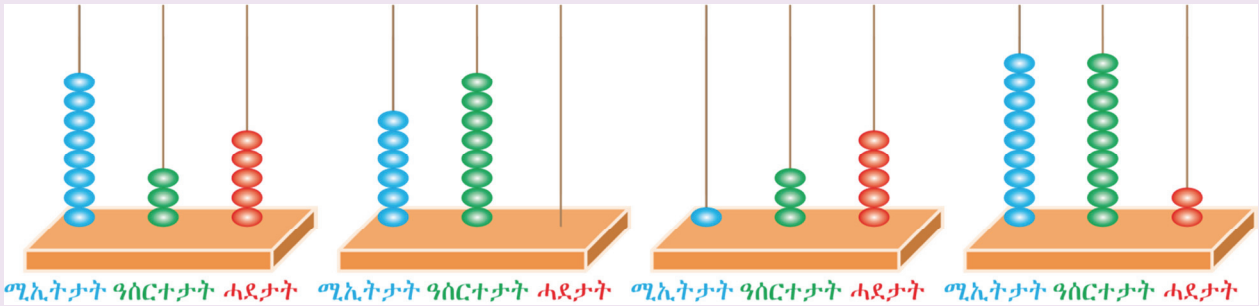
6.

___ ሚኢትታት
 ___ ዓሰርተታት
 ___ ካደታት
 = ___

ንጥረት 4

በቲ ኣባከስ ዝተወከሱ ቁፅርታት ፀሓፉ::

ሚእትታት ዓሰርተታት ሓደታት ሚእትታት ዓሰርተታት ሓደታት ሚእትታት ዓሰርተታት ሓደታት ሚእትታት ዓሰርተታት ሓደታት

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____

መልመዳ 4

ሀ. ነዞም ዝስዕቡ ቁፅርታት ብኣሃዝን ብፊደልን ፀሓፉ::

1. 3 ሚእትታት 2 ዓሰርተታትን 4 ሓደታትን	8. 2 ሚእትታት 8 ዓሰርተታትን 7 ሓደታትን
2. 9 ሚእትታት 3 ዓሰርተታትን 2 ሓደታትን	9. 3 ሚእትታትን 3 ዓሰርተታትን
3. 1 ሚእት 8 ዓሰርተታትን 1 ሓደን	10. 5 ሚእትታትን 6 ሓደታትን
4. $400 + 60 + 8$	11. $400 + 60 + 8$
5. $800 + 30 + 9$	12. $800 + 30 + 9$
6. ሓሙሽተ ሚእትን ስልሳን ክልተን	13. ሸውዓተ ሚእትን ዓሰርተ ክልተን
7. ሸምንተ ሚእትን ዓሰርተ ሽዱሽተን	14. ክልተ ሚእትን ኣርባዕተን

ለ. ሕድ ሕድ ቁፅሪ ብፊደል ፀሓፉ::

1. 469	3. 206	5. 615
2. 985	4. 324	6. 719

ስም ከተማ	ካብ መቐስ ዘለዎ ርክቐት ብኪ.ሜ
ውቕሮ	46
ሳምረ	58
ዓብዪ ዓዲ	85
ዓዲ ግራት	115
ዓድዋ	223
ሸረ	304

ሐ. ሕድ ሕድ ከተማ ካብ መቐስ ዘለዎ ርክቐት ብኪ.ሜ ብሚኒትታት፣ ዓሰርተታትን ሓደታትን ፅሓፉ።

1. ውቕሮ 46 = 40 + 6	3. ዓብዪ ዓዲ	5. ዓድዋ
2. ሳምረ	4. ዓዲ ግራት	6. ሸረ

1.1.3 ቀዳማይን ሰዓባይን

ንጥፈት 5

- ኣብ ኣባከስ 457 ኣርእዩ። ካብኡ 1 ኩዕሾ እንተጉዲልኩም ክንደይ ትረክቡ? ነቲ ዝረኽብኩምዎ ቁፅሪ ኣብ ሰሌዳ ፅሓፉ።
- ንካልኣይ ግዘ 457 ኣብቲ ኣባከስ ኣርእዩ። ኣብቲ ኣባከስ 1 ኩዕሾ እንተወሲኽኩም ክንደይ ትረክቡ? ነቲ ዝረኽብኩምዎ ቁፅሪ ኣብ ሰሌዳ ፅሓፉ።
- እቶም ዝረኽብኩምዎም ቁፅርታት ምስ 457 ዘለዎም ርክብ ግለፁ።

ካብ 457 ብ1 ዝንእስ ቁፅሪ 456 እዩ።
ምክንያቱ $456 = 457 - 1$

ካብ 457 ብ1 ዝዓቢ ቁፅሪ 458 እዩ።
ምክንያቱ $458 = 457 + 1$

ንዘኾነ ቁፅሪ 'U':
 $U - 1$ ን U ቀዳማይ ይበሃል።

ንዘኾነ ቁፅሪ 'U':
 $U + 1$ ን U ሰዓባይ ይበሃል።

ንጥረት 6

ነዚ ዝስዕብ ጨረር ቁፅሪ ተጠቓምኩም ነዞም ሕተታት መስሱ።

ን 74 ቀዳማይ ___ እዩ።

ን 74 ሰዓባይ ___ እዩ።

ርባሕ ዓሰርተ ዝኾነ ን 74 ቀዳማይ ___ እዩ።

ርባሕ ዓሰርተ ዝኾነ ን 74 ሰዓባይ ___ እዩ።

ን 106 ቀዳማይ ___ እዩ።

ን 106 ሰዓባይ ___ እዩ።

ርባሕ ዓሰርተ ዝኾነ ን 106 ቀዳማይ ___ እዩ።

ርባሕ ዓሰርተ ዝኾነ ን 106 ሰዓባይ ___ እዩ።

መስመዲ 5

ሀ. ኣብቲ ዝተወገበ ቦታ ቀዳማይን ሰዓባይን ሕድ ሕድ ቁፅሪ ፅሓፉ።

1.		127			6.		569	
2.		222			7.		600	
3.		243			8.		849	
4.		374			9.		898	
5.		561			10.		999	

ለ. ኣብቲ ዝተወገበ ቦታ ንሕድ ሕድ ርባሕ ዓሰርተ ቀዳማይን ሰዓባይን ቁፅሪ ፅሓፉ።

1.		44			4.		125	
2.		65			5.		647	
3.		89			6.		833	

ሐ. ዝገደቡ ቁፅርታት ምስኡ።

1.	20	30					80
2.			155	156			
3.			341			344	
4.	468	469					
5.	701	702		704			
6.	750	760					810

መ. ነዚ ሰደቃ ምስኡ።

	መስክ ቁፅሪ	ቀዳማዊ	ሰዓባዊ	ርባሕ 10 ዘኾነ ቀዳማዊ	ርባሕ 10 ዘኾነ ሰዓባዊ
1.	342				
2.	409				
3.	725				
4.		612			
5.			248		

1.1.4 ክሳብ 1000 ዘስጠዉ መስክ ቁፅርታት ምውድዳርን ብቕደም ሰዓብ ምስራሕን

ሀ. ምውድዳር

ኣብነት 1:- ኣብ ሓደ ቤተ መጻሕፍቲ 572 መጻሕፍቲ ሒሳብ 539 ድማ መጻሕፍቲ ሳይንስ ኣለዉ። ኣብቲ ቤተ-መጻሕፍቲ ካብ ዘለዉ መጻሕፍቲ ዝበዘሐ ሒሳብ ድዩ ወይስ ሳይንስ?

ፍታሕ: በዘሐ እቶም መጻሕፍቲ ብምውድዳር ነዚ ሕቶ ክንምልስ ንክእል ኢና።

ነዞም ቁፅርታት ብቕደም ሰዓብ ንምቕማጥ ከክልተ ቁፅርታት በቢተራ ነወዳድር።

$$604 \div 164 \div 150 \div 183$$

$$150 < 164$$

$$164 < 183$$

$$183 < 604$$

ርእሾታ እዞም ከተማታት ካብ ዝቐረበ ብምጅማር ብቕደም ሰዓብ እንት-ስርዑ ከምዚ ዝስዕብ ይኾኑ።

$$150 < 164 < 183 < 604$$

ስለዚ እቶም ከተማታት ካብ ንመቐለ ዝቐርብ ከተማ ብምጅማር ብቕደም ሰዓብ እንት-ስርዑ፤

ዛላምበሳ፣ ኮረም፣ ኣላማጣ፣ ሑመራ ይኾኑ።

ስም ከተማ	ካብ መቐለ ዘለዎ ርእሾት ብኪሚ
ሑመራ	604
ኮረም	164
ዛላምበሳ	150
ኣላማጣ	183

መጠመዲ 7

ሀ. ካብ ዝነኣሰ ናብ ዝዓበዩ ብቕደም ሰዓብ ፅሓፍ።

1. $35 \div 26 \div 39 \div 21$

2. $258 \div 250 \div 227$

3. $624 \div 696 \div 623 \div 641$

4. $396 \div 589 \div 428 \div 598$

5. $151 \div 146 \div 117 \div 306$

ለ. ካብ ዝዓበዩ ናብ ዝነኣሰ ብቕደም ሰዓብ ፅሓፍ።

1. $9 \div 15 \div 27 \div 32$

2. $515 \div 501 \div 526 \div 561$

3. $547 \div 66 \div 395 \div 709$

4. $103 \div 109 \div 105 \div 112$

5. $786 \div 780 \div 784 \div 782$

ሐ. በቲ ፊደል ዝውክሉ መብእ ቁፅርታት ዘርዚርኩም ፅሓፍ።

1. $484 < ሀ < 491$

2. $119 < ሀ < 127$

3. $459 < ሀ < 468$

4. $212 < ለ < 227$

5. $323 < ለ < 333$

6. $405 < ለ < 411$

1.2 ድምጽ ስጦታት ክፍለ 100 ካብ ዘለዉ ሙሉኛ ቁጥሮች

1.2.1 ምድማር በዓል ክፍተ ሆኒ ሙሉኛ ቁጥሮች

ክፍለ 1 ካብ ሓደ ቤት ትምህርቲ ካብ ዘለዉ 3^ይ ክፍሊ ተምሃሮ 24 ኣወዳት 25 ኣዋልድ እዮም። ካብቲ ክፍሊ ዘለዉ ተምሃሮ በዝሓም ክንደይ እዩ?

ፍታሕ በዝሒ እቶም ተምሃሮ ንምፍላጥ በዝሒ ኣወዳትን ኣዋልድን ንድምር።

መጀመርታ ሓደታት ንድምር።	ቀጺልኛ ዓሰርተታት ንድምር።
$\begin{array}{r} 24 \\ + 25 \\ \hline 9 \end{array}$ <p style="text-align: right; margin-right: 20px;">$4 + 5 = 9$</p>	$\begin{array}{r} 24 \\ + 25 \\ \hline 49 \end{array}$ <p style="text-align: right; margin-right: 20px;">$2 + 2 = 4$</p>

ካብ $24 + 25 = 49$
 24 ን 25 ን ተደመርቲ ይበሃሉ።
 49 ድማ ድማር ይበሃሉ።

ስለዚ ካብቲ ክፍሊ 49 ተምሃሮ ኣለዉ።

ክፍለ 2 $48 + 26$ ኣስልሑ።

ሓደታት ንድምር። [ሓደ ኣለኒ።]	ቀጺሉ ዓሰርተታት ንድምር።
$\begin{array}{r} 1 \\ 48 \\ + 26 \\ \hline 4 \end{array}$ <p style="text-align: right; margin-right: 20px;">$8 + 6 = 14$</p> <p style="text-align: center; color: red;">$14 = 1$ ዓሰርተን 4 ሓደታትን</p>	$\begin{array}{r} 1 \\ 48 \\ + 26 \\ \hline 74 \end{array}$ <p style="text-align: right; margin-right: 20px;">$1 + 4 + 2 = 7$</p>

መጠመዲ 8

ሀ. ነዞም ዝስዕቡ ደምሩ።

1. $\begin{array}{r} 36 \\ + 41 \\ \hline \\ \hline \end{array}$	2. $\begin{array}{r} 49 \\ + 50 \\ \hline \\ \hline \end{array}$	3. $\begin{array}{r} 56 \\ + 18 \\ \hline \\ \hline \end{array}$	4. $\begin{array}{r} 72 \\ + 16 \\ \hline \\ \hline \end{array}$	5. $\begin{array}{r} 49 \\ + 26 \\ \hline \\ \hline \end{array}$
6. $\begin{array}{r} 78 \\ + 5 \\ \hline \\ \hline \end{array}$	7. $\begin{array}{r} 60 \\ + 78 \\ \hline \\ \hline \end{array}$	8. $\begin{array}{r} 34 \\ + 36 \\ \hline \\ \hline \end{array}$	9. $\begin{array}{r} 31 \\ + 58 \\ \hline \\ \hline \end{array}$	10. $\begin{array}{r} 77 \\ + 29 \\ \hline \\ \hline \end{array}$

ለ. ቃል ግድሳት

- 11. ኣብ ተምሃሮ 2^ይ ክፍሊ 42 ደቂ ኣንስትዮን 45 ደቂ ተባዕትዮን ኣለዉ። ብሓፈሻ ኣብ 2^ይ ክፍሊ ክንደይ ተምሃሮ ኣለዉ?
- 12. ኣብ ሓደ ቤት ትምህርቲ 28 ደቂ ተባዕትዮን 14 ደቂ ኣንስትዮን መምህራን እንተሃልዮም ብሓፈሻ ክንደይ መምህራን ኣለዉ?

1.2.2 ምጉዳስ በዓስ ክስተ ሆሂ መስክ ቁፅርታት

ኣብነት 1 ኣብ ሓደ ክፍሊ 58 ተምሃሮ ኣለዉ። ኣብቲ ክፍሊ 24 ደቂ ተባዕትዮ እንተሃልዮም በዝሒ ደቂ ኣንስትዮ ተምሃሮ ክንደይ እዩ?

መሰሊ፡ በዝሒ ደቂ ኣንስትዮ ተምሃሮ ንምፍላጥ በዝሒ ደቂ ተባዕትዮ ካብ ሓፈሻዊ በዝሒ ተምሃሮ ነጉድል።

መጀመርታ ዓዲ ሓደ ዘለዉ ኣጉድሉ።	ቀዲልኩም ዓዲ ዓሰርተ ዘለዉ ኣጉድሉ።
$\begin{array}{r} 58 \\ - 24 \\ \hline 4 \end{array}$	$\begin{array}{r} 58 \\ - 24 \\ \hline 34 \end{array}$
$8 - 4 = 4$	$5 - 2 = 3$

ኣብ $58 - 24 = 34$
 58 ንዓሊ፣ 24 መጉደሊ ይበሃሉ።
 34 ድማ ጉዳል ይበሃል።

ስለዚ ኣብቲ ክፍሊ 34 ደቂ ኣንስትዮ ተምሃሮ ኣለዎ።

ኣብነት 2: ኣይተ ሰመረ 45 ኣላሕምን 29 ኣብዑርን ኣለውዎም። በዝሒ ኣላሕም ካብ በዝሒ ኣብዑር ብኸንደይ ይበልፅ?

ዓዲ ሓደ ዘለዉ ክነጉድል ኣይክኣልን።	1ዓሰርተ ተለቅሑ [1ዓሰርተ = 10ሓደታት] 10ሓደታት + 5ሓደታት = 15ሓደታት	ሕዚ ሓደታት ኣጉድሉ።	ቀዲልኩም ዓሰርተታት ኣጉድሉ።
$\begin{array}{r} 45 \\ - 29 \\ \hline ? \end{array}$	$\begin{array}{r} 315 \\ 45 \\ - 29 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 315 \\ 45 \\ - 29 \\ \hline 6 \end{array}$	$\begin{array}{r} 315 \\ 45 \\ - 29 \\ \hline 16 \end{array}$
$5 - 9 = ?$		$15 - 9 = 6$	$3 - 2 = 1$

ስለዚ ኣይተ ሰመረ ዘለዉኦም ኣላሕም በዝሒን ካብ በዝሒ ኣብዑር ብ16 ይበልፅ።

መስመዳ 9

ሀ. ነዞም ዘስዕቡ ኣገድሱ።

$$\begin{array}{r} 1. \quad 31 \\ - \quad 4 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2. \quad 74 \\ - \quad 15 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3. \quad 69 \\ - \quad 45 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4. \quad 50 \\ - \quad 18 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5. \quad 67 \\ - \quad 29 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6. \quad 53 \\ - \quad 3 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7. \quad 77 \\ - \quad 12 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8. \quad 52 \\ - \quad 29 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9. \quad 46 \\ - \quad 29 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 10. \quad 82 \\ - \quad 58 \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

ለ. ቃል ግድሳት

- 11. ኣብ ሓደ ሆስፒታል 6 ዶክተራትን 29 ነርስታትን ኣለዉ። በዝሒ ነርስታት ካብ በዝሒ ዶክተራት ብኸንደይ ይበልፅ?
- 12. ለምለም 47 ደራሁ ነይረንኣ። 19 ደራሁ እንተሸይጣ ኸንደይ ይተርፋኣ?
- 13. 72 ካብ 27 ብኸንደይ ይዓቢ?
- 14. 56 ካብ 66 ብኸንደይ ይንእስ?

ንጥፈት 8

ነቲ ሰደቓ ተጠቓምኩም ነዞም ዘስዕቡ ሕታት መልሱ።

- 1. ኣብ 3^ይሀ ዘለዉ ተምሃሮ በዝሒም ኸንደይ እዩ?
- 2. ኣብ 3^ይለ ዘለዉ ተምሃሮ በዝሒም ኸንደይ እዩ?
- 3. ኣብ 3^ይሀ በዝሒ ደቂ ተባዕትዮ ካብ በዝሒ ደቂ ኣንስትዮ ብኸንደይ ይበልፅ?
- 4. ኣብ 3^ይሀ ዘሎ በዝሒ ደቂ ኣንስትዮ ካብ ኣብ 3^ይለ ዘሎ በዝሒ ደቂ ኣንስትዮ ብኸንደይ ይንእስ?
- 5. ዝበዝሐ ተምሃራይ ዘለዎ ክፍለ ኣየናይ እዩ? ኣፈላላዮም ኸንደይ እዩ?

ኣብ ሓደ ቤት ትምህርቲ ዘለዉ ተምሃሮ 3 ^ይ ክፍልን በዝሒምን		
ክፍለ	3 ^ይ ሀ	3 ^ይ ለ
ደቂ ተባዕትዮ	32	25
ደቂ ኣንስትዮ	27	30

መስመሩ 10

ሀ. ነዞም ዝስዕቡ ኣስጠኩ።

1.
$$\begin{array}{r} 12 \\ + 35 \\ \hline \end{array}$$

2.
$$\begin{array}{r} 20 \\ + 40 \\ \hline \end{array}$$

3.
$$\begin{array}{r} 73 \\ + 26 \\ \hline \end{array}$$

4.
$$\begin{array}{r} 44 \\ + 22 \\ \hline \end{array}$$

5.
$$\begin{array}{r} 85 \\ + 4 \\ \hline \end{array}$$

6.
$$\begin{array}{r} 37 \\ - 22 \\ \hline \end{array}$$

7.
$$\begin{array}{r} 41 \\ - 30 \\ \hline \end{array}$$

8.
$$\begin{array}{r} 77 \\ - 65 \\ \hline \end{array}$$

9.
$$\begin{array}{r} 40 \\ - 20 \\ \hline \end{array}$$

10.
$$\begin{array}{r} 45 \\ - 14 \\ \hline \end{array}$$

11.
$$\begin{array}{r} 84 \\ + 39 \\ \hline \end{array}$$

12.
$$\begin{array}{r} 36 \\ + 16 \\ \hline \end{array}$$

13.
$$\begin{array}{r} 55 \\ + 38 \\ \hline \end{array}$$

14.
$$\begin{array}{r} 79 \\ + 25 \\ \hline \end{array}$$

15.
$$\begin{array}{r} 54 \\ + 55 \\ \hline \end{array}$$

16.
$$\begin{array}{r} 17 \\ - 9 \\ \hline \end{array}$$

17.
$$\begin{array}{r} 35 \\ - 28 \\ \hline \end{array}$$

18.
$$\begin{array}{r} 61 \\ - 33 \\ \hline \end{array}$$

19.
$$\begin{array}{r} 94 \\ - 25 \\ \hline \end{array}$$

20.
$$\begin{array}{r} 63 \\ - 36 \\ \hline \end{array}$$

ለ. ሕድሕድ መምርሒ ተኸተልኩም ነዞም ሰደኛታት ምልክ።

1.

መምርሒ: 15 ደምሩ	
24	
36	
75	
84	

2.

መምርሒ: 47 ደምሩ	
20	
12	
37	
47	

3.

መምርሒ: 49 ኣጉድሱ	
59	
60	
93	
99	

4.

መምርሒ: 65 ኣጉድሱ	
75	
86	
75	
84	

1.2.3 በዓል ክስተ ሆኒ ቁፅሪ ብበዓል ሓደ ሆኒ ቁፅሪ ምርባሕ

ኣብነት 1 ሓንቲ ላሕሚ ኣብ መዓልቲ 12 ሊትር ፀባ ትሕለብ።

ኣብ 3 መዓልቲ ክንደይ ሊትር ፀባ ትሕለብ?

$3 \times 12 = \square$

መጀመርታ ዓዲ ሓደ አራብሎት	ቀጋልኩም ዓዲ ዓሰርተ አራብሎት::
$\begin{array}{r} 12 \\ \times 3 \\ \hline 6 \\ 3 \times 2 = 6 \end{array}$	$\begin{array}{r} 12 \\ \times 3 \\ \hline 36 \\ 3 \times 1 = 3 \end{array}$

ኣብ $3 \times 12 = 36$
 3×12 መራባሕቲ ይበሃሉ::
 36 ድማ ርባሒት ይበሃል::

ስለዚ ኣብ 3 መዓልቲ 36 ሊትር ፀባ ትሕለብ::

ክብነት 2 ነዞም ዝስዕቡ አራብሎት::

ሀ. $3 \times 24 = \square$

ለ. $7 \times 24 = \square$

ዓዲ ሓደ አራብሎት:: [ሓደ አለኒ::]	ዓዲ ዓሰርተ አራብሎት:: [አለኒ ዝበልኩምዎ ደምሩ::]
$\begin{array}{r} 1 \\ 24 \\ \times 3 \\ \hline 2 \\ 3 \times 4 = 12 \end{array}$	$\begin{array}{r} 1 \\ 24 \\ \times 3 \\ \hline 72 \\ 3 \times 2 = 6 \\ 6 + 1 = 7 \end{array}$

$\begin{array}{r} 2 \\ 24 \\ \times 7 \\ \hline 168 \end{array}$	$7 \times 4 = 28$ $28 = 2$ ዓሰርተታት 8 ሓደታት ስለዚ 2 አለኒ! $7 \times 2 = 14 + 2 = 16$
--	--

መስመዲ 11

ሀ. ነዞም ዝስዕቡ አራብሎት::

1. 31	2. 34	3. 40	4. 83	5. 42
$\times 2$	$\times 3$	$\times 2$	$\times 9$	$\times 6$

ለ. ቃል ግድሳት

6. ኣብ ጅማ ኣብ ዝርከብ ልምዓት ሕርሻ ቆፅሊ ሻሂ ዘለዉ ሰራሕተኛታት ኣብ ሓደ መዓልቲ 86 ዘምቢል ቆፅሊ ሻሂ ይኣርዩ:: ኣብ 6 መዓልቲ ክንደይ ዘምቢል ቆፅሊ ሻሂ ይኣርዩ? _____

7. ዋጋ ሓደ ቦርሳ ብር 15 እንተኾይኑ ዋጋ 5 ቦርሳታት ክንደይ እዩ? _____

8. ሓደ ተምሃራይ 13 ደፋትር ገዢሉ። ንሓደ ደፍተር ብር 4 እንተኸፊሉ ብጠቕላላ ክንደይ ብር ክፊሉ? _____
9. ኣብ ሓደ ፋብሪካ 32 ሰራሕተኛታት ኣለዉ። ሕድ ሕድ ኣብ መዓልቲ 8 ሰዓት እንተሰሪሑ ኩሎም ሰራሕተኛታት ዝሰርሑዎ ሰዓት ክንደይ እዩ? _____
10. ዋጋ ሓደ ኪሎ ሙዝ ብር 6 እንተኾይኑ ዋጋ 67 ኪሎ ሙዝ ክንደይ ይኸውን? _____

1.2.4 በዓል ክልተ ሆሂ መስኒ ቁፅርታት ንበዓል ሓደ ሆሂ ቁፅሪ ምምቃል

ኣብነት 2 ተምሃሮ 3^ይ ክፍሊ በዝሓም 48 እዩ። ስፖርት ንክሰርሑ ኣብ 6 መስርቦ እንተተሰሪዖም ኣብ ሕድ ሕድ መስርቦ ክንደይ ተምሃሮ ኣለዉ?

ፍታሕ $48 \div 6 = \square$

ስለዚ $48 \div 6 = 8$

መዘኻኸሪ! $6 \times 8 = 48$

ስለዚ ኣብ ሕድ ሕድ መስርቦ 8 ተምሃሮ ኣለዉ።

ኣብ $48 \div 6 = 8$
 → 48 ተመቃሳይ
 → 6 መቓሳይ
 → 8 ብፅሒት ደበሃሉ።

ንፕረት 9

ነዞም ዝስዕቡ ምቕሎ።

1. 24 ደፋትር ን 4 ተምሃሮ ብማዕረ ክማቕሉ እንተተገይሩ ሕድ ሕድ ተምሃራይ ክንደይ ደፋትር ይበዕሉ?
2. ኣብዞም ዝስዕቡ ተመያዮጡ።

ሀ. $24 \div 4 = \square$

ስለዚ $24 \div 4 = \underline{\quad}$

ዘክሩ! $4 \times \underline{\quad} = 24$

ለ. $7 \overline{)49}$

ስለዚ $7 \overline{)49}^?$

ዘክሩ! $7 \times \underline{\quad} = 49$

መስመሩ 12

ሀ. ነዞም ዝስዕቡ ምቕሎት፡፡

1. $21 \div 7$	2. $36 \div 4$	3. $30 \div 6$	4. $40 \div 5$
5. $3 \overline{)9}$	6. $7 \overline{)63}$	7. $7 \overline{)42}$	8. $9 \overline{)63}$

ለ. ቃል ገደባት

9. ኣብ ሓደ ባኮ 4 ኣራንሽታት ዝሰሸግ እንተኾይኑ 36 ኣራንሽታት ንምዕሻግ ክንደይ ባኮታት የድልዩ?
10. ገብራይ ኣብ 5 መስርዕ 35 ፈልስታት ብማዕረ ተኸሉ፡፡ ኣብ ሓደ መስርዕ ክንደይ ፈልስታት ተኸሉ?
11. 48 ተምሃሮ ማዕረ ባክሒ ዘለዎን ጋንታታት ተወዲቦም ኩዕሾ ክገወቱ እንተደልዮም ኣብ ሕድ ሕድ ጋንታ ክንደይ ተምሃሮ ይህልዉ?
12. ኣርባዕተ መሓዙት ማዕረ ዘንዘብ ኣዋዲኡን 25 ሊትር ዝሕዝ ጀሪካን ዘይቲ ዝሊኡን፡፡ ሕድ ሕድን ክክንደይ ሊትር ዘይቲ ይበፅሑን?

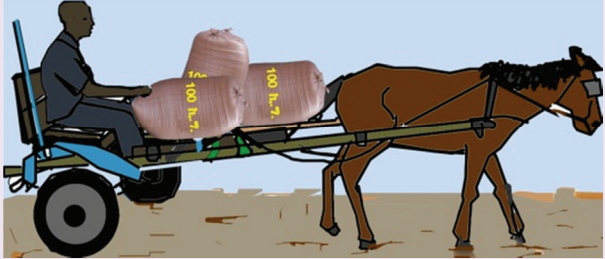

1.3 ክፍለ 10000 ዘለዉ ርባሓት 100ን 1000ን

1.3.1 ክፍለ 10000 ዘለዉ ርባሓት 100

ንጥፈት 10

ክብደት ሓደ ኩንታል ዕፋን 100 ኪ.ግ. እዩ፡፡ ኣብ ሓደ ጋሪ ሰለስተ ኩንታል ዕፋን እንተተጻፂኑ እቲ ጋሪ ዝተፀጻኖ ክብደት ከመይ ከምዝርከብ እናተመደየጥኩም ነዞም ዝስዕቡ ባዶ ቦታታት ምልኡ፡፡

- 1 ሚኪቲ = $1 \times 100 =$ _____
- 2 ሚኪቲ = $2 \times 100 =$ _____
- 3 ሚኪቲ = $3 \times 100 =$ _____

ስለዚ እቲ ጋሪ ዝተፀጻኖ ክብደት 3 ኩንታል ዕፋን _____ ኪ.ግ እዩ፡፡

፩.በ!

15ሚኢትታት = $15 \times 100 = 1500$ [ሓደ ሽሕን ሓመብት ሚኢትን]

30 ሚኢትታት = $30 \times 100 = 3000$ [ሰለስተ ሽሕ]

ካብዞም ኣብነታት እንርድኦ

100፣200፣300፣1500፣ 3000 . . . ርባሓት 100 ምዃኖም እዩ።

☞ ዘኾነ መስክ ቁፅሪ ብ100 እንትራባሕ ናይቲ ርባሕ ዋጋ ቁፅሪ ዓዲ ሓደን ዓዲ ዓሰርተን ዜሮ እዩ።

☞ እዚ ማለት ኣብ ርባሓት ሚኢቲ ዓዲ ሓደን ዓዲ ዓሰርተን ኩልገዘ ዜሮ እዩ።

መስመዲ 13

ሀ. ሕድ ሕድ ቁፅሪ ብኣሃዝ ፅሓፉ።

1. 8 ሚኢቲ	4. 6×100	7. 10 ሚኢቲ	10. 15×100
2. 14 ሚኢቲ	5. 40×100	8. 26 ሚኢቲ	11. 58×100
3. 64 ሚኢቲ	6. 70×100	9. 80 ሚኢቲ	12. 81×100

ለ. ነዚ ሰደቓ ናብ ደፍተርኩም ቀዲሕኩም ነቶም ዘገደሱ ርባሓት ሚኢቲ ብቐደም ሰዓብ ምስኩ።

100	200	300						900	1000
1100	1200			1500					
	2200						2800		
					3600				
			5400						600
					6600				
						8700			
		9300							10000

ሐ. ነዚ ሰደቓ ናብ ደፍተርኩም ቀደስኩም መሢኢቲ እናቐጠርኩም ነቲም ዝገደሱ ብቐደም ሰዓብ ምልክቶ::

1.		200	300		500	600
2.	800		1000	1100		
3.	4000	4100			4400	
4.	9200		9400			
5.		7700		7900		
6.	9500					10000

መልመዲ 14

ሀ. ብመራብኩቲ 100 ተንቲንኩም ፅሓፉ::

- 1. $400 = 4 \times 100$ 2. 900   3. 1000
- 4. 1200   5. 3200   6. 9900

ለ. ክንደይ ሚኢቲ ኣሰጢ?

- 7. $1300 =$ ዓሰርተ ሰለስተ ሚኢትታት
- 8. 500   9. 1900   10. 2000
- 11. 6100   12. 7800

ሐ. ብፊደል ፅሓፉ::

- 13. 600   14. 1400   15. 2200
- 16. 800   17. 5200   18. 1700

መ. ሕድሕድ መምርሒ ተኸተልኩም ነዞም ሰደቻታት ምልክቶ::

19.

መምርሒ: በ100 ኅራብሑ	
8	
7	
11	
24	
67	

20.

መምርሒ: ርብሒት ፅሓፍ	
20×100	
35×100	
94×100	
70×100	
97×100	

21.

መምርሒ: ቀዳማይ ዝኾነ ርባሕ 100 ፅሓፍ	
320	
652	
1270	
3730	
5060	

22.

መምርሒ: ሰዓባይ ዝኾነ ርባሕ 100 ፅሓፍ	
450	
7160	
7940	
4032	
6871	

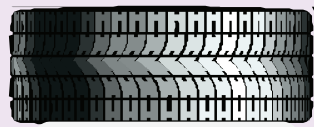
ረ. ቃል ግድሳት

- 23. ኣብ ሓደ ከባቢ ዝነበሩ መራሕቲ ስድራ ጉድጓድ ማይ ንምኹዓት ሕድሕዶም ብር 100 ንከዋፅኡ ተሰማሚጾም:: ኣብቲ ከባቢ 46 መራሕቲ ስድራ እንተሃልዮም ብጠቕላላ ክንደይ ብር ይዋፃእ?
- 24. ዋጋ 25 ነፍይ ሚኢቲ ብር ኖት ክንደይ እዩ?
- 25. ዋጋ 50 ነፍይ ሚኢቲ ብር ኖት ክንደይ እዩ?

1.3.2 ክሳብ 10,000 ዘስጢ ርባሕት 1,000

ንጥፈት 11

ዋጋ ሓደ ጎማ መኪና ፅዕነት ብር 1000 እዩ:: ዋጋ 4 ጎማታት ክንደይ እዩ?

ዋጋ = 1,000 ብር

- ዋጋ ሓደ ጎማ $1 \times 1,000 = 1,000$
- ዋጋ 2 ጎማታት $2 \times 1,000 = \underline{\hspace{2cm}}$
- ዋጋ 3 ጎማታት $3 \times \underline{\hspace{1cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$
- ዋጋ 4 ጎማታት $\underline{\hspace{1cm}} \times \underline{\hspace{1cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$

ስለዚ ዋጋ 4 ጎማታት ብር $\underline{\hspace{2cm}}$ እዩ::

ፊ.በ!

6 ሺሳት = $6 \times 1,000 = 6,000$ [ሺዱሽተ ሽሕ]

ኣብ ላዕሊ ካብ ዘሎ ኣብነት ከምእንርድኦ

1,000፣2,000፣3,000፣4,000፣ 6,000 . . . ርባሳት ሚኢቲ እዮም።

ዘኾነ ሙሉስ ቁፅሪ ብ 1,000 እንትራባኡ ናይቲ ርባኡ ዓዲ ሚኢቲ፣ ዓዲ ዓሰርተን ዓዲ ሓደን ኩሎግዘ ዜሮ እዩ።

እዚ ማለት ኣብ ርባኡ ሽሕ ዓዲ ሚኢቲ፣ ዓዲ ዓሰርተን ዓዲ ሓደን ኩሎግዘ ዜሮ እዩ።

መሬመዲ 15

ሀ. ነዞም ቁፅርታት ብኣሃዝ ፅሓፉ።

1. 5 ሺሳት	5. 3 ሺሳት	9. 6×1000
2. 8 ሺሳት	6. 2 ሺሳት	10. 7×1000
3. 4 ሺሳት	7. 3×1000	11. 9×1000
4. 9 ሺሳት	8. 1×1000	12. 10×1000

ለ. ነዚ ሰደቓ ናብ ደፍተርኩም ምስ ቀዳሕኩም ርባሳት 1000 ዘኾኑ ቁፅርታት ኣክብቡ።

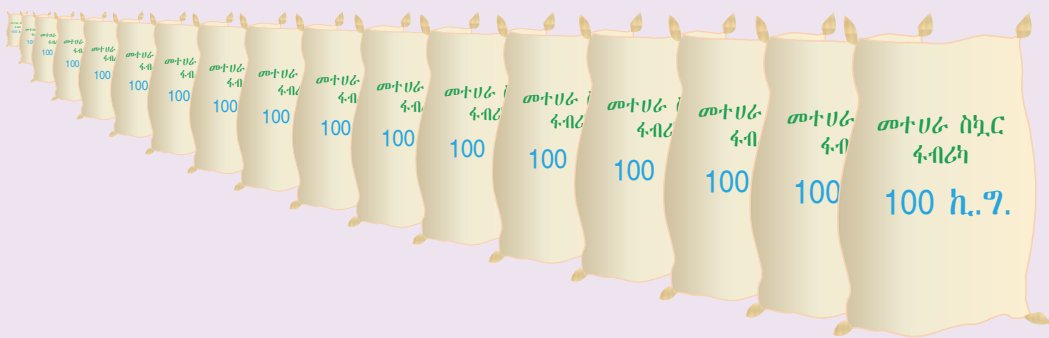
100	200	300	400	500	600	700	800	900
1000	1100	1200	1300	1400	1500	1600	1700	1800
1900	2000	2100	2200	2300	2400	2500	2600	2700
2800	2900	3000	3100	3200	3300	3400	3500	3600
3700	3800	3900	4000	4100	4200	4300	4400	4500
4600	4700	4800	4900	5000	5100	5200	5300	5400
5500	5600	5700	5800	5900	6000	6100	6200	6300
6400	6500	6600	6700	6800	6900	7000	7100	7200
7300	7400	7500	7600	7800	7900	8000	8100	8200
8300	8400	8500	8600	8700	8800	8900	9000	9100
9200	9300	9400	9500	9600	9700	9800	9900	10000

ሐ. በቢ ስክ እናቆጠርኩም ዝገደሱ ርባሓት 1000 ፅሓፍ፡፡

1.	1000	2000		4000		6000
2.	3000		5000			8000
3.		3000			6000	
4.				6000		8000
5.	2000					7000
6.			7000			10000

ንጥፈት 12

ሕድ ሕድ ካሻ 100 ኪ.ግ ሽኮር ሒዙ ናሉ፡፡

1. 5 ካሻ ክንደይ ኪ.ግ. ሽኮር ይሕዙ?
2. 10 ካሻ ክንደይ ኪ.ግ. ሽኮር ይሕዙ?
3. 25 ካሻ ክንደይ ኪ.ግ. ሽኮር ይሕዙ?
4. 10,000 ኪ.ግ. ሽኮር ንምዕሻግ ክንደይ ካሻ የድልዩ?
5. ኣብ መንጎ 300ን 1000ን ዝርከቡ ርባሓት 100 ፅሓፍ፡፡
6. ኣብ መንጎ 600ን 1500ን ዝርከቡ ርባሓት 100 ፅሓፍ፡፡
7. ኣብ መንጎ 2500ን 3500ን ዝርከቡ ርባሓት 100 ፅሓፍ፡፡
8. ኣብ መንጎ 3000ን 8000ን ዝርከቡ ርባሓት 1000 ፅሓፍ፡፡
9. ካብ 5000 ዝንእሱ ርባሓት 1000 ፅሓፍ፡፡
10. ኣብ መንጎ 2000 ን 8000 ንዝርከቡ ርባሓት 100 ን 1000ን ፅሓፍ፡፡

መስመዳ 16

ሀ. ርባሐት 100 ዝኾኑ ቁፅሮታት ኅክብቡ::

1.	300	410	3006	7200	4000	9205
2.	6000	600	774	90	8004	904
3.	833	4700	5200	10	899	10000

ለ. ርባሐት 1000 ዝኾኑ ቁፅሮታት ኅክብቡ::

4.	200	3000	600	7000	100	5000
5.	30	400	760	8000	2200	679
6.	7544	6000	4000	2003	9000	1000

1.4 ክፍለ 10,000 ዘሰጠ ሙሉስ ቁፅሮታት

1.4.1 ሓደታትን ዓሰርተታትን

በቲ ቻርት ቁፅሪ ዝተወከለ ቁፅሪ ሳላሳን ኣርባዕተን እዩ::

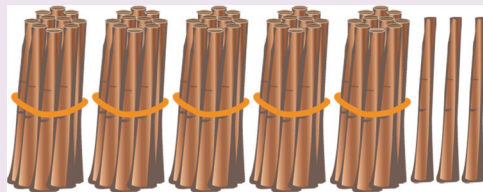
ዓሰርተታት	ሓደታት
III	IIII
3 ዓሰርተታት	4 ሓደታት
$30 + 4 = 34$	

ንጥፈት 13

ዓሰርተታት	ሓደታት
III	IIII

1. በቲ ቻርት ቁፅሪ ዝተወከለ ቁፅሪ ክንደይ እዩ? _____

2. በዞም ጥማራት ዕንፀይቲ ዝተወከለ ቁፅሪ ክንደይ እዩ?

3. 48 ኣብ ቻርት ቁፅሪ ከመይ ክግለፅ ከምዝከኣል ምስ ኮፍ መቓምጥትኹም ተመያየጡ።

መስመሩ 17

ሀ. በቲ ቻርት ቁፅሪ ዝተወከለ ቁፅርታት ብምትንታንን ብኣሃዝን ፅሓፉ።

1.

ዓሰርተታት	ሓደታት

_____ + _____ =

2.

ዓሰርተታት	ሓደታት

_____ + _____ =

3.

ዓሰርተታት	ሓደታት

_____ + _____ =

ለ. ሕድ ሕድ ቁፅሪ ብኣሃዝ ፅሓፉ።

1. 10 + 9

2. 30 + 1

3. 50 + 4

ሐ. ሕድ ሕድ ቁፅሪ ብምትንታንን ፅሓፉ።

1. 63

2. 28

3. 75

1.4.2 ሓደታት፣ ዓሰርተታትን ሚእትታትን

በቲ ቻርት ቁፅሪ ዝተወከለ ቁፅሪ ክልተ ሚእትን ሓምሳን ሸምንተን እዩ።

ሚእትታት	ዓሰርተታት	ሓደታት
2 ሚእትታት	5 ዓሰርተታት	8 ሓደታት
$200 + 50 + 8 = 258$		

ንጥፈት 14

408ን ኣብ ቻርት ቁፅሪ ኣርእዩ። ቀዲልኩም ብምትንታንን ፅሓፉ።

ሚእትታት	ዓሰርተታት	ሓደታት

መስመዲ 18

ሀ. በቲ ቻርት ቁፅሪ ዘተወከሱ ቁፅሮታት ብምትንታንን ብኣሃዘን ፅሓፉ።

1.

ሚእትታት	ዓስርተታት	ሓደታት

_____ + _____ + _____ = _____

2.

ሚእትታት	ዓስርተታት	ሓደታት

_____ + _____ + _____ = _____

ለ. ሕድ ሕድ ቁፅሪ ብኣሃዘ ፅሓፉ።

3. $100 + 40 + 1$

4. $700 + 20 + 9$

5. $600 + 50 + 1$

6. $300 + 80 + 1$

7. $800 + 10 + 1$

8. $900 + 30 + 1$

ሐ. ሕድ ሕድ ቁፅሪ ብምትንታንን ፅሓፉ።

9. 408

10. 960

11. 743

12. 197

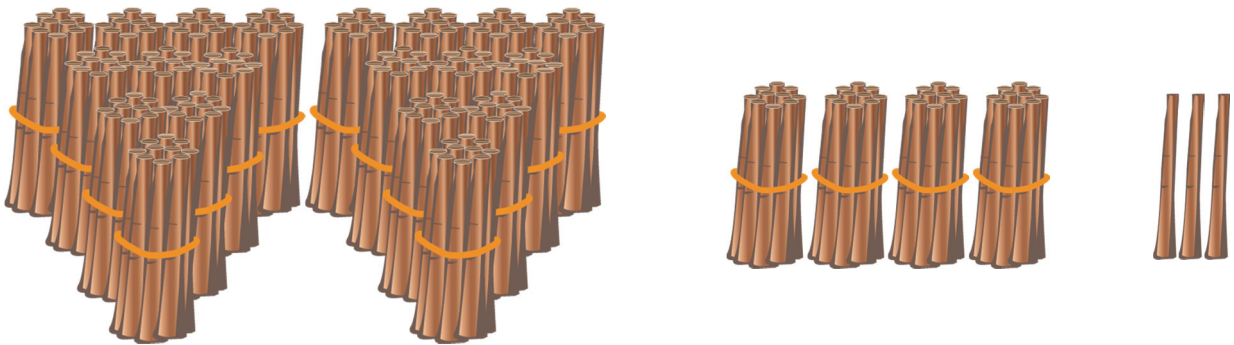
13. 525

14. 299

1.4.3 ግንዛብ ዓድታት ቁፅሪ

243 ብዓድታት ቁፅሪ ከምዝስዕብ ምግላፅ ይክኣል እዩ።

ሚእትታት	ዓስርተታት	ሓደታት
2	4	3

- 2 ኣብ ዓዲ ሚእቲ ይርከብ። ስስዚ ዋጋ 2፣ 200 እዩ።
- 4 ኣብ ዓዲ ዓስርተ ይርከብ። ስስዚ ዋጋ 4፣ 40 እዩ።
- 3 ኣብ ዓዲ ሓደ ይርከብ። ስስዚ ዋጋ 3፣ 3 እዩ።

መስመዲ 19

ሀ. ነዞም ቁፅርታት ኣብ ዓድታት ቁፅሪ ኣስፍሩ።

1. 312

ሚእትታት	ዓስርተታት	ሓደታት

2. 458

ሚእትታት	ዓስርተታት	ሓደታት

3. 904

ሚእትታት	ዓስርተታት	ሓደታት

4. 258

ሚእትታት	ዓስርተታት	ሓደታት

ለ. ዋጋ ዓዲ ብሰማዶዊ ዝተፅሓፉ ቁፅርታት ክንደይ እዩ?

1. 428

2. 178

3. 397

4. 442

5. 635

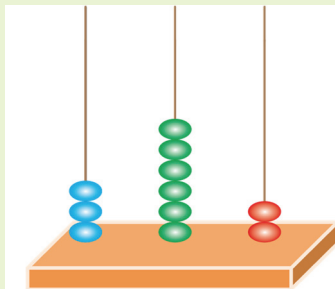
6. 288

7. 309

8. 333

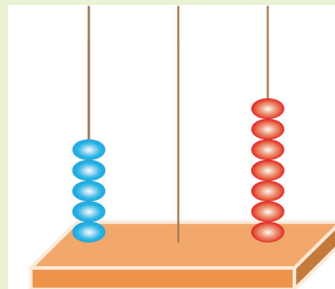
ሐ. ብኣባከስ ዝተወከሱ ቁፅርታት ፅሓፉ።

1.

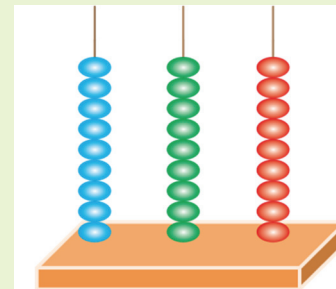
ሚእትታት ዓስርተታት ሓደታት

2.

ሚእትታት ዓስርተታት ሓደታት

3.

ሚእትታት ዓስርተታት ሓደታት

መ. 1፣ 3ን 8ን ተጠቂምኩም ክፀሓፉ ዝክእሉ በዓል ሰለስተ ኣሃዝ ቁፅርታት ብመሉኡም ፅሓፉ።

ረ. እቲ ዝዓበዩ በዓል ሰለስተ ኣሃዝ ቁፅሪ ክንደይ እዩ? እቲ ዝነኣሰ ኹ?

1.4.4 ሓደታት፣ ዓስርተታት፣ ሚእትታትን ሽሓትን

ኣብ ትግራይ ኣብ ዝርከቡ እምባታት እቲ ሓደ ፅበት እንትኹን ብራኸኡ ድማ 3,988 ሜትር እዩ።

3,988 ብዓድታት ቁፅርን ብቻርት ቁፅርን ከምዝሰዕብ ምግላፅ ይክኣል እዩ።

ሽሐት	ሚኢትታት	ዓሰርተታት	ሓደታት

3 ሽሐት   9 ሚኢት   8 ዓሰርተታት   8 ሓደታት

$$3000 + 900 + 80 + 8 = 3,988$$

ንጥረት 15

በቲ ቻርት ቁፅሪ ዝተወከሱ ቁፅርታት ብምትንታንን ብኣሃዝን ፅሓፉ፡፡

1.

ሽሐት	ሚኢትታት	ዓሰርተታት	ሓደታት
_____ + _____ + _____ + _____ = _____			

2.

ሽሐት	ሚኢትታት	ዓሰርተታት	ሓደታት
_____ + _____ + _____ + _____ = _____			

3.

ሽሐት	ሚኢትታት	ዓሰርተታት	ሓደታት
_____ + _____ + _____ + _____ = _____			

4.

ሽሐት	ሚኢትታት	ዓሰርተታት	ሓደታት
_____ + _____ + _____ + _____ = _____			

5.

ሽሐት	ሚኢትታት	ዓሰርተታት	ሓደታት
_____ + _____ + _____ + _____ = _____			

6.

ሽሐት	ሚኢትታት	ዓሰርተታት	ሓደታት
_____ + _____ + _____ + _____ = _____			

መስመዲ 20

ሀ. ነዞም ዝስዕቡ ቁፅርታት ኣብ ሰደቓ ዓደታት ቁፅሪ ኣስፍሩ፡፡

1. 3,528

ሽሐት	ሚኢትታት	ዓሰርተታት	ሓደታት

2. 2,894

ሽሐት	ሚኢትታት	ዓሰርተታት	ሓደታት

3. 3,054

ሽሐት	ሚኢትታት	ዓስርተታት	ሐደታት

4. 7,204

ሽሐት	ሚኢትታት	ዓስርተታት	ሐደታት

5. 9,457

ሽሐት	ሚኢትታት	ዓስርተታት	ሐደታት

6. 5,266

ሽሐት	ሚኢትታት	ዓስርተታት	ሐደታት

ለ. ዋጋ ዓዲ ብሰማዎቹ ሕብሪ ዝተፅሐፉ ቁፅርታት ክንደይ እዩ?

1. 3,741	3. 4,567	5. 8,989
2. 6,321	4. 7,752	6. 4,024

ሐ. ክንደይ ሽሐት፣ሚኢትታት፣ ዓስርተታትን ሐደታትን ኣለዉ?

1. 5,216	3. 6,088	5. 7,009
2. 3,050	4. 3,294	6. 4,117

መ. ነቲ ሰደቓ ምስኹ፡፡

ሙሉእ ቁፅር	ዓዲ ቁፅር				ብፊደል እንትፅሐፍ
	ሽሐት	ሚኢትታት	ዓስርተታት	ሐደታት	
3,894	3	8	9	4	ሰለስተ ሽሕን ሸሞንተ ሚኢትን ቴስዓን ኣርባዕተን
1,257					
5,219					
6,340					
7,995					
8,019					

መስመዲ 21

ሀ. ደምሩ፡፡

1. 2000 + 500 + 30 + 4	2. 6000 + 300 + 80 + 2

ምዕራፍ 1 - ሙሉስ ቁፅሮች ክፋብ 10000ን ቸደሞ ስዓባምን

3. $1000 + 600 + 40 + 5$

4. $8000 + 400 + 50 + 7$

5. $5000 + 700 + 2$

ለ. ብምትንታን ፅሓፍ።

1. 6,351

2. 7,076

3. 9,282

4. 6,332

5. 9,394

ሐ. ሕድ ሕድ ቁፅሪ ብኣሃዘ ፅሓፍ።

1. 3 ሽሓት፣ 2 ሚኢትታት፣ 9 ዓስርተታትን 7 ሓደታትን

2. 2 ሽሓትን 4 ሓደታትን

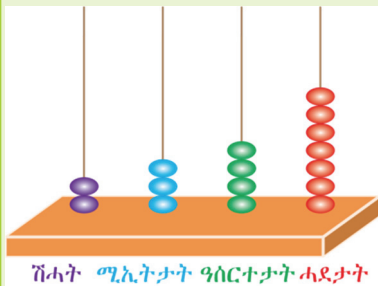
3. 5 ሽሓት፣ 3 ሚኢትታት፣ 8 ዓስርተታትን 6 ሓደታትን

4. 8 ሽሓት፣ 5 ሚኢትታት፣ 8 ዓስርተታትን 8 ሓደታትን

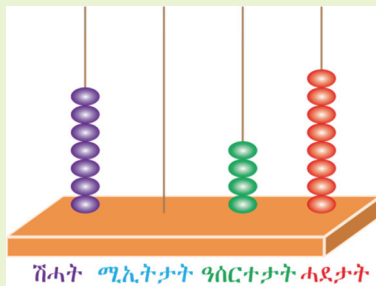
5. 6 ሽሓትን 4 ዓስርተታትን

መ. በዚ ኣባከስ ተወኪሎም ዘለዉ ሙሉስ ቁፅርታት ፅሓፍ።

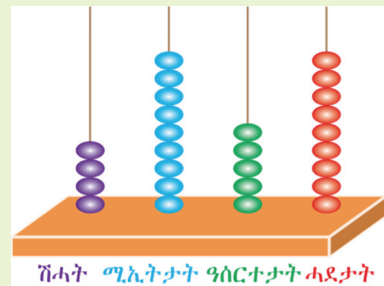
1.

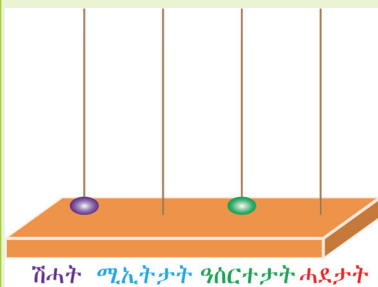
2.

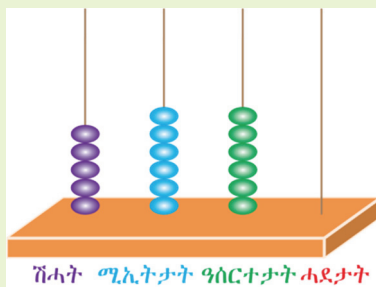
3.

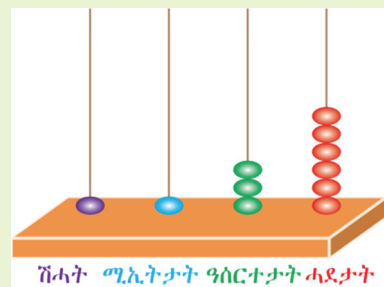
4.

5.

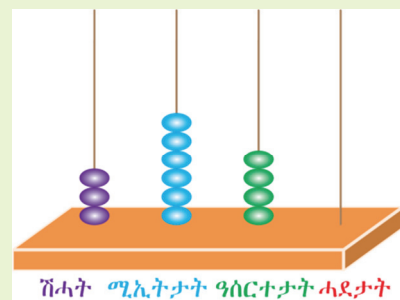

6.

ረ. ኣብቲ ኣባከስ ዝጎደለ ኩዕሻ ብምስኣልን፣ ትርፌ ዝኾኑ ድማ 'x' ምልክት ብምግባርን ኣብ ታሕቲ ዘሎ ቁፅሪ ኣርእዩ።

5,807

1.5 ክፍለ 10000 ዘለው መስክ ቁፅርታት ምወድዳርን ብቅደም ሰዓብ ምስራዕን

1.5.1 ምወድዳር

ክብነት:- ሓደ ነጋዳይ ኣብ ወርሒ መስከረም 2,459 ደፋትር ሸይጡ። ኣብ ወርሒ ጥቅምቲ ድማ 976 ደፋትር ሸይጡ። እቲ በዓል ሹቕ ዝበዘሐ ደፍተር ዝሸጠሉ ወርሒ ኣየናይ እዩ?

ፍታሕ ኣበየናይ ወርሒ ዝበዘሐ ደፍተር ከምዝሸጠ ንምፍላጥ ኣብ ክልቲኦም ኣዋርሕ ዝሸጦም በዘሐ ደፋትር ምወድዳር እዩ።

ሸሓት	ሚኢትታት	ዓሰርተታት	ሓደታት
2	4	5	9
	9	7	6

ብዙሕ ኣሃዛት ዘለዎ ቁፅሪ ኩልግዘ ዝግበዩ ቁፅሪ እዩ።

$2,459 > 978$ ወይ ድማ $978 < 2,459$

ስለዚ እቲ ነጋዳይ ዝበዘሐ ደፍተር ዝሸጦ ኣብ ወርሒ መስከረም እዩ።

ማዕረ በዘሐ ሆሂ ዘለዎም ቁፅርታት እንትነወዳድር ኩልግዘ ምወድዳር ዝጅመር ካብ ዝግበዩ ዓዲ [ብፀጋም ገፅ] እዩ። ኣብቲ ዝግበዩ ዓዲ ዘለዉ ቁፅርታት ማዕረ እንተኾይዮም ኣብ ዝቐፅሩ ዝነኣሰ ዓዲ ዘለው ቁፅርታት ነወዳድር።

ክብነት:-

ሀ. 5,294 ን 6,245ን ኣወዳድሩ።

ሸሓት	ሚኢትታት	ዓሰርተታት	ሓደታት
5	2	9	4
6	2	4	5

$5 < 6$ ስለዚ $5,294 < 6,245$

ለ. 8,344 ን 8,319ን ኣወዳድሩ።

ሸሓት	ሚኢትታት	ዓሰርተታት	ሓደታት
8	3	4	4
8	3	1	9

$4 > 1$ ስለዚ $8,344 > 8,319$

ምዕራፍ 1 - ሙሉስ ቁልፍታት ክሳብ 10000ን ቕደም ስምምን

ሐ. 9,346ን 9,341ን ኣወዳድሩ።

ሽሑት	ሚኡትታት	ዓስርተታት	ሓደታት
9	3	4	6
9	3	4	1

ማዕረ   ማዕረ   ማዕረ   6 > 1   ስለዚ 9,346 > 9,341

መስመዲ 22

'<' ወይ ደማ '>' ብምጥቃም ኣወዳድሩ።

- 1. 1,563 < 2,277
- 2. 2,045 ● 962
- 3. 5,011 ● 5,110
- 4. 210 ● 2,010
- 5. 3,205 ● 2,606
- 6. 7,204 ● 6,204
- 7. 1,004 ● 1,025
- 8. 3,591 ● 3,599
- 9. 7,344 ● 7,255
- 10. 1,567 ● 1,550
- 11. 3,608 ● 3,609
- 12. 9,524 ● 9,530

ኣብ ታሕቲ ዘሎ ሰደቓ ብምርካይ ኣብ 13 ክሳብ 16 ዘስዉ ሕቶታት ሓቂ ወይ ደማ ጌጋ ብምባል መልሱ።

- 13. ኣብ ሃፀይ ዮሃንስን ሃፀይ ሃይለስላሰን ቀዲሞም ዝነገሱ ሃፀይ ሃይለስላሰ እዮም።
- 14. ቅድሚ ሃፀይ ምኒልክ ኣብ ዝነገሱ ነገስታት ሃፀይ ሃይለስላሰ ይርከቡዎ።
- 15. ሃፀይ ቴዎድሮስ ዝነገሱ ድሕሪ ሃፀይ ዮሃንስ እዩ።
- 16. ቅድሚ ሃፀይ ዮሃንስ ዝነገሱ ሃፀይ ቴዎድሮስ እዮም።

ኣብ 1845 ጀሚሩ ኣብ ኢትዮጵያ ነገስታት ዝነገሱሉ ዘመን	
ሃፀይ ዮሃንስ	1864
ሃፀይ ምኒልክ	1882
ሃፀይ ቴዎድሮስ	1847
ሃፀይ ሃይለስላሰ	1923

ፍልፍል:- የኢትዮጵያ ታሪክ ከዐዲ ቴዎድሮስ እስክ ቀዳማዊ ኃይለ ስላሴ

*17. ኩናት ዓድዋ ዝተካየደሉ እዋን 1888 ዓ.ም. እዩ። ኩናት ዓድዋ ዝተካየደ ኣብ ናይ መን ዘመነ ንግስና እዩ?

1.5.2 ብቕደም ሰዓብ ምስራዕ

ኣብቲ ሰደቓ ኣብ ኢትዮጵያ ዝርከቡ ወሓዝትን ንውሓቶም ብኪሜን ተዋሂቡሎ።

→ ንውሓት እቶም ሩባታት ብቕደም ሰዓብ ካብ ዝነኣሰ ናብ ዝዓበዩ ንምቕማጥ ከክልተ ሩባታት እናወሰድና ነወዳድር።

- ንውሓት መረብ < ንውሓት ተክዘ
- ንውሓት ተክዘ < ንውሓት ዋቢ ሸበሌ
- ንውሓት ዋቢ ሸበሌ < ንውሓት ኣዋሽ
- ንውሓት ኣዋሽ < ንውሓት ኣባይ

ስም ወሓዚ	ንውሓት ብኪሜ
መረብ	440
ተክዘ	608
ኣባይ	1450
ዋቢ ሸበሌ	1130
ኣዋሽ	1200

ፍልፍል:- WWW.CSA.GOV.ET

እዚ ማለት ንውሓት መረብ < ንውሓት ተክዘ < ንውሓት ዋቢ ሸበሌ < ንውሓት ኣዋሽ < ንውሓት ኣባይ

ስለዚ እቶም ሩባታት ካብ ዝነኣሰ ናብ ዝዓበዩ ብቕደም ሰዓብ እንትስርዑ

መረብ፣ ተክዘ፣ ዋቢ ሸበሌ፣ ኣዋሽ፣ ኣባይ ይኹን ማለት እዩ።

መሰከር ቁፅርታት ብቕደም ሰዓብ ካብ ዝነኣሰ ናብ ዝዓበዩ ወይ ደማ ካብ ዝዓበዩ ናብ ዝነኣሰ ንምስራዕ ከክልተ እናወሰድና ክነወዳድር ይግባእ።

ኣብነት:-

ሀ. ካብ ዝነኣሰ ናብ ዝዓበዩ ስርዑ።

2,543፣ 1,741፣ 546፣ 2,581

እንትነወዳድር 546 < 1,741 < 2,543 < 2,581

ስለዚ 546፣ 1,741፣ 2,543፣ 2,581

ለ. ካብ ዝዓበዩ ናብ ዝነኣሰ ስርዑ።

6,544፣ 341፣ 7,954፣ 6,540

እንትነወዳድር 341 < 6,540 < 6,544 < 7,954

ስለዚ 7,954 ፣ 6,544 ፣ 6,540 ፣ 341

መስመሩ 23

ሀ. ካብ ዝነኣሰ ናብ ዝዓበየ ስርዑ።

1. 284፣36፣254፣844
2. 894፣854፣84፣776፣770
3. 644፣294፣576፣199፣648፣500
4. 294፣765፣284፣755፣290
5. 1,349፣1,905፣2,774፣1,309፣
6. 3,544፣2,544፣3,634፣2009

ለ. ካብ ዝዓበየ ናብ ዝነኣሰ ስርዑ።

1. 180፣66፣254፣96
2. 560፣790፣684፣794
3. 350፣ 346፣634፣385፣945
4. 7,500፣3941፣6,344፣7,854
5. 2,009፣2,098፣2,980፣2,089
6. 6,541፣5,641፣4,651፣6,451፣5,146

ሐ. ነዚ ሰደቓ መሰረት ገደርኩም ካብ 1 ክሳብ 7 ዘለዉ ሕታታት መልሱ።

1. ነቶም ብራኽ እምባታት ካብ ዝዓበየ ናብ ዝነኣሰ ብቐደም ሰዓብ ስርዑ።
2. ኣብቲ ሰደቓ ካብ ዘለዉ እምባታት እቲ ዝነውሐ መን እዩ?
3. ንውሓት ብራኽኡ ካልኣይ ዝኾነ እምባ ኸ?
4. ኣብቲ ሰደቓ ካብ ዘለዉ እምባታት ዝሓፀረ መን እዩ?
5. ካብ ኣቡነ ዮሴፍን ካብ ባቱን ዝነውሐ መን እዩ?
6. ካብ ጉናን ካብ ጉጌን ዝሓፀረ መን እዩ?
7. ካብ ቱሉ ዲምቱ ዝሓፀረን ካብ ጉና ዝነውሐን ብራኽ ዘለዎ መን እዩ?

ኣብ ኢትዮጵያ ዝርከቡ እምባታትን ንውሓቶም ብሚትርን	
ሽም እምባ	ብራኽ (ብሚትር)
ጉጌ	4200
ቱሉ ዲምቱ	4377
ራስ ዳሽን	4620
ኣቡነ ዮሴፍ	4191
ባቱ	4307
ጉና	4231

ፍልፍል:- WWW.CSA.GOV.ET

8. ንውሓት ብራኽ እምባ ራስ ዳሽን 4,620 ሜትር እንትኾን ንውሓት ብራኽ እምባ ፅበት ድማ 3,988 ሜትር እዩ። ካብ ክልቲኦም እምባታት እቲ ዝሓፀረ ብራኽ ዘለዎ መን እዩ?

9. ኣብቲ ሰደቓ ካብ ዝተውሃቡ ቁፅርታት ብቀይሕ ሕብሪ ዝተፅሓፉ መሪፅኩም ካብ ዝነኣሰ ናብ ዝዓበየ ብቐደም ሰዓብ ስርዑ።

7,455	9,990	6,844	7,550
3,624	5,844	5,291	
3,629	7,502	6,809	

10. ኣብቲ ሰደቓ ካብ ዝተውሃቡ ቁፅርታት ብፀሊም ሕብሪ ዝተፅሓፉ መሪፅኩም ካብ ዝዓበየ ናብ ዝነኣሰ ብቐደም ሰዓብ ስርዑ።

ንጥረት 16

ነቲ ምስሲ ብምርኻይ ቁመት ሓገስ ኣብ ሞንጎ ክንደይ ሳንቲሜትር ከምዝኸውን ተመድዮ።

ኣብነት:- ኣብ $817 < \Lambda < 821$ ፣ Λ ዝውክሎ ኣብ መንጎ 817 ን 821ን ዝርከቡ ቁፅርታት እዮ።

ስለዚ $\Lambda = 818$ ፣ 819 ፣ ወይ ድማ 820 ይኸውን ማለት እዩ።

መልመዳ 24

ብሕድ ሕድ ፊደል ዝተወከሱ ቁፅርታት ዘርዚርኩም ፅሓፉ።

- 1. $484 < U < 488$ 3. $459 < \Lambda < 465$ 5. $323 < መ < 330$
- 2. $119 < U < 124$ 4. $219 < \Lambda < 225$ 6. $405 < መ < 412$

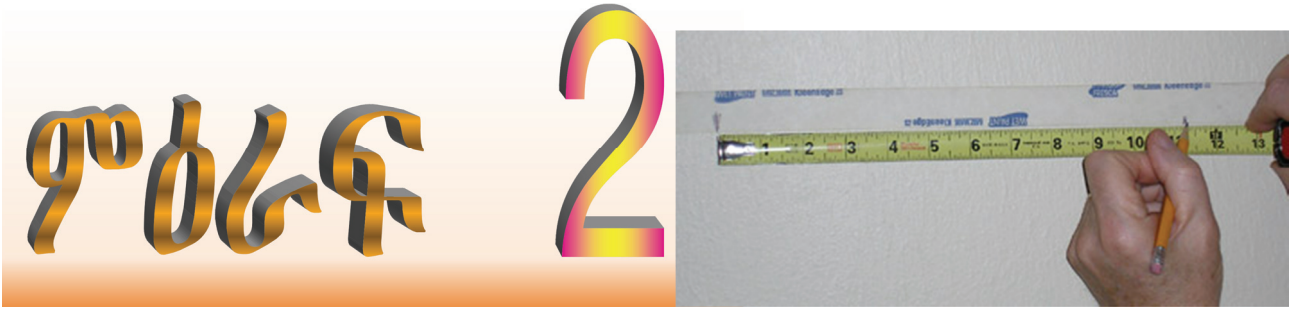
ነባሪ ኣዩርን ዝርከቡሉ ንውሓት ብሚትርን					
ክልል ነባሪ ኣዩር	ኣስሓይታ	ደጉዓ	ሓውሲ ደጉዓ	ቆላ	በረኻ
ብራኽ ብሚትር	3,300ን ልዕሊኡን	ካብ 2,300 - 3,300	ካብ 1,500-2,300	ካብ 500-1,500	ካብ 0-500

7. እቲ ኣብ ሳዕሲ ዘሎ ሰደቓ መሰረት ገደርኩም እዚ ዝስዕብ ሰደቓ ምልኩ።

ከተማ	ብራኽ ብሚትር	ነባሪ ኣዩር
ሳምረ	1,160	ቆላ
ሉመራ	980	
ዓዲግራት	2,600	
መቐለ	2,232	

ምክንያቱ 1,160 ኣብ መንጎ 500ን 1500ን ስለዝርከብ እዩ።

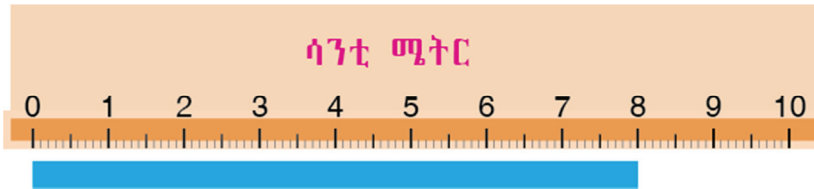
መዐቀኒ

2.1 መዐቀኒታት ንውሓት

2.1.1 ሳንቲ ሜትርን ሚሊ ሜትርን

ሳንቲ ሜትርን ሚሊ ሜትርን መዐቀኒታት ንውሓት እዮም።

ሳንቲ ሜትር (ሳ.ሜ) ን ሚሊ ሜትር (ሚ.ሜ)ን ሓፀርቲ ንውሓታት ንምዕቃን ንጥቀመሎም።

ኣብቲ ስእሊ ዘሎ ሰማያዊ ሕብሪ ዘለዎ ሕንፃዕ ንውሓቱ 8 ሳ.ሜ እዩ።

ናይቲ ሚስማር ንውሓት 2.5 ሳ.ሜ ወይ ድማ 25 ሚ.ሜ እዩ።

$$1 \text{ ሳንቲ ሜትር} = 10 \text{ ሚሊ ሜትር}$$

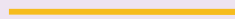
$$1 \text{ ሳ.ሜ.} = 10 \text{ ሚ.ሜ.}$$

ንጥረት 1

ሀ. መስመሪ ብምጥቃም ንውሓት ሕድ ሕድ መስመር ብሳ.ሜ ዓቅኑ::

- 1.
- 2.
- 3.

ለ. መስመሪ ብምጥቃም ንውሓት ሕድ ሕድ መስመር ብሚ.ሜ ዓቅኑ::

- 5.
- 6.
- 7.

መስመዲ 1

መስመሪ ብምጥቃም ንውሓት ሕድ ሕድ ምስሲ ብሳ.ሜ ዓቅኑ::

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

መስመሪ ብምጥቃም ንውሓት ሕድ ሕድ ምስሲ ብሚ.ሜ ዓቅኑ::

- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.

ዝገደስ ቀፅሪ ምልክት፡፡

12. 2ሳ.ሜ = ሚ.ሜ

13. 10 ሳ.ሜ = ሚ.ሜ

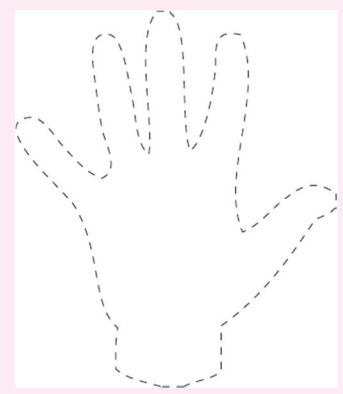
14. 40 ሚ.ሜ = ሳ.ሜ

15. 70 ሚ.ሜ = ሳ.ሜ

ዕዮ ገጅስ

ምስ መፃምድኹም ብምዃን ንውሓት ኣባብዕቲ ፀጋማይ ኢድኩም እናዓቀንኩም መዝግቡ፡፡ ሕድ ሕድኩም ምስ መዝገብኩም ንውሓት ኣባብዕትኹም ኣወዳድሩ፡፡

- ሕንጥጢት ኣባብዕቲ ሳ.ሜ.
- ኣባብዕቲ ቀለበት ሳ.ሜ.
- ማእኸለይቲ ኣባብዕቲ ሳ.ሜ.
- ኣመላኻቲት ኣባብዕቲ ሳ.ሜ.
- ዓባይ ኣባብዕቲ ሳ.ሜ.

2.1.2 ሜትርን ኪሎሜትርን

ሜትር (ሜ) ን ኪሎ ሜትር (ኪ.ሜ)ን ነዊሕ ዝኾነ ነገር ንምዕቃን ንጥቀመሉም፡፡

ንውሓት ሓደ ፅላል ከባቢ 1 ሜትር እዩ፡፡

ዓሰርተ ደጃቻ ዘወደኸ ገዕዞ እግሪ እንተተገደርኩም ከባቢ 1 ኪሎ ሜትር ክትገዛዙ ትክእሉ፡፡

1 ሜትር = 100 ሳንቲ ሜትር	1 ኪሎ ሜትር = 1000 ሜትር
1 ሜ = 100 ሳ.ሜ	1 ኪ.ሜ = 1000 ሜ

ንጥረት 2

ሀ. ሜትር ወይ ደማ ኪሎሜትር ብምጥቃም ክሰቀኑ ዝክእሉ ኣብነታት ንውሓት እናሃብኩም ተመደቡ::

ለ. ነዞም ዝስዕቡ ካብ ሓደ ኣሃድ ናብ ካልእ ኣሃድ ከመይ ከምዝቕየር እናተመደብኩም ምልክቲ::

1. 1ሜ = ሳሜ

2. 3ሜ = ሳሜ

3. 1ኪ.ሜ = ሜ

4. 2ኪ.ሜ = ሜ

5. 100ሳ.ሜ = ሜ

6. 400ሳ.ሜ = ሜ

7. 1000 ሜ = ኪ.ሜ

8. 2000 ሜ = ኪ.ሜ

መልመዳ 2

እቲ ክኾን ዝክእል ዓቕን ምረጹ::

1.

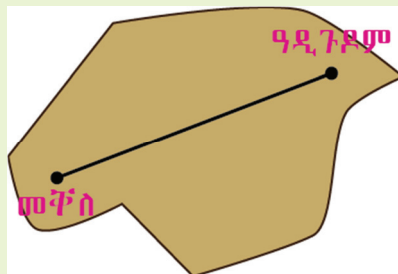

ሀ. 2 ሳ.ሜ

ለ. 2 ሜ

ሐ. 2 ኪ.ሜ

2.

ሀ. 30 ሳ.ሜ

ለ. 30 ሜ

ሐ. 30 ኪ.ሜ

3.

ሀ. 4 ሳ.ሜ

ለ. 4 ሜ.

ሐ. 4 ኪ.ሜ

ሕድ ሕድ ንውሓት ንምዕቃን ሳንቲ ሜትር፣ ሜትር ወይ ደማ ኪሎ ሜትር ኣየናይ ከምዝሓደስ ግለጹ::

4. ቁመት ቀላሚጦስ

5. ካብ ኣዲስ ኣበባ ክሳብ መቐለ ዘሎ ርሕቕት

- 6. ንውሓት ደፍተርኩም
- 7. ንውሓት መሬት ገዛ
- 8. ሓደ መኪና ኣብ ሓደ ሰዓት ዝተጓጎዞ ርስቐት
- 9. ንውሓት ፀሊም ሰሌዳ
- 10. ንውሓት ዴስክ
- 11. ቁመት ድሙ
- 12. ንውሓት ጉያ ማራቶን
- 13. ንውሓት ዓራት

ባዶ ቦታ ምልክቶ::

- 14. 4 ሜ = ሳ.ሜ
- 15. 7 ሜ = ሳ.ሜ
- 16. 3 ኪ.ሜ = ሜ
- 17. 9 ኪ.ሜ = ሜ
- 18. 200 ሳሜ = ሜ
- 19. 600 ሳሜ = ሜ
- 20. 4000 ሜ = ኪ.ሜ
- 21. 8000 ሜ = ኪ.ሜ

2.1.3 ምድማርን ምጉዳልን መዐቀንታት ንውሓት

ኣብነት:- ኣይተ መረሳ ጠረጴዛ ንምስራሕ 2 ሜትር ን 30 ሳ.ሜን ንውሓት ዘለዎ ዕንፀይቲ ኣዳልዮም። እዞም ሃና። ዘዳለዉዎ ዕንፀይቲ ንውሓቱ ብሳ.ሜ ክንደይ እዩ?

ፍታሕ:- 2 ሜትር ን 30 ሳ.ሜን = 2 ሜ + 30 ሳ.ሜ

ብዘተፈላስዩ መዐቀኒ ዘተውሃቡ ንውሓታት ንምድማር ደኹን ንምጉዳል መጀመርታ ናብ ሓደ ዓይነት መዐቀኒ ክንጨውጥ ይግባእ።

ስለዚ መጀመርታ 2 ሜትር ናብ ሳ.ሜ እንትቐየር 2 ሜ = 200 ሳ.ሜ።

$$2 \text{ ሜ} + 30 \text{ ሳ.ሜ} = 200 \text{ ሳ.ሜ} + 30 \text{ ሳ.ሜ} = 230 \text{ ሳ.ሜ}$$

ኣብነት:- 1. $4 \text{ ሜ} + 40 \text{ ሳ.ሜ} = 400 \text{ ሳ.ሜ} + 40 \text{ ሳ.ሜ}$
 $= 440 \text{ ሳ.ሜ}$

$$2. \quad 5 \text{ ሜ} - 40 \text{ ሳ.ሜ} = 500 \text{ ሳ.ሜ} - 50 \text{ ሳ.ሜ}$$

$$= 450 \text{ ሳ.ሜ}$$

ንጥረት 3

1. ኣብ 2 ሜ ንውሓት ዘለዎ መንደቕ ቐመቱ 60 ሳ.ሜ ዝኾነ ክፈፍ እንተተወሲኹሉ ጠቕላላ ንውሓት ክንደይ ሳ.ሜ ከምዝኾውን መልስኹም ምስ መሓዛኹም ኣነፃፅሩ።
2. ግፍሓቱ 8 ሜ ኣብ ዝኾነ መንገዲ ንተክሊ ዝኾውን 90 ሳ.ሜ እንተኣገዲልናሉ ግፍሓት እቲ ዝተርፍ መንገዲ ክንደይ ሳ.ሜ ከምዝኾውን ብጉጅለ ተመያየጡ።
3. ኣብ 4 ሜ ገመድ 300 ሳ.ሜ ገመድ እንተቐረፅና ክንደይ ሳ.ሜ ገመድ ይተርፍ?

መልመዳ 3

ነዞም ዝስዕቡ ናብ ሳ.ሜ ቀይሩ።

1. 7ሜ ን 80ሳ.ሜን	2. 4ሜ ን 27ሳ.ሜን
3. 2ሜ ን 68ሳ.ሜን	4. 6ሜ ን 35ሳ.ሜን

ቃል ግድሳት

1. ኣትሌት ጥሩነሽ ዲባባ ኣብ ቤጂንግ ኦሎምፒክ ብ10 ኪ.ሜን 5 ኪ.ሜን ጎይያ ተፃዊታ። እዛ ውርይቲ ኣትሌት ኣብ ክልቲኡ ውድድር ዝጎየየቶ ርሕቕት ብጠቕላላ ክንደይ ሜ እዩ?

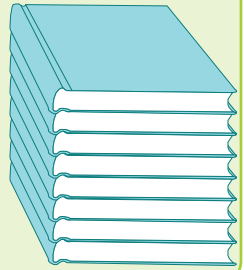

2. ሓደ ኣውቶብስ 85 ኪ.ሜ ንክንፃዝ ኣንጊሁ ተበጊሱ። ይኹን እምበር 45 ኪ.ሜ ምስ ከደ ተበላሽዩ ጠጠው ኢሉ። እዚ ኣውቶብስ ነቲ ጉዕዞ ንክሸፍን ክንደይ ኪሜ ይተርፎ?

3. ሐሙሽተ ማዕረ ቁመት ዘለዎም ዓፀታት ቅዱምን ድሑርን ኮይኖም ይጓዳሉ። ንውሓት ሓደ ዓፀ 4ሚ.ሜ እንተኾይኑን ኣብ መንጎኦም ኣፈላላይ እንተዘየልዩን ጠቕላላ ንውሓት እቲ መስርዕ ክንደይ ሳ.ሜ እዩ?

4. ርጉዲ ሓደ መፅሓፍ 3 ሳ.ሜ እዩ። 8 ተመሳሳልቲ መፃሕፍቲ እንተተደራሪቦም ጠቕላላ ርጉዲ እቶም መፃሕፍቲ ክንደይ ሳ.ሜ ይኸውን?

2.2 ምዕቃን ትሕዝቶ ብሚሊ ሲትርን ሲትርን

ሚሊ ሲትር(ሚ.ሲ) ን ሲትር(ሲ)ን መዐቀንታት ትሕዝቶ እዮም።

እዚ ማንካ

1ሚሊ ሲትር(ሚ.ሲ) ይሕዝ።

ሚሊ ሲትር(ሚ.ሲ) ውሑድ መጠን
ዘለዎም ፈሰስቲ ንምዕቃን ይጠቅም።

እዚ ናይ ማይ ጆግ

1ሲትር ይሕዝ።

ሲትር(ሲ) ብዙሕ መጠን ዘለዎም
ፈሰስቲ ንምዕቃን ይጠቅም።

$$1 \text{ ሲትር} = 1000 \text{ ሚሊ ሲትር}$$

$$1 \text{ ሲ} = 1000 \text{ ሚ.ሲ}$$

ንጥረት 4

ነዞም ዘስዕቡ ትሕዝቶታት ንምዕቃን ካብ ሲትርን ሚሊ ሲትርን ኣዩናደ ከምዘሓደኽ ግስፁ።

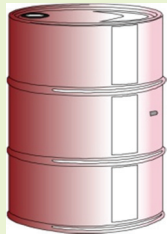
1.		2.		3.	
4.		5.		6.	
7.		8.		9.	

ባዶ ቦታ ምስኡ።

10. 1 ሊ. = ____ ሚ.ሊ.	12. 1000 ሚ.ሊ. = ____ ሊ.
11. 3 ሊ. = ____ ሚ.ሊ.	13. 4000 ሚ.ሊ. = ____ ሊ.

መስመዲ 4

ዝተቐራረበ ዓቕን ትሕዝቶ ምረፁ።

1.		2.		3.	
ሀ. 100 ሚ.ሊ.	ሀ. 150 ሚ.ሊ.	ሀ. 300 ሚ.ሊ.			
ለ. 100 ሊ.	ለ. 150 ሊ.	ለ. 300 ሊ.			

ምዕራፍ 2 - መዐቀኒ

4.

ሀ. 1000 ሚ.ሊ.

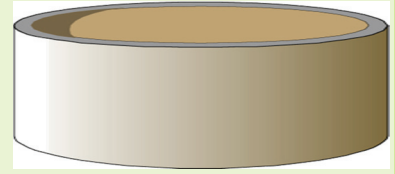
ለ. 1000 ሊ.

5.

ሀ. 300 ሚ.ሊ.

ለ. 300 ሊ.

6.

ሀ. 80 ሚ.ሊ.

ለ. 80 ሊ.

ባዶ ቦታ ምልክቶች፡፡

7. 2 ሊ. = ሚ.ሊ.

8. 4 ሊ. = ሚ.ሊ.

9. 8 ሊ. = ሚ.ሊ.

10. 9 ሊ. = ሚ.ሊ.

11. 3000 ሚ.ሊ. = ሊ.

12. 6000 ሚ.ሊ. = ሊ.

13. 5000 ሚ.ሊ. = ሊ.

14. 7000 ሚ.ሊ. = ሊ.

2.3 ምዕቃን ክብደት ብግራም፣ ብኪሎግራምን ብኩንታልን

ግራምን ኪሎግራምን

ግራም(ግ) ን ኪሎግራም (ኪ.ግ)ን መዐቀኒታት ክብደት እዮም፡፡

እዚ መርፍእ ቁልፊ ክብደቱ ብግራም(ግ) ይዕቀን፡፡

ክብደት እታ ድሙ ብ ኪሎ ግራም(ኪ.ግ) ይዕቀን፡፡

መፅሓፍ ተምሃራዊ ሳልሳዊ ክፍሊ

ግራም ንክስተይ ክብደት ዘለዎም ኪሎግራም ዝዓበየ ክብደት ዘለዎም

ነገራት ንምዕቃን ደጠቅም::

ነገራት ንምዕቃን ደጠቅም::

1 ኪሎ ግራም = 1000 ግራም

1 ኪ.ግ = 1000 ግ

ኩንታል

ካልኦ መዕቀኒ ዝዓበየ ክብደት ኩንታል ደበሃል::

1 ኩንታል = 100 ኪ.ግ

ንጥፊት 5

ናይዞም ዝስዕቡ ክብደታት ንምዕቃን ካብ ግራምን ኪሎግራምን ኣየናይ ከምዝምረፅ ብገጅስ ተመደዩጡ::

1.

2.

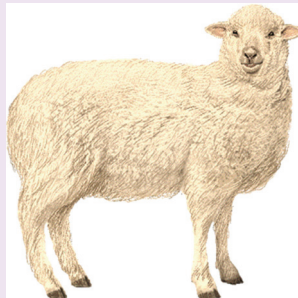
3.

4.

5.

6.

መስመራ 5

ሀ. ባዶ ቦታ ሙሉ አድርጎ::

1. 1ኪ.ግ = ግ

2. 3ኪ.ግ = ግ

3. 2000ግ = ኪ.ግ

4. 5000ግ = ኪ.ግ

5. 1ኩንታል = ኪ.ግ

6. 4ኩንታል = ኪ.ግ

7. 100ኪ.ግ = ኩንታል

8. 600ኪ.ግ = ኩንታል

ለ. ነዞም ዘስዕቡ ክኸውን ዘኸኸል ዓቕን ክብደት ምረጹ::

1.

ሀ. 12 ግ

ለ. 12 ኪ.ግ

ሐ. 12 ኩንታል

2.

ሀ. 8 ግ

ለ. 8 ኪ.ግ

ሐ. 8 ኩንታል

3.

ሀ. 3 ግ

ለ. 3 ኪ.ግ

ሐ. 3 ኩንታል

4.

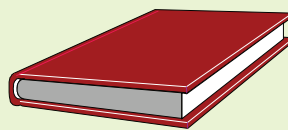

ሀ. 5 ግ

ለ. 5 ኪ.ግ

ሐ. 5 ኩንታል

5.

ሀ. 700 ግ

ለ. 700 ኪ.ግ

ሐ. 700 ኩንታል

6.

ሀ. 28 ግ

ለ. 28 ኪ.ግ

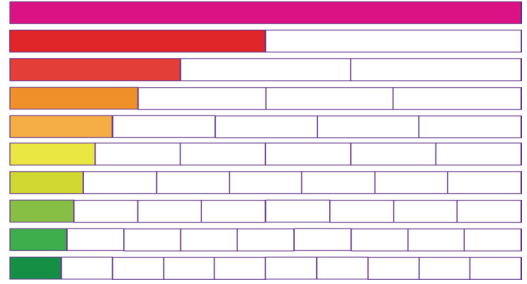
ሐ. 28 ኩንታል

ነዞም ዝስዕቡ ክብደቶም ንምዕቃን ካብ ግራም፣ ኪሎ ግራም ወይ ደማ ኩንታል ኣየናይ ከምዝሓደሽ ግስፁ።

7. ክብደት ምራኽ/ኣጥፍ	10. ክብደት ዴስክ
8. ክብደት መኪና ፅዕነት	11. ክብደት ሰብ
9. ክብደት እርሳስ	
12. ክብደት ሓደ ገባር ኣብ ዓመት ዘፍረዮ ምህርቲ	

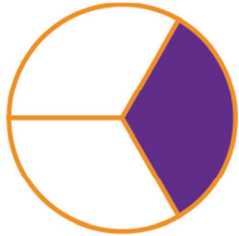
ባዶ ቦታ ምልክ።

13. 2 ኪ.ግ = ____ ግ	14. 5 ኪ.ግ = ____ ግ
15. 4000 ግ = ____ ኪ.ግ	16. 8000 ግ = ____ ኪ.ግ
17. 3 ኩንታል = ____ ኪ.ግ	18. 9 ኩንታል = ____ ኪ.ግ
19. 500 ኪ.ግ = ____ ኩንታል	20. 700 ኪ.ግ = ____ ኩንታል

ገዢታት

3.1 ድግግ ሲሶታት

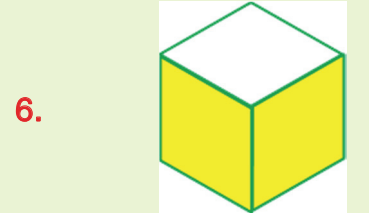
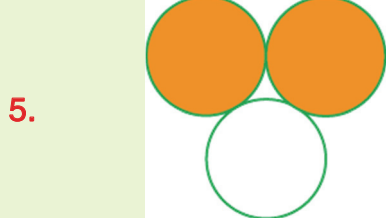
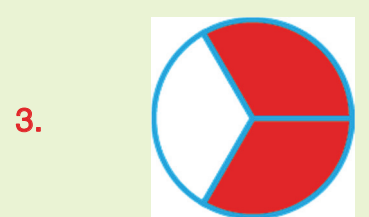
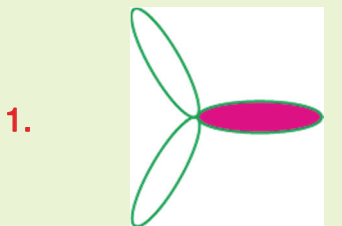
1 → ዝተቐለመ
3 → ኣቲ መሰኽ ኣብ ክንደይ ክፋል ብማዕረ ተመራሮ?
 ኣንትንበብ:- ሲሶ

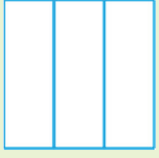
2 → ዝተቐለመ
3 → ኣቲ መሰኽ ኣብ ክንደይ ክፋል ብማዕረ ተመራሮ?
 ኣንትንበብ:- ክልተ ሲሶ

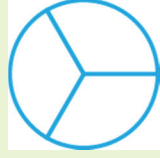
መስመዲ 1

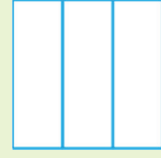
ሀ. ብገዢ ግስፁ::

ለ. ንሕድ ሕድ ገዚ ዝውክል ክፋል ኣብቲ ስእሲ ብምቐሳም ኣርእዩ።

1. $\frac{1}{3}$

2. $\frac{2}{3}$

3. $\frac{2}{3}$

4. $\frac{1}{3}$

3.2 ኣሃድ ገዚታት ካብ $\frac{1}{2}$ ክሳብ $\frac{1}{10}$

3.2.1 ገዚታት ከም ክፋል ሓደ መስክ ነገር ምርዳኝ

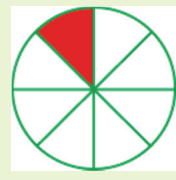
 ነዚ ስእሲ ተግዘቡ።
 እቲ ስእሲ ኣብ 4 ማዕረ ቦታ ተመቐሎ ኣሎ።
 ካብ ኣርባዕተኛም ምቃሳት እቲ ሓደ ተቐሪሙ ኣሎ። [1 ክፋል ካብ 4 ማዕረ ክፋላት] እዚ ብገዚ እንትገለፅ $\frac{1}{4}$ ይኸውን።
 እንትገብብ:- ርባዕ

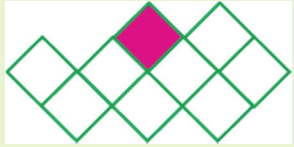

ንጥፈት 1

ሓደ ተምሃራይ 1 ኣራንሺ ኣብ ሰለስተ ማዕረ ቦታ መቐሎ ሓደ ክፋል ንግርኩ ሂብዎ። እቲ ንግርኩ ዝሃቦ ክፋል ብገዚ ፅሓፉ። ስም ናይቲ ገዚ ሰይሙ።

መልመዳ 2

ሀ. ንሕድ ሕድ ምስሲ ብገዚ ፅሓፉ።

1. 2. 3.

4. 5.

ምዕራፍ 3 - ገዢታት

ለ. ከድ ከድ ገዢ ብምስልን ብፊደልን ፅሓፉ።

6. $\frac{1}{5}$

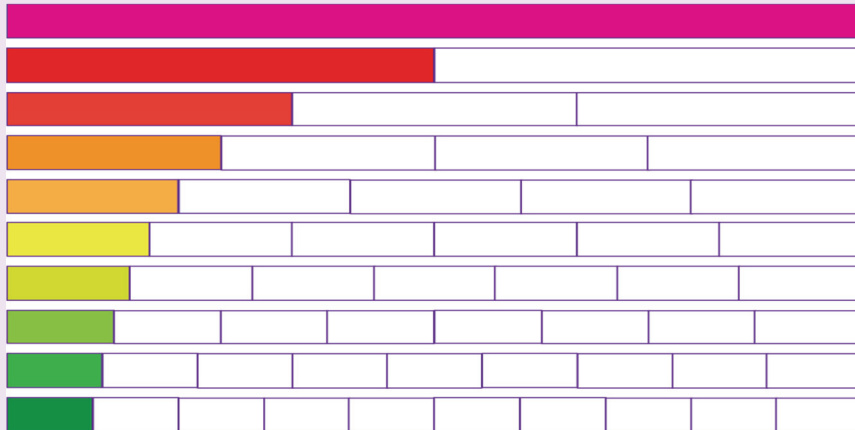
7. $\frac{1}{4}$

8. $\frac{1}{8}$

9. $\frac{1}{10}$

ንጥረት 2

ነዞም ትሕት ኢሎም ተፃሒፎም ዘሰው ምስልታት ብምርኅይ ከድከድ ዘተቐሰመ ክፋል ዝውክል ገዢ ፅሓፉ።

3.2.2 ቅፃሪን ረቛሒን

ነዞም ዝስዕቡ ገዢታት ኅስተውዕሱ

$\frac{1}{3}$ → ቅፃሪ 1 ናይቲ ገዢ ቅፃሪ እንትኾን 3 ድማ ናይቲ ገዢ ረቛሒ ይበሃል።
 $\frac{1}{3}$ → ረቛሒ

መስመዲ 3

ቅፃሪን ረቛሒን ከድ ከድ ገዢ ግስፁ።

1. $\frac{1}{7}$

2. $\frac{1}{8}$

3. $\frac{1}{4}$

4. $\frac{2}{3}$

5. $\frac{1}{5}$

6. $\frac{1}{10}$

ነዞም ተፃሒቦም ዘሰው ቅፃሪን ረቛሒን ብምጥቃም ከድ ከድ ብገዢ ፅሓፉ።

7. ቅፃሪ → 2 ረቛሒ → 3 ገዢ $\frac{\square}{\square}$

8. ቅፃሪ → 1 ረቛሒ → 8 ገዢ $\frac{\square}{\square}$

9. ቅፃሪ → 1 ረቛሒ → 9 ገዢ $\frac{\square}{\square}$

3.3 ፍርቅን ርብዕን

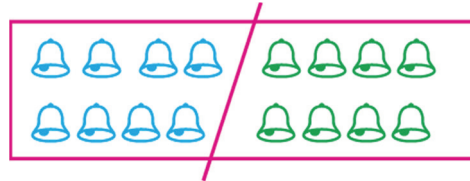
ሀ. ፍርቅ

ዝኾነ ሙሉእ ቁፅሪ ንክልተ ማዕረ እንትምቀል ዝርከብ ብፅሒት ፍርቅ ናይቲ ቁፅሪ ይበሃል።

ኅብነት፡-

$6 \div 2 = 3$
ስለዚ 3 ፍርቅ 6 እዩ።

$16 \div 2 = 8$
ስለዚ 8 ፍርቅ 16 እዩ።

ለ. ርባዕ

ዝኾነ ሙሉእ ቁፅሪ ንኣርባዕተ እንትምቀል ዝርከብ ብፅሒት ርባዕ ናይቲ ቁፅሪ ይበሃል።

ኅብነት፡-

$12 \div 4 = 3$
ስለዚ 3 ርባዕ 12 እዩ።

መጠመዲ 4

ሀ. ፍርቅ ናይዞም ዝስዕቡ ቁፅርታት ድለዩ።

1. 2   2. 4   3. 12   4. 20   5. 46   6. 50

ለ. ርባዕ ናይዞም ዝስዕቡ ቁፅርታት ድለዩ።

1. 4   2. 8   3. 16   4. 12   5. 20   6. 40

ሐ. ቃል ግድሳት

- ዓሰርተ ባሊቃታት ነይሮምኒ። ፍርቆም ንሓወይ እንተሂበዮ ክንደይ ባሊቃታት ይተርፉ?
- ኣብ ሓደ ዘምቢል 24 እንቋቕሖ ነይሮም። ርብዖም እንተተሸይጦም ክንደይ እንቋቕሖ ይተርፉ?

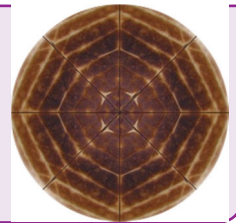

3. ኣይተ በላይ 80 ኣባጊዕ ነይረንኦም። ፍርቀን እንተሸይጦምወን ክንደይ ይተርፈኦም?
4. ፍርቂ 30 ክንደይ እዩ?
5. ርባዕ 100 ክንደይ እዩ?

3.4 ምዑድዳር ቀለሰቲ ጉዟታት

ንጥረት 3

ኣበበ ሓደ ሕምባሻ ኣብ ሸሞንተ ማዕረ ቦታ መቐሎ መሓዙቱ ንዝኾኑ ስምኡንን ዓሊን ሂብዎም። ስምኡን ሰለስተ ምቃል፣ ዓሊ ድማ ክልተ ምቃል እንተወሲዶም ዝበዝሐ ክፋል ሕምባሻ ዝወሰደ መን እዩ?

ኣብነት:- $\frac{1}{4}$ ን $\frac{2}{4}$ ን ኣወዳድሩ።

$\frac{1}{4}$ ሓደ ርባዕ እንትውክል $\frac{2}{4}$ ድማ ክልተ ርባዕ ይውክል። ስለዚ $\frac{1}{4} < \frac{2}{4}$

→ ጉዟታት እንትነወዳድር ረቛሒኦም ማዕረ እንተኾይኑ ዝነኣሰ ቆፃሪ ዘለዎ ጉዟ ዝነኣሰ እዩ።

ኣብነት:- $\frac{2}{7}$ ን $\frac{4}{7}$ ን ኣወዳድሩ።

ፍታሕ ሕድ ሕድ ጉዟ ማዕረ ረቛሒ ኣለዎም። ስለዚ ሕድ ሕድ ቆፃሪ ነወዳድር።

ስለዚ $2 < 4$ ስለዝኾነ $\frac{2}{7} < \frac{4}{7}$

መስመዲ 5

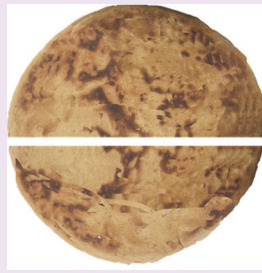
< ወይ ድማ > ብምጥቃም ሕድ ሕድ ሰምዲ ጉዟታት ኣወዳድሩ።

1. $\frac{1}{4} \text{ --- } \frac{3}{4}$	2. $\frac{3}{8} \text{ --- } \frac{1}{8}$	3. $\frac{2}{6} \text{ --- } \frac{3}{6}$
4. $\frac{4}{10} \text{ --- } \frac{3}{10}$	5. $\frac{7}{9} \text{ --- } \frac{8}{9}$	6. $\frac{5}{5} \text{ --- } \frac{3}{5}$

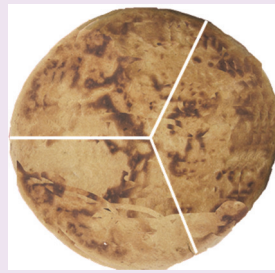
ንጥረት 4

1. ኣበበ ሓደ ቅጫ ኣብ ክልተ ማዕረ ቦታ መቐሎ ሕድሕድ ምቃል 32 መሓዙቱ ሂብዎም። ፎዝያ ድማ ሓደ ተመጣጣኒ ዝኾነ ሕምባሻ ኣብ ሰለስተ ማዕረ ቦታ መቐላ

ሕድ ሕድ ምቃል ንፅ መሓዙታ ሂባቶም። ካብ ክልቲኦም ዝበዘሐ ክፋል ሕምባሻ ንመሓዙቱ ዝሃበ መን እዩ?

$$\frac{1}{2}$$

$$\frac{1}{3}$$

2. ማዕረ ንውሓት ዘለዎም ራክታንግላት ብምጥቃም ካብ $\frac{1}{2}$ ክሳብ $\frac{1}{10}$ ዘለዉ ጉዚታት ብምቕላም ኣርእዩ። ቀዲልኩም ድማ ሕድሕድ ጉዚ ካብ ዝነኣሰ ናብ ዝግበዩ ብቕደም ሰዓብ ፅሓፉ።

ካብነት:- $\frac{1}{4}$ ን $\frac{1}{2}$ ን ኣወዳድሩ።

ፍታሕ ሕድ ሕድ ጉዚ ቆፃሪኦም ማዕረ እዩ። ብምጥቃም ረቛሒ ነወዳድር። ዝነኣሰ ረቛሒ ዘለዎ ጉዚ ዝግበዩ እዩ።

ስለዚ $\frac{1}{4} < \frac{1}{2}$

ካብነት:- $\frac{3}{5}$ ን $\frac{3}{7}$ ን ኣወዳድሩ።

ፍታሕ ሕድ ሕድ ጉዚ ቆፃሪኦም ማዕረ እዩ። ረቛሒኦም ድማ እንት-ወዳደር $5 < 7$ ።

ስለዚ $\frac{3}{7} < \frac{3}{5}$

→ ጉዚታት እንትነወዳደር ቆፃሪኦም ማዕረ እንትኾይኑ ዝነኣሰ ረቛሒ ዘለዎ ጉዚ ዝግበዩ እዩ።

መጠመዲ 6

< ወይ ድማ > ብምጥቃም ሕድሕድ ፅምዲ ጉዚታት ኣወዳድሩ።

1. $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$	2. $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{8}$	3. $\frac{2}{8}$ — $\frac{2}{6}$
4. $\frac{3}{10}$ — $\frac{3}{7}$	5. $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{9}$	6. $\frac{3}{5}$ — $\frac{3}{4}$

ምዕራፍ

4

99 115 10,000
 1375 609 1,250 + 715 = 1965
 1,250 - 715 = 535 7,082 999

ምድማርን ምጉዳልን መሰኝ ቁፅርታት ክሳብ 10,000

4.1 ምድማር መሰኝ ቁፅርታት ክሳብ 10,000

4.1.1 ምድማር ርባሓት 100

ክብነት 1 ኣብ ሓደ ቤት ትምህርቲ ዝመሃሩ ተምሃሮ ኣብ መጀመርታ ዓመት 200 ኣብ ካልኣይ ዓመት ድማ 300 ፈልስታት ተኸሎም። ብሓፈሻ ክንደይ ፈልስታት ተኸሎም?

ፍታሕ

$$200 + 300 = ?$$

$$200 + 300 = 2 \text{ ሚኢትታት} + 3 \text{ ሚኢትታት} \\ = 5 \text{ ሚኢትታት} = 500$$

ስለዚ እቶም ተምሃሮ ብሓፈሻ 500 ፈልስታት ተኸሎም።

ክብነት 2

$$1. \quad 3000 + 1000 = 30 \text{ ሚኢትታት} + 10 \text{ ሚኢትታት ወይ ድማ} \quad 3000 \\ = 40 \text{ ሚኢትታት} \quad \quad \quad \underline{\quad + 1000} \\ = 4000 \quad \quad \quad \underline{\quad \quad \quad 4000}$$

$$2. \quad 6000 + 200 = 60 \text{ ሚኢትታት} + 2 \text{ ሚኢትታት ወይ ድማ} \quad 6000 \\ = 62 \text{ ሚኢትታት} \quad \quad \quad \underline{\quad + 200} \\ = 6200 \quad \quad \quad \underline{\quad \quad \quad 6200}$$

ንጥረት 1

ሀ. ኣብዞም ዝስዕቡ ቁፅርታት ክንደይ ሚኢቲታት ከምዘለው ተመያየጡ።

1. 2000 = 20 ሚኢትታት	2. 3000	3. 7000
4. 1200	5. 3700	5. 8400

ለ. ኣብ 300 ክንደይ ሚኢቲታት ኣለዉ? ኣብ 400 ኸ?

ኣብ 300 + 400 ክንደይ ሚኢቲታት ኣለዉ?

300 + 400 ብቐሊሉ ከመይ ከምዝድመር ተመያየጡ።

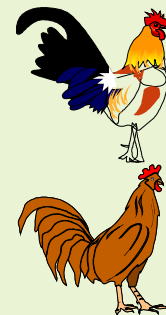
መስመዲ 1

ደምሩ።

1. 400 + 300	2. 700 + 200	3. 300 + 300	
4. 900 + 100	5. 7000 + 2000	6. 6000 + 1000	
7. 8000 + 1500	8. 4200 + 4000	9. 1100 + 700	
10. 3500 + 500	11. 300 + 3000	12. 900 + 3100	
13. 400 <u>+500</u>	14. 7000 <u>+200</u>	15. 600 <u>+3200</u>	16. 1300 <u>+1600</u>

ቃል ግድሳት

17. ክብደት ሓደ ደርሆ 2000 ግራም እዩ። ክብደት ካልኣይ ደርሆ ድማ 1000 ግራም እዩ። ክብደት ክልቲኦም ደራሁ ክንደይ ግራም እዩ?
18. ሓደ ብዕራይ ብብር 5000፣ ሓደ በጊዕ ድማ ብብር 300 ተጻዲጎም። ዋጋ ብዕራይን በጊዕን ብድማር ክንደይ እዩ?

19. ነዚ ሰደቓ ናብ ደፍተርኩም ቀዲሕኩም ምልክቲ::

ሀ.		ለ.		ሐ.		
300 ደምሩ		2000 ደምሩ		ሀ	ለ	ሀ + ለ
400		400		300	500	
600		2000		1200	900	
3400		3100		4000	1300	
1700		7000		3500	2500	
5000		2700		6000	3300	

4.1.2 ምድማር በዓል ሰለስተ ሆሂ ቁጠራታት

ኣብነት:- ኣይተ ብርሃነ ንክልተ ደቆም ብብር 423 ዲቪዥ ቤት ትምህርቲ፣ ብብር 142 ድማ ቦርሳ ዓዲጎም። ኣይተ ብርሃነ ጠቕላላ ወፃኢኡም ክንደይ ብር እዩ?

ፍታሕ 423 + 142 = ?

መጀመርታ ዓዲሓደ ዘለዉ ደምሩ። 3 + 2 = 5	ቀዲልኩም ዓዲ ዓስርተ ዘለዉ ደምሩ። 2 + 4 = 6	መወዳእታ ዓዲ ሚኢቲ ዘለዉ ደምሩ። 4 + 1 = 5
$\begin{array}{r} 423 \\ + 142 \\ \hline 5 \end{array}$	$\begin{array}{r} 423 \\ + 142 \\ \hline 65 \end{array}$	$\begin{array}{r} 423 \\ + 125 \\ \hline 565 \end{array}$

ኣብነት:- ኣይተ ሓሰን ንሰለስተ ደቆም ብብር 617 ዲቪዥ ቤት ትምህርቲ፣ ብብር 175 ድማ ቦርሳ ዓዲጎም። ጠቕላላ ወፃኢ ኣይተ ሓሰን ክንደይ ብር እዩ?

ፍታሕ 617 + 175 = ?

መጀመርታ ዓዲሓደ ዘለዉ ደምሩ። 7 + 5 = 12 = 1 ዓስርተ + 2 ሓደታት ስለዚ 2 ፅሑፍና 1 ዓስርተ ኣለና ንብል።	ቀዲልኩም ዓዲ ዓስርተ ዘለዉ ደምሩ። 1 + 7 = 8	መወዳእታ ዓዲ ሚኢቲ ዘለዉ ደምሩ። 6 + 1 = 7
$\begin{array}{r} 1 \\ 617 \\ + 175 \\ \hline 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 1 \\ 617 \\ + 175 \\ \hline 92 \end{array}$	$\begin{array}{r} 1 \\ 617 \\ + 175 \\ \hline 792 \end{array}$

ኣይተ ብርሃነ ብጠቕላላ ብር 565 ፣ ኣይተ ሓሰን ድማ ብር 792 ወፃኢ ገይሮም።

መስመዲ 2

ደምራ።

1. 141 + 35	2. 332 + 36	3. 429 + 41	4. 833 + 86	5. 919 + 90
6. 200 + 22	7. 410 + 70	8. 300 + 79	9. 800 + 70	10. 45 +14
11. 181 +617	12. 303 +516	13. 250 +738	14. 670 +829	15. 810 +175
16. 638 +139	17. 258 +402	18. 690 +457	19. 564 +285	20. 893 +708

ቃል ግድሳት

- ኣብ ሓደ መዓልቲ ካብ ከተማ መቐለ ናብ ከተማ ዓድዎ 168 ሰባት ፤ 250 ሰባት ድማ ናብ ስቲት ሑመራ ተጓዲዞም። ኣብታ ዕለት እቲኣ ናብ ክልቲኣን ከተማታት ክንደይ ሰባት ተጓዲዞም?
- ኣብ ዓይደር ሆስፒታል 432 ዓራት ኣሎ። ካለእ 108 ተወሳኺ ዓራት ተዓዲጉ። እቲ ሆስፒታል ብጠቕላላ ክንደይ ዓራት ይህልዎ?
- ነዚ ሰደቓ ናብ ደፍተርኩም ቀዲሕኩም ምስኡ።

ሀ.	
321 ደምሩ	
28	
200	
719	
321	
794	

ለ.	
539 ደምሩ	
40	
51	
700	
226	
590	

ሐ.		
ሀ	ለ	ሀ + ለ
315	600	
356	43	
109	509	
318	77	
258	751	

4.1.3 ምድማር በዓል ኅርባዕተ ሆሂ ቁፅርታት

ንጥፈት 2

6345 + 2,083 ንምድማር ኅብዞም ዝስዕቡ ተመደዩ።

- ዓዲ ሓደ ዘለዉ እንትድምሩ ክንደይ ረኺብኩም?
- ዓዲ ሚኢቲ ዘለዉ እንትድምሩ 12 ትረኽቡ። 12 ምፅሓፍ ስለዘይከኣል እንታይ ክትገብሩ ይግባእ?

3. ዓዲ ሽሕ ዘለው እንት-ድምሩ ክንደይ ትረኽቡ? 3 ዶ 4?
4. ቀዲልኩም መንን መንን ትድምሩ?
5. $6345 + 2083$ ክንደይ ይኸውን?

ኣብነት:- ማሕበር ልምዓት ትግራይ ኣብ ከተማ መቐለ 3924፣ ኣብ ከተማ ዓዲግራት ድማ 1363 ኣባላት እንተሊዮምዎ፣ ኣብ ክልቲኣን ከተማታት ዘሎ በዝሒ ኣባላት ክንደይ እዩ?

ፍታሕ $3924 + 1363 = ?$

መጀመርታ ዓዲ ሓደ ዘለዉ ደምሩ። $4 + 3 = 7$	ቀዲልኩም ዓዲ ዓሰርተ ዘለዉ ደምሩ። $2 + 6 = 8$	ቀዲልኩም ዓዲ ሚእቲ ዘለዉ ደምሩ። $9 + 3 = 12 = 1$ ሽሕ + 2 ሚእቲ ስለዚ 2 ዕሒፊ 1 ሽሕ ኣለኒ እብል።	ኣብ መወዳእታ ዓዲ ሽሕ ደምሩ።
3924 + 1363 <hr/> 7	3924 + 1363 <hr/> 87	1 3924 + 1363 <hr/> 287	1 3924 + 1363 <hr/> 5287

ስለዚ ኣብ ክልቲኣን ከተማታት ዘሎ በዝሒ ኣባላት 5287 እዩ።

መስመዲ 3

ደምሩ።

1. $3,247$ $+ 121$	2. $6,374$ $+ 208$	3. 8019 $+ 275$	4. 252 $+ 4,624$
5. 349 $+ 6470$	6. 4765 $+ 1224$	7. 3844 $+ 5171$	8. 3005 $+ 4689$
9. 6084 $+ 4663$	10. 7321 $+ 1967$	11. 5687 $+ 1810$	12. 5003 $+ 4407$

ቃል ገደባት

13. ሓደ ሸንኬሎ 3 ሊትርን 650 ሚሊ ሊትርን ማይ ሒዙ ኣሎ። ኣብቲ ሸንኬሎ ዘሎ ማይ ክንደይ ሚሊ ሊትር እዩ?
14. ሓወልቲ ሰማእታት መቐለ ኣብ ሓደ ዓመት 7654 ተምሃሮን 2083 ካልኣት በዓሕትን ዑደት ገይሮም። ብጠቐላላ ክንደይ ሰባት ዑደት ገይሮም?

15. ነዚ ሰደቓ ናብ ደፍተርኩም ቀዲሕኩም ምልክቶ::

ሀ.

3000	ደምሩ
500	
3000	
1234	
6895	
6005	

ለ.

2835	ደምሩ
57	
133	
2047	
3164	
5201	

ሐ.

ሀ	ለ	ሀ + ለ
627	5421	
4043	304	
3576	4233	
7544	1531	
7655	1700	

4.1.4 ኅሰኒ ዘስዎ ምድማር ኅብ ዝተፈሳሰዩ ዓድታት ቀፅሪ

ኣብነት:- ብዓል መዚ መንገዲ ገፀር ትግራይ 1357 ኪ.ሜ. ኣስፋልትን 546 ኪ.ሜ. ፀፀር መንገድን ሰሪሑ:: እቲ ብዓል መዚ ብሓፈሻ ዝሰርሖ ፅርግያ ክንደይ ኪ.ሜ. እዩ?

ፍታሕ 1357 + 546 = ?

መጀመርታ ዓዲ ሓይ ዘለዉ ደምሩ:: 7 + 6 = 13 = 1ዓሰርተ + 3ሓደታት ስለዚ 3 ፅሒፊ 1 ኣሰኒ እብል::	ቀዲሕኩም ዓሰርተታት ደምሩ:: 1 + 5 + 4 = 10 ዓሰርተታት = 1ሚኢቲ ስለዚ 0 ፅሒፊ 1 ሚኢቲ ኣሰኒ እብል::	ቀዲሕኩም ዓዲ ሚኢትታት ደምሩ:: 1 + 3 + 5 = 9	ኣብ መወዳእታ ዓዲ ሽሕ ዘለዉ ደምሩ::
$\begin{array}{r} 1 \\ 1357 \\ + 546 \\ \hline 3 \end{array}$	$\begin{array}{r} 11 \\ 1357 \\ + 546 \\ \hline 07 \end{array}$	$\begin{array}{r} 11 \\ 1357 \\ + 546 \\ \hline 903 \end{array}$	$\begin{array}{r} 11 \\ 1357 \\ + 546 \\ \hline 1903 \end{array}$

ስለዚ እቲ ብዓል መዚ ዝሰርሖ ፅርግያ 1903 ኪ.ሜ. እዩ::

መስመዲ 4

ደምሩ::

1. 236 +578	2. 5355 + 256	3. 3079 + 44	4. 3511 + 99
5. 2011 + 994	6. 1536 + 664	7. 3761 + 546	8. 6285 + 994
9. 5995 + 9	10. 1919 + 191	11. 4567 +1678	12. 3643 +4527
13. 6320 +1780	14. 5886 + 3407	15. 2643 + 4388	16. 7069 +1947

ቃል ገደባት

17. ኣብ ሓደ ቤት ትምህርቲ 2057 ደቂ ኣንስትዮ ተምሃሮ ኣለዎ። በዝሒ ደቂ ተባዕትዮ ተምሃሮ ካብ በዝሒ ደቂ ኣንስትዮ ተምሃሮ ብ 273 ዝበልፅ እንተኾይኑ፤ በዝሒ ደቂ ተባዕትዮ ተምሃሮ ክንደይ እዩ?
18. ኣብ ሓደ ከተማ ብ 2001 ዓ.ም 3677 ሜትር ከምኡውን ብ 2002 ዓ.ም 5843 ሜትር ኮብልስቶን ፅርግያ ተሰሪሑ። ኣብ ክልቲኦም ዓመታት ክንደይ ሜትር ኮብልስቶን ፅርግያ ተሰሪሑ?
19. ነዚ ሰደቓ ናብ ደፍተርኩም ቀዲሕኩም ምልኡ።

ሀ.	ለ.
334 ደምሩ	1594 ደምሩ
279	203
1300	2470
4366	1101
5991	7538
2779	1599

4.1.5 ብምትንታን ምድጫ

እዚ ሜላ እዚ ተጠቐምኩም ንምድጫ ንሕድሕድ ቁፅሪ ብምትንታን ትፅሕፉ። ቀዲልኩም ካብ ዝዓበየ ዓዲ ቁፅሪ ብምድጫ ደምሩ።

ኣብነት:- ኣብ ሓደ ቤት ትምህርቲ 422 ደቂ ተባዕትዮን 397 ደቂ ኣንስትዮን ኣለዉ። ኣብቲ ቤት ትምህርቲ ዘሎ በዝሒ ተምሃሮ ክንደይ እዩ?

መሰሲ 422 + 397 = ?

			ሚእት ታት	ዓሰርተ ታት	ሓደታት
		4	2	2	
		+	3	9	7
ሚእትታት ደምሩ	400 + 300	→	7	0	0
ዓሰርተታተ ደምሩ	20 + 90	→	1	1	0
ሓደታት ደምሩ	2 + 7	→	—	—	9
ሕድሕድ ድምር ደምሩ	700 + 110 + 9	→	8	1	9

ስለዚ 412 + 397 = 819

ኣብቲ ቤት ትምህርቲ ዘለው ተምሃሮ በዝሒም ብጠቐላላ 819 እዩ።

ንጥረት 3

ሀ. ንኤድኤድ ቁፅሪ በዋጋ ዓድታት በኸመይ ከምትትንትኑ ተመደዩ።

1. 35	2. 231	3. 30712
4. 2735	5. 4056	6. 4527

ለ. ቁፅርታት በዓድታት በምትንታን

$$\begin{array}{r} 4231 \\ + 5621 \\ \hline \end{array}$$

ከመይ ከምዘስራኹ ተመደዩ።

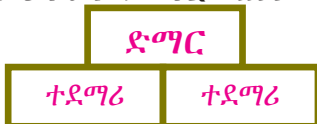
ሐ. ቁፅርታት በዓድታት ምትንታን ኣብ ምድማር ዘስዎ ረብሓ ተመደዩ።

መስመዲ 5

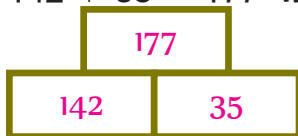
ደምሩ።

1. $\begin{array}{r} 341 \\ + 78 \\ \hline \end{array}$	2. $\begin{array}{r} 227 \\ + 56 \\ \hline \end{array}$	3. $\begin{array}{r} 3014 \\ + 40 \\ \hline \end{array}$	4. $\begin{array}{r} 4367 \\ + 111 \\ \hline \end{array}$
5. $\begin{array}{r} 3216 \\ + 4201 \\ \hline \end{array}$	6. $\begin{array}{r} 4444 \\ + 3236 \\ \hline \end{array}$	7. $\begin{array}{r} 5003 \\ + 1079 \\ \hline \end{array}$	8. $\begin{array}{r} 5468 \\ + 3655 \\ \hline \end{array}$

ዘ. ዝስዕብ ህንፃ ምድማር ኣስተውዕሉ።

ከተነተ፡- $142 + 35 = 177$ ብህንፃ ምድማር እንት-ስራሕ ከምዚ ዝስዕብ እዩ ዝኸውን።

መስመዲ 6

ንኤድኤድ ህንፃ ምድማር ምስኹ።

1.	2.

3.

113	52	113

4.

113	23	245

5.

	152		
110	42	415	37

6.

1000	21	112	88

4.2 ክሳብ 10,000 ዘለዉ ሙሉስ ቁፅርታት ምጉዳሰ

4.2.1 ካብ በዓል 3 ሆሂ ሙሉስ ቁፅርታት ምጉዳሰ

ክብነት:- ኣብ ሓደ ቤተ መጻሕፍቲ 726 መጻሕፍቲ ኣለዉ። ካብ መንጎ እዚኦም 513 ዝኣረጉ እንትኾኑ ዝተረፉ ድማ ሓደሽቲ እዮም። ኣብቲ ቤተ መጻሕፍቲ ዘለዉ ሓደሽቲ መጻሕፍቲ ክንደይ እዮም?

ፍታሕ $726 - 513 = ?$

መጀመርታ ዓዲ ሓደ ዘለዉ ኣጉድሉ። $6 - 3 = 3$	ቀዲሱም ዓዲ ዓሰርተ ዘለዉ ኣጉድሉ። $2 - 1 = 1$	ኣብ መወዳእታ ዓዲ ሚኢቲ ዘለዉ ኣጉድሉ። $7 - 2 = 2$	መልስኹም ብምድማር ኣረጋግፑ።
$\begin{array}{r} 726 \\ - 513 \\ \hline 3 \end{array}$	$\begin{array}{r} 726 \\ - 513 \\ \hline 13 \end{array}$	$\begin{array}{r} 726 \\ - 513 \\ \hline 215 \end{array}$	$\begin{array}{r} 215 \\ + 513 \\ \hline 726 \end{array}$

ስለዚ ኣብቲ ቤተ መጻሕፍቲ 215 ሓደሽቲ መጻሕፍቲ ኣለዉ።

ንጥፈት 4

ነዞም ዘስዕቡ ከመይ ከምእተሰርሑ ተመደቦ።

1. ኣብ ሓደ ዕዮ 368 ተፈቲኖም 132 ሓሊፎም። እቶም ከይሓለፉ ዝተረፉ ተፈተንቲ ክንደይ ምዃኖም ብኸመይ ንፈልጥ?

መስመዲ 7

ኛጉድቡ፡፡ መስስኹም ብምድማር ኛረጋገጹ፡፡

1. $\begin{array}{r} 127 \\ -105 \\ \hline \end{array}$	2. $\begin{array}{r} 468 \\ - 36 \\ \hline \end{array}$	3. $\begin{array}{r} 784 \\ -252 \\ \hline \end{array}$	4. $\begin{array}{r} 674 \\ -123 \\ \hline \end{array}$	5. $\begin{array}{r} 949 \\ -946 \\ \hline \end{array}$
6. $\begin{array}{r} 535 \\ -202 \\ \hline \end{array}$	7. $\begin{array}{r} 638 \\ -400 \\ \hline \end{array}$	8. $\begin{array}{r} 684 \\ - 23 \\ \hline \end{array}$	9. $\begin{array}{r} 456 \\ - 40 \\ \hline \end{array}$	10. $\begin{array}{r} 584 \\ -374 \\ \hline \end{array}$
11. $\begin{array}{r} 462 \\ - 61 \\ \hline \end{array}$	12. $\begin{array}{r} 973 \\ -403 \\ \hline \end{array}$	13. $\begin{array}{r} 567 \\ - 35 \\ \hline \end{array}$	14. $\begin{array}{r} 199 \\ - 29 \\ \hline \end{array}$	15. $\begin{array}{r} 998 \\ -394 \\ \hline \end{array}$
16. $\begin{array}{r} 650 \\ -300 \\ \hline \end{array}$	17. $\begin{array}{r} 118 \\ - 6 \\ \hline \end{array}$	18. $\begin{array}{r} 857 \\ -457 \\ \hline \end{array}$	19. $\begin{array}{r} 787 \\ -767 \\ \hline \end{array}$	20. $\begin{array}{r} 399 \\ -208 \\ \hline \end{array}$

ቃስ ገድሳት

21. ኣብ ሓደ ክባቢ ካብ ዝነብሩ 967 ነበርቲ 241 ህፃናት እዮም፡፡ በዝሒ ህፃናት ዘይኮኑ ክንደይ እዩ?
22. ካብ 386 ብ 45 ዝንእስ ሙሉእ ቁፅሪ ክንደይ እዩ?

ነዚ ሰደቓ ናብ ደፍተርኩም ቀዲሕኩም ምስኩ፡፡

23.

300 ኛጉድቡ	
471	
355	
121	
879	
936	

24.

205 ኛጉድቡ	
445	
315	
677	
708	
555	

25.

ሀ	ሰ	ሀ - ሰ
765	300	
308	208	
548	37	
890	340	
955	632	

4.2.2 ምስቃስ ዘሰዎ ምጉዳስ ኛብ በዓል 3 ሆሂ መብኽ ቀፅርታት

ኣብነት፡- ኣብ ሓደ ማእኸል መጫጭሒ እንቋቛሖ 657 እንቋቛሖ ንምጫጫስ ትልማ ተታሒቲ 429 እንቋቛሖ ጥራሕ ተጫጪሒ፡፡ በዝሒ ዘይተጫጫሖ እንቋቛሖ ክንደይ እዩ?

መሰሊ $657 - 429 = ?$

ካብ7፣ 9 ምጉዳል ኣይክኣልን። ስለዚ ካብ5 ዓሰርታት 1 ዓሰርተ ንልቃሕ። 10 + 7 = 17 ሓዲታት ብኸምዚ ምስተለቃሕኩም ዓዲ ሓዲ ዘለዉ ኣጉድሉ።	ዓዲ ዓሰርተ ዘለዉ ኣጉድሉ።	ዓዲ ሚኢቲ ዘለዉ ኣጉድሉ።	መልስኹም ብምድማር ኣረጋግፁ።
$\begin{array}{r} 17 \\ 657 \\ -429 \\ \hline 8 \\ 17 - 9 = 8 \end{array}$	$\begin{array}{r} 4 \ 17 \\ 657 \\ -429 \\ \hline 28 \\ 4 - 2 = 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 4 \ 17 \\ 657 \\ -429 \\ \hline 228 \\ 6 - 4 = 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 228 \\ + 429 \\ \hline 657 \end{array}$

ስለዚ በዝሒ ዘይተጫጭሖ እንቋቆሖ 228 እዩ።

ንጥረት 5

ወይዘሮ ትርሓስ ካብ ዝነበረን ብር 251 ብብር 25 ቅናት ዓዲገን። ወይዘሮ ከድጃ ድማ ካብ ዝነበረን ብር 520 ብ306 ጣፍ ሸሚተን። ክልቲኣን ከክንደይ ብር ከምዝተረፈን ተመያይጥኩም መልሲ ኣብ ደፍተርኩም ፅሓፉ።

መልመዲ 8

ኣጉድሉ። መልስኹም ብምድማር ኣረጋግፁ።

1. $\begin{array}{r} 364 \\ -254 \\ \hline \end{array}$	2. $\begin{array}{r} 647 \\ -139 \\ \hline \end{array}$	3. $\begin{array}{r} 254 \\ -36 \\ \hline \end{array}$	4. $\begin{array}{r} 740 \\ -221 \\ \hline \end{array}$	5. $\begin{array}{r} 598 \\ -69 \\ \hline \end{array}$
6. $\begin{array}{r} 746 \\ -665 \\ \hline \end{array}$	7. $\begin{array}{r} 609 \\ -87 \\ \hline \end{array}$	8. $\begin{array}{r} 500 \\ -50 \\ \hline \end{array}$	9. $\begin{array}{r} 684 \\ -92 \\ \hline \end{array}$	10. $\begin{array}{r} 347 \\ -177 \\ \hline \end{array}$
11. $\begin{array}{r} 653 \\ -271 \\ \hline \end{array}$	12. $\begin{array}{r} 513 \\ -22 \\ \hline \end{array}$	13. $\begin{array}{r} 942 \\ -489 \\ \hline \end{array}$	14. $\begin{array}{r} 215 \\ -107 \\ \hline \end{array}$	15. $\begin{array}{r} 424 \\ -284 \\ \hline \end{array}$
16. $\begin{array}{r} 558 \\ -177 \\ \hline \end{array}$	17. $\begin{array}{r} 747 \\ -264 \\ \hline \end{array}$	18. $\begin{array}{r} 617 \\ -347 \\ \hline \end{array}$	19. $\begin{array}{r} 369 \\ -186 \\ \hline \end{array}$	20. $\begin{array}{r} 839 \\ -446 \\ \hline \end{array}$

ቃል ግድሳት

- እየሩሳሌም 562 ቴምብራት ኣኪባ። እቶም 128 ቴምብራት ካልኦት ሃገራት እንትኾኑ፣ እቶም ዝተረፉ ድማ ቴምብራት ኢትዮጵያ እዮም። እየሩሳሌም ክንደይ ቴምብራት ኢትዮጵያ ኣኪባ?
- ሓዲ እንዳ ባኒ 384 ባኒ ንመሸጣ ኣዳሊዩ 290 ባኒ ሸይጡ። ዘይተሸጠ ባኒ ክንደይ እዩ?

ነዚ ሰደቻ ናብ ደፍተርኩም ቀዲሕኩም ምልክቶ::

23.

357 ኣጉድሉ	
370	
604	
591	
648	
862	

24.

ሀ	ለ	ሀ - ለ
240	27	
300	130	
657	409	
878	9	
792	448	

4.2.3 ክስተ ግዘ ምልቃሕ ዘለዎ ምጉዳል

ኣብነት:- ኣብ ሓደ ቀዳማይ ብርኪ ቤት ትምህርቲ 735 ተምሃሮ 3^ይ ክፍሊ ኣለዉ:: ኣብ መንጎ እዚኦም 389 ደቂ ኣንስትዮ እንተኾይነን በዘሒ ደቂ ተባዕትዮ ክንደይ እዩ?

ፍታሕ 735 - 389 = ?

ኣብ 5፣ 9 ምጉዳል ኣይከኣልን:: ስለዚ ኣብ 3 ዓሰርተታት 1 ዓሰርተ ትልቅሑ:: 10 + 5 = 15 ሓደታት ትረኽቡ:: ዓዲ ሓደ ዘለዉ ኣጉድሉ::	ኣብ 2፣ 8 ምጉዳል ኣይከኣልን:: ኣብ 7 ሚእትታት 1 ሚእቲ (10 ዓሰርተታት) ትልቅሑ:: 10 + 2 = 12 ዓሰርተታት ትረኽቡ:: ዓዲ ዓሰርተ ዘለዉ ኣጉድሉ::	ዓዲ ሚእቲ ዘለዉ ኣጉድሉ::	መልስኹም ብምድማር ኣረጋግፁ::
$\begin{array}{r} 2\ 15 \\ 735 \\ - 389 \\ \hline 6 \\ 15 - 9 = 6 \end{array}$	$\begin{array}{r} 6\ 12 \\ 2\ 15 \\ 735 \\ - 389 \\ \hline 46 \\ 12 - 8 = 4 \end{array}$	$\begin{array}{r} 6\ 12 \\ 2\ 15 \\ 735 \\ - 389 \\ \hline 346 \\ 6 - 3 = 3 \end{array}$	$\begin{array}{r} 346 \\ + 389 \\ \hline 735 \end{array}$

ስለዚ በዘሒ ደቂ ተባዕትዮ 346 እዩ::

ንጥፈት 6

1. ኣብ 780 ሓረስቶት 480 ብልምዓት ሰራዊትነት ተመሪፆም ተሸሊሞም:: እቶም ከይተሸለሙ ዝተረፉ ክንደይ ምዃኖም ተመያይጥኩም መልሲ ሃቡ::
2. 753 ሜትር ንውሓት ዘለዎ መስመር ቡምባ ማይ ንምኹዓት ዝተዋፈሩ ሰራሕተኛታት 486 ሜትር ኩዲቶም:: ዝተረፎም ክንደይ ሜትር ምዃኑ እናተመያየጥኩም ስርሑ::

መስመዳ 9

ኣገድሱ፡፡ መስጠኹም ብምድማር ኣረጋግጹ፡፡

1. 700 -345	2. 522 - 83	3. 314 -255	4. 875 -677	5. 900 -854
6. 470 -398	7. 405 -157	8. 200 - 45	9. 101 - 27	10. 386 -297
11. 718 -369	12. 642 -371	13. 780 -499	14. 889 -729	15. 673 -283
16. 325 -239	17. 632 -434	18. 424 -258	19. 581 -246	20. 890 -690

ቃል ገድሳት

21. ኣብ ሓደ ጣቢያ ካብ ዝተተኸሉ 954 ፈልስታት 875 ፀዲቓሎም፡፡ ዘይፀደቁ ፈልስታት ክንደይ እዮም?
22. ኣብ ሓደ ቡቲክ ብር 220 ዝሸየጥ ዝነበረ ስራ ብር 50 ንኣይ ተገይርሉ፡፡ ሓዳሽ ዋጋ ክንደይ እዩ?

ነዞም ዝስዕቡ ሰደቓታት ናብ ደፍተርኩም ቀዲሕኩም ምልኩ፡፡

23.

357 ኣገድሱ	
625	
400	
911	
456	
812	

24.

ሀ	ሰ	ሀ - ሰ
422	188	
100	22	
640	378	
203	514	
781	384	

4.2.4 ምስቃሕ ዘስዎ ምጉዳስ ኣብ ብዓል 4 ሆሂ ሙሉስ ቁጠራ ትኩረት

ኣብነት፡- ጉና ስራሕቲ ንግዲ ኣብ ወርሒ ሕዳር 5680 ኩንታል፤ ኣብ ወርሒ ታሕሳስ ድማ 7940 ኩንታል ሰሊጥ ናብ ወፃኢ ዓድታት ልኪኹ፡፡ ኣብ ወርሒ ታሕሳስ ዝለኣኾ ካብ ወርሒ ሕዳር ዝለኣኾ ብክንደይ ይበልፅ?

ፍታሕ 7940 - 5680 = ?

መፅሐፍ ተምሃራይ ሳስሳይ ክፍሊ

ዓዲ ሓደ ዘለዉ ኣጉድሉ።	ካብ 4 ፣ 8 ምጉዳል ኣይከኣልን። ስለዚ ካብ 9 ሚኢትታት 1 ሚኢቲ (10 ዓሰርተታት) ተለቅሑ። 10 + 4 = 14 ዓሰርተታት ትረኽቡ። ስለዚ ዓዲ ዓሰርተ ዘለዉ ኣጉድሉ።	ዓዲ ሚኢቲ ዘለዉ ኣጉድሉ።	ዓዲ ሽሕ ዘለዉ ኣጉድሉ።	መልስኹም ብምድማር ኣረጋግፁ።
$\begin{array}{r} 7940 \\ -5680 \\ \hline 0 \\ 0-0=0 \end{array}$	$\begin{array}{r} 8\ 14 \\ 7940 \\ -5680 \\ \hline 60 \\ 14-8=6 \end{array}$	$\begin{array}{r} 8\ 14 \\ 7940 \\ -5680 \\ \hline 260 \\ 8-6=2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 8\ 14 \\ 7940 \\ -5680 \\ \hline 2260 \\ 7-5=2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 2260 \\ +5680 \\ \hline 7940 \end{array}$

ስለዚ ኣብ ወርሒ ታሕሳስ ዝለኣኹ ካብ ወርሒ ሕዳር ዝለኣኹ ብ 2260 ኩንታል ይበልፅ።

መስመዱ 10

ኣጉድሉ። መልስኹም ብምድማር ኣረጋግፁ።

1. $\begin{array}{r} 3960 \\ -2130 \\ \hline \end{array}$	2. $\begin{array}{r} 5287 \\ -1084 \\ \hline \end{array}$	3. $\begin{array}{r} 3671 \\ -458 \\ \hline \end{array}$	4. $\begin{array}{r} 6809 \\ -4500 \\ \hline \end{array}$	5. $\begin{array}{r} 6822 \\ -401 \\ \hline \end{array}$
6. $\begin{array}{r} 3636 \\ -1427 \\ \hline \end{array}$	7. $\begin{array}{r} 5265 \\ -173 \\ \hline \end{array}$	8. $\begin{array}{r} 3607 \\ -269 \\ \hline \end{array}$	9. $\begin{array}{r} 4512 \\ -2271 \\ \hline \end{array}$	10. $\begin{array}{r} 8906 \\ -4399 \\ \hline \end{array}$
11. $\begin{array}{r} 4800 \\ -128 \\ \hline \end{array}$	12. $\begin{array}{r} 5628 \\ -2650 \\ \hline \end{array}$	13. $\begin{array}{r} 7682 \\ -990 \\ \hline \end{array}$	14. $\begin{array}{r} 2185 \\ -1094 \\ \hline \end{array}$	15. $\begin{array}{r} 3000 \\ -341 \\ \hline \end{array}$
16. $\begin{array}{r} 3841 \\ -1960 \\ \hline \end{array}$	17. $\begin{array}{r} 7682 \\ -2990 \\ \hline \end{array}$	18. $\begin{array}{r} 6246 \\ -5900 \\ \hline \end{array}$	19. $\begin{array}{r} 9483 \\ -6790 \\ \hline \end{array}$	20. $\begin{array}{r} 8648 \\ -5809 \\ \hline \end{array}$

ቃስ ግድሳት

- ፀዋታ ኩዕሾ እግሪ ንምርኣይ ካብ ዝተዳለወ 5,672 ቲኬት 3000 ቲኬት ተሸይጡ። በዝሒ ዘይተሸጠ ቲኬት ክንደይ እዩ?
- ኣብ ሓደ ቤት ትምህርቲ ዘሎ በዝሒ ተምሃሮ 5,763 እዮ። ካብ መንጎ እዚኦም በዝሒ ደቂ ተባዕትዮ 3000 እንተኾይኑ በዝሒ ደቂ ኣንስትዮ ክንደይ እዩ?

ነዞም ሰደቻ ናብ ደፍተርኩም ቀዲሕኩም ምስኩ።

23.

1357 ኣገድሱ	
3489	
4264	
5000	
6708	
3007	

24.

ሀ	ሰ	ሀ - ሰ
3000	119	
2502	1557	
6073	964	
6008	2999	
8793	2685	

4.3 ቃል ግድሳት ኣብ ምድማርን ምጉዳስን

ኣብነት 1 ሓደ ቤት ትምህርቲ ኣብ ሓደ ዓመት ብፅምዲ 536 ጠረጴዛን ወንበርን ዓዲጉ። ኣብ ካልኣይ ዓመት ድማ 287 ብተመሳሳሊ ተወሰኽቲ ጠረጴዛን ወንበርን ዓዲጉ። እቲ ቤት ትምህርቲ ኣብ ክልቲኡ ዓመት ክንደይ ጠረጴዛን ወንበርን ዓዲጉ?

- ፍታሕ**
- i. ዝተሓተተ፡- እቲ ቤት ትምህርቲ ኣብ ክልተ ዓመት ዝዓደጎ በዝሒ ፅምዲ ጠረጴዛን ወንበርን
  - ii. ዝተውሃበ፡- እቲ ቤት ትምህርቲ ኣብ ሓደ ዓመት 536 ፅምዲ ጠረጴዛን ወንበርን፣ ኣብ ካልኣይ ዓመት ድማ 287 ፅምዲ ጠረጴዛን ወንበርን ምዕዳጉ።
  - iii. ዝተደለየ፡- እቲ ቤት ትምህርቲ ኣብ ክልቲኡ ዓመት ዝዓደጎም በዝሒ ፅምዲ ጠረጴዛን ወንበርን

ጠቕላላ በዝሒ ፅምዲ ጠረጴዛን ወንበርን ንምርካብ ኣብ ሕድ ሕድ ዓመት ዝዓደጎም በዝሒ ፅምዲ ጠረጴዛን ወንበርን ምድማር እዩ።

ስለዚ $536 + 287 = 823$

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣብ ክልቲኡ ዓመት 823 ፅምዲ ጠረጴዛን ወንበርን ዓዲጉ።

ጠዕል ክብል ከምዘተገበፀ ቃል ግድሳት ንምፍታሕ ነዞም ዘስዕቡ ደረጃታት ምክታል ግቡኡ ኣይ።

ቃል ግድሳት ንምፍታሕ

ደረጃ 1:- ነቲ ቃል ግድል ኣንቢብካ ነቲ ሕቶ ምርዳኡ

ደረጃ 2:- ዝተውሃበ ምፍሳይ

ደረጃ 3:- ዝተደለየ ምፍሳይ

ደረጃ 4:- ነቲ ዝድለ ንምርካብ ግቡኡ ዝኾነ ስልጢት ምምራፅ

ደረጃ 5:- በቲ ዝተመረፀ ስልጢት ኣስሊኹካ መጠሊ ምርካብ

ኣብነት 2 ድማር ክልተ ቁፅርታት 1721 እዩ። ካብቶም ክልተ ቁፅርታት እቲ ሓደ 475 እንተኾይኑ እቲ ካልኣ ቁፅር ክንደይ እዩ?

- ፍታሕ** i. ዝተሓተተ:- ካብ ክልተ ተደመርቲ ቁፅርታት እቲ ሓደ ምርካብ።
- ii. ዝተውሃቡ:-
  - U. ድማር ክልተ ቁፅርታት 1721
  - A. ሓደ ተደማሪ 475
- iii. ዝተደለየ:- እቲ ካልኣ ቁፅር

ነዚ ቁፅር ንምርካብ ሒሳባዊ መሎኡ ሓሳብ ንምስርት። እቲ ዝድለ ቁፅር <U> እዩ ንበል።

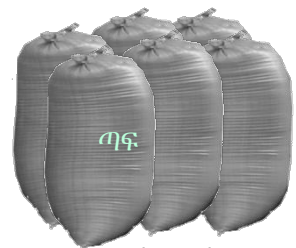
ስለዚ ሒሳባዊ መሎኡ ሓሳብና $U + 475 = 1721$ ይኸውን።

iv. ነቲ ዝድለ ቁፅር ንምርካብ ስልጢት ምጉዳል ንጥቀም።

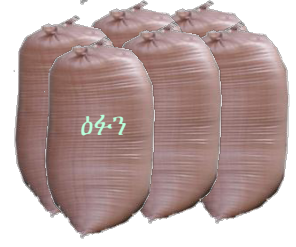
ስለዚ $U = 1721 - 475 = 1246$

ስለዚ እቲ ካልኣይ ተደማሪ ቁፅር 1246 እዩ።

መረጋገፂ $1246 + 475 = 1721$

ኣብነት 3 ሓደ ነጋዳይ እኸለ 117 ኩንታል ጣፍን 96 ኩንታል ዕፋንን ሸሚቲ። 45 ኩንታል ጣፍን 34 ኩንታል ዕፋንን እንተኾይኑ ክንደይ ኩንታል እኸለ ተሪፋዎ?

- ፍታሕ** i. ዝተሓተተ፤ ዝተረፎ በዝሒ ኩንታል ጣፍን ዕፋንን ብሓባር ክንደይ ከምዝኾኑ።
- ii. ዝተውሃቡ:- እቲ ነጋዳይ 117 ኩንታል ጣፍን 96 ኩንታል ዕፋንን ሸሚቲ 45 ኩንታል ጣፍን 34 ኩንታል ዕፋንን ከምዝሸጠ።

ምዕራፍ 4 - ምድማርን ምጉዳስን ሙሉስ ቁልፍታት ክሳብ 10,000

iii. ዝተደለየ:- ክንደይ ኩንታል እኽሊ (ጣፍን ዕፋንን) ከምዝተረፈ::

እቲ ዝድለ ንምርካብ ካብ ጠቕላላ ዝተሸመተ ዝተሸጠ ምጉዳል የድሊ::

ስለዚ ዝተሸመተ ጠቕላላ ኩንታል ድማር $117 + 96 = 213$

ዝተሸጠ ጠቕላላ ኩንታል ድማር $45 + 34 = 79$

ስለዚ ዝተረፈ በዝሒ ኩንታል ጣፍን ዕፋንን ብሓባር $213 - 79 = 134$ ::

ኣብነት 4

ሓደ ነጋዳይ እንቋቋሖ 351 እንቋቋሖ ዓዲጉ ናብ ገዝኡ ወሲዱ:: ኣብ ገዝኡ በዒሑ እንትፍትሽ 35 እንቋቋሖ ተሰይሩዎ:: ካብቶም ዘይተሰበሩ ድማ 70 እንቋቋሖ ሸይጡ:: በዝሒ ዝተረፉዎ እንቋቋሖ ክንደይ እዩ?

ፍታሕ

i. ዝተሓተተ፤ ካብ ዝተሰበሩን ዝተሸጡን እንቋቋሖ ክንደይ ከምዝተረፈ::

ii. ዝተውሃበ:- ጠቕላላ ዝተዓደጉ እንቋቋሖ 351፤ ዝተሰበሩ እንቋቋሖ 35፤ ዝተሸጡ እንቋቋሖ 70 ከምዝኾኑ::

iii. ዝተደለየ:- በዝሒ ዝተረፉ እንቋቋሖ

ዝተደለየ ንምርካብ መጀመርታ ዝተሰበረን ዝተሸጠን ብሓደ ምድማር

$35 + 70 = 105$

ብምቕፃል ካብ ሓፈሻዊ በዝሒ እንቋቋሖ 351፤ 105 ምጉዳል::

$351 - 105 = 246$

ስለዚ በዝሒ ዝተረፈ እንቋቋሖ 246 እዩ::

ብኻልእ ኣገባብ ኣሰራርሓ ድማ ምስራሕ ይክኣል:: ንሱ ድማ ክልተ ግዜ ስልሒት ምጉዳል ብምጥቃም መልሱ ምርካብ ይክኣል እዩ::

i. ካብ 351 ዝተሰበረ ብምጉዳል

$351 - 35 = 316$ ንረክብ::

ii. ካብ 316 ድማ ዝተሸጠ ብምጉዳል

$316 - 70 = 246$ ንረክብ::

እዚ ማለት በዝሒ ዝተረፈ እንቋቋሖ 246 እዩ::

መጠመዳ 11

1. ናብ ሓደ ዕዳጋ 3,567 ኣብዑርን 756 ኣባጊዕን ንመሸጣ ኣቲዮም። ካብዚኦም 1251 ኣብዑርን 635 ኣባጊዕን ተሸይጦም። ኣብቲ ዕዳጋ ከይተሸጡ ዝተረፉ ክንደይ ኣብዑርን ኣባጊዕን ኣለዉ?
2. ሓደ ገባር ካብ ዘለዎ ተሓራሲ መሬት 470 ሄክታር ጣፍ ዘራኡዎ። ከይተዘርኦ ዝተረፈ ተሓራሲ መሬት ድማ 315 ሄክታር እዩ። እቲ ገባር ብሓፈሻ ክንደይ ሄክታር ተሓራሲ መሬት ኣለዎ?
3. ካብ ኣዲስ ኣበባ ክሳብ ሸረ ዘሎ ርሕቕት 1103 ኪ.ሜ እዩ። ካብ ማይጨው ክሳብ ሸረ ዘሎ ርሕቕት ድማ 443 ኪ.ሜ እዩ። ካብ ኣዲስ ኣበባ ክሳብ ማይጨው ዘሎ ርሕቕት ክንደይ እዩ?
4. ነበርቲ ኣርባዕተ ጣብያታት ፅርጊያ ንምስራሕ ሕድ ሕዳም ብር 1907፣ ብር 987፣ ብር 2048 ን ብር 1009ን ኣዋጊኦም። ብሓፈሻ ክንደይ ብር ተኣኪቡ?
5. ኣብ ሓደ ጣቢያ መራብሒ ደራሁ ካብ 1000 እንቋቕሖ 185 ተባዕትዮ ደራሁን 626 ኣንስትዮ ደራሁን ተጫጫሖም። እቶም ዝተረፉ እንቋቕሖ ድማ ተበላሽዮም።በዝሒ ዝተበላሸዉ እንቋቕሖ ክንደይ እዩ?
6. ድማር ኣርባዕተ ሙሉእ ቁፅርታት 2515 እዩ። ካብ መንጎ እቶም ቁፅርታት ሰለስቲኦም 78፣ 344ን 965ን እንተኾይኖም እቲ ራብዓይ ተደማሪ ቁፅር ክንደይ እዩ?
7. ወይዘሮ ሜሪያም ካብ ገደንኣን 5 ኪ.ግ ካሮትን 850 ግ ካውሎን ኣፍሪየን። ካብ መንጎ እዚ 2 ኪ.ግ ካሮትን 300ግ ካውሎን ሸይጠን። ዝተረፈ ካሮትን ካውሎን ብሓባር ክንደይ ግራም እዩ?
8. ክልተ ጥቓ ንጥቓ ዝኾኑ ኣብያተ ትምህርቲ ኣለዎ። ኣፍታ ቀዳመይቲ ቤት ትምህርቲ ዘሎ በዝሒ ተምሃሮ 3^ይ ክፍሊ ካብታ ካልኣይቲ ብ 42 ይበልዕ። ኣብታ ቀዳመይቲ ቤት ትምህርቲ ዘሎ በዝሒ ተምሃራይ 3^ይ ክፍሊ 97 እንተኾይኑ፡-
  - ሀ. ኣፍታ ካልኣይቲ ቤት ትምህርቲ ዘሎ በዝሒ ተምሃራይ ክንደይ እዩ?
  - ለ. ኣብ ክልቲኣን ኣብያተ ትምህርቲ ዘሎ በዝሒ 3^ይ ክፍሊ ተምሃራይ ክንደይ እዩ?

ምዕራፍ 5

99 115 10,000
 1375 609 $100 \times 6 = 600$
 $1,500 \div 3 = 500$ 1,082 999

ምርባሕን ምምቃልን መሰኝ ቁፅርታት ክሳብ 10000

5.1 ምርባሕ ርባሓት 100 ብበዓል ሓደ ሆሄ መሰኝ ቁፅሪ

ክብነት 1 ለተህይወት ተኸሊ ቡን እተልምዕ ገባር እያ። ኣብ ሓደ ወርሒ 200 ከፈር ቡን ሸይጣ። ብተመሳሳሊ መጠን ምህርቲ ኣብ ኣርባዕተ ወርሒ ክንደይ ከፈር ቡን ትሸይጥ?

ፍታሕ $4 \times 200 = ?$

መሰረታዊ ሓቅታት ምርባሕ ብምክታል ብቐሊሉ ምርባሕ ይከኣል እዩ።

$$4 \times 2 = 8$$

$$4 \times 20 = 80$$

$$4 \times 200 = 800$$

ስለዚ ለተህይወት ኣብ ኣርባዕተ ወርሒ 800 ከፈር ሸይጣ።

ብተመሳሳሊ ኣገባብ ርባሓት 100 ብቐሊሉን ብቐልኩምን ክተስልሑ ትክእሉ ኢኹም።

$$2 \times 3 = 6$$

$$3 \times 4 = 12$$

$$20 \times 3 = 60$$

$$30 \times 4 = 120$$

$$200 \times 3 = 600$$

$$300 \times 4 = 1200$$

ንጥረት 1

3 × 4 = 12 ብምውሳድ ሕድ ሕድ መራብሕቲ በቢተራ ናብ 30፣ 300 ወይ ድማ 40፣ 400 እንተቐይርኩም ወፅኢትኩም ብኸመይ ከምትረኽቡ ተመያየጡ።

መልመዲ 1

ነዞም ዘስዕቡ ብቻልኩም ኣስልሑ።

- 1. 2 × 100   2. 100 × 3   3. 500 × 2
- 4. 3 × 500   5. 4 × 900   6. 400 × 5
- 7. 300 × 6   8. 800 × 7   9. 800 × 8
- 10. 800 × 9

ቃል ግድሳት

- 11. ፋብሪካ ዓለባ ኣልመዳ ኣብ ሓደ ወርሒ 500 ጣቻ ዝሸይጥ እንተኾይኑ ኣብ 4 ወርሒ ክንደይ ጣቻ ይሸይጥ?
- 12. ስዒድ 8 ሳንዱቕ መዝ ዓዲጉ። ሕድ ሕድ ሳንዱቕ 300 ፍረ መዝ ዝሕዝ እንተኾይኑ ብሓፈሻ ክንደይ ፍረ መዝ ዓዲጉ?
- 13. ኣብ ሓደ ዞባ 100 ቀዳማይ ብርኪ ኣብያተ ትምህርቲ ኣለዎ። ሕድሕድ ቤት ትምህርቲ 8 መምሃሪ ክፍሊ እንተሊዩዎ ብሓፈሻ ክንደይ መምሃሪ ክፍሊ ኣሎ?
- 14. ነዚ ሰደቓ ናብ ደፍተርኩም ቀዲሕኩም ዝገደስ ቦታ እናራባሕኩም ምልኩ።

×	1	2	3	4	5	6	7
100				400			
200					1000		
300							2100
400							
500	500						
600						3600	
800		1600					
900			2700				

ምዕራፍ 5 - ምርጫን ምምቃን ሙሉን ቁልፍታት ክሳብ 10000

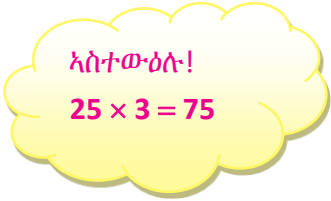
ክፍለ-ገጽ 2 ወይዘሮ ኣኸዛ 3 ኣላሕም ዓዲገን። ዋጋ ሕድ ሕድ ላሕሚ ብር 2500 እንተኾይኑ ወይዘሮ ኣኸዛ ክንደይ ብር ክፈለገን?

መልሲ

$$3 \times 25 = 75$$

$$3 \times 250 = 750$$

$$3 \times 2500 = 7500$$

ስለዚ ወይዘሮ ኣኸዛ ብር 7500 ክፈለገን።

ተመሳሳሊ ኣገባብ ብምጥቃም ርባሓት 10ን 100ን ብቐሊሉን ብቐልኩምን ክትሰርሑ ትክእሉ ኢኹም።

ክፍለ-ገጽ 3

$$6 \times 14 = 84$$

$$5 \times 15 = 75$$

$$6 \times 140 = 840$$

$$5 \times 150 = 750$$

$$6 \times 1400 = 8400$$

$$5 \times 1500 = 7500$$

ንጥረት 2

ነዞም ዝስዕቡ ርባሓት ኣስልጡ።

1. ኣብ ላዕሊ ካብ ዝረኣኹምዎም ኣብነታት እንታይ መደምደምታ ምሃብ ትክእሉ?
2. ሓደ ፋብሪካ ቆርቆሮ ኣብ መዓልቲ 1200 ቆርቆሮ እንተፍርዮ ኣብ 5 መዓልቲ ዘፍርዮ በዝሒ ቆርቆሮ ንምርካብ ዝቐለለ መንገዲ እንታይ እዩ?

መልመዲ 2

ነዞም ዝስዕቡ ኣራብጡ።

1. 1×1700	2. 1500×2	3. 2×1800	4. 4×1300
5. 8×1200	6. 7×1300	7. 2800×3	8. 1100×9
9. 4200×2	10. 1300×7		

ቃል ግድሳት

11. ሓንቲ ኣውቶቡስ ናብ ሓደ ቦታ በዊሓ ንምምላስ 2200 ኪ.ሜ እንተተጓዲዛ ኣብ ኣርባዕተ ዙር ጉዕዞ ክንደይ ኪ.ሜ ትጓዝ?

12. ንኣውደ ዓመት ብኣርባዕተ ኣንፈት ኣባጊፊ ናብ ዕዳጋ ወሪደን። ብሕድ ሕድ ኣንፈት 1200 ኣባጊፊ እንተወሪደን ብጠቕላላ ክንደይ ኣባጊፊ ናብ ዕዳጋ ወሪደን?
- *13. ወይዘሮ ስዓዳ እንቋቕሖ ዘውድቓ 200 ደራሁ ዓዲገን። ሕድ ሕድ ደርሆ ኣብ ሰሙን 7 እንቋቕሖ እተውድቓ እንተኾይና ወይዘሮ ስዓዳ ኣብ ወርሒ ክንደይ እንቋቕሖ ይእክባ?
14. ነቲ ሰደቓ ናብ ደፍተርኩም ቀዲሕኩም ዝጎደለ ምልኡ።

×	1000	1500	2800	3300	4200
1					
2					
3		4500			
4					
5					

5.2 ምርባሕ ርባሓት 1000 ዝኾኑ መሰኸ ቁፅርታት ብበዓል ሓደ ሆሂ ቁፅሪ

ኣብነት 4

ሓደ ገንኪ 1000 ሊትር ማይ ዝሕዝ እንተኾይኑ 3 ተመሳሳልቲ ኣጋንኦ ክንደይ ሊትር ማይ ይሕዙ?

ፍታሕ

$$1 \times 3 = 3$$

$$10 \times 3 = 30$$

$$100 \times 3 = 300$$

$$1000 \times 3 = 3000$$

ስለዚ 3 ኣጋንኦ 3000 ሊትር ማይ ይሕዙ።

መልመዳ 3

ነዞም ዝስዕቡ ሕታታት ኣስልኩ።

1. 1000 × 5	2. 8000 × 1	3. 1000 × 6
4. 9 × 1000	5. 3 × 2000	6. 8 × 1000

ምዕራፍ 5 - ምርባሕን ምሥቃስን ሙቡስ ቁልጋት ክላብ 10000

- 7. ወይዘሮ ሂባን 8 መኻይን ኣለወለን። ሕድ ሕድ መኪና 1000 ኪ.ግ ምሽላ እንተተጻፈና ብሓፈሻ ክንደይ ኪ.ግ ምሽላ ተጻፈ?
- 8. ሓንቲ ነፋሪት ብሰዓት 1000 ኪ.ሜ ትጓዝ እንተኾይና ኣብ 6 ሰዓት ክንደይ ኪ.ሜ ትጓዝ?
- 9. ዋጋ ሓደ ደፍተር ብር 4 እንተኾይኑ ዋጋ 2000 ደፍተር ክንደይ እዩ?

ክብነት 5 5 ኪ.ግ ሽኮር ክንደይ ግራም እዩ?

ፍታሕ ሓደ ኪ.ሎግራም 1000 ግራም እዩ።

$$\begin{aligned} \text{ስለዚ } 5 \text{ ኪ.ግ} &= 5 \times 1000 \\ &= 5000 \text{ ግራም።} \end{aligned}$$

ንጥፈት 3

ነዞም ዘሰዕቡ ብቃል እናሰራሕኩም ነቲ ባዶ ቦታ ምልክ

- 1. ሓደ ዓቕን ብሜትር እንተተዋሂቡ ናብ ሚሊ ሜትር ንምቕያር እንታይ ከምእንገብር ተመያየጡ።
- 2. ሓደ ዓቕን ብሚሊ ሜትር ተዋሂቡ ናብ ሜትር ክንቕይር እንተደለና ኽ እንታይ ክንገብር ይግባእ?

መልመዲ 4

- 1. ሓደ ሜትር ንውሓት ዘለዎ ገመድ 1000 ሚሊሜትር እንተኾይኑ 7 ሜትር ንውሓት ዘለዎ ገመድ ክንደይ ሚሊሜትር ይኸውን?
- 2. ኣብ ኣዲስ አበባ ሓደ ዕርጊያ ኣብ መዓልቲ 1000 መካይን ዝንገዛሉ እንተኾይኑ ኣብ ሰሙን ክንደይ መካይን ይንገዛሉ?
- 3. ሕድ ሕድ ገባር 3 ኩንታል ድኹዲ ዘድልዮ እንተኾይኑ 3000 ገባራት ክንደይ ኩንታል ድኹዲ የድልዮም?

4. ነዚ ሰደቓ ናብ ደፍተርኩም ቀደሕኩም ባዶ ቦታ ምልኡ።

×	1000	2000	3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000
1									
2									
3									
4									
5									

5.3 ርባሐቶም ካብ 10,000 ዝነኛሉ መሱኽ ቁፅርታት ምስ በዓል ሓደ ሆሂ ቁፅሪ ምርባሕ

5.3.1 ክልተ ሆሂ ዘለዎም መሱኽ ቁፅርታት ብበዓል ሓደ ሆሂ ቁፅሪ ምርባሕ

ሀ. ብዋጋ ዓዲ ብምትንታን ምርባሕ

በዚ ኣገባብ እዚ ንምርባሕ ቁፅርታት ብብዓድታት ቁፅሪ ምትንታን ክትዝክሩ ይግባእ።

ንጥራት 4

ሀ. እዞም ዝሰዕቡ ቁፅርታት ብዓድታት ቁፅሪ ብኸመይ ይትንታኑ? ሕድ ሕድም ተመደዮጡሎም።

- 1. $21 = 20 + 1$ 2. $45 = 40 + \square$ 3. $38 = \square + 8$
- 4. $74 = \square + \square$ 5. $56 = \square + \square$ 6. $88 = \square + \square$

ለ. ቁፅርታት ብዓድታት ቁፅሪ ምትንታን ኣብ ምርባሕ ብኸመይ ንጥቅመሎ ትብሉ?

ኣብነት 6 ሰለስተ ገባራት ሕድ ሕድም 21 ኣጣል እንተሸይጦም ሰለስቲኦም ክንደይ ኣጣል ሸይጦም?

ፍታሕ

$3 \times 21 = ?$

21 ተንቲንካ እንትፀሓፍ $20 + 1$ እዩ።
 ነቶም ዓሰርተታትን ሓደታትን
 ብ 3 ኣራብሑ
 ክልቲኦም ክፋላት ርብሒት ደምሩ

		ዓሰርተ ሓደ
		ታት ታት
		2 1
		× 3
20×3	→	6 0
1×3	→	3
		6 3

$3 \times 21 = 63$

ስለዚ ሰለስቲኦም ገባራት 63 ኣጣል ሸይጦም።

ኣብነት 7 $53 \times 4 = ?$

ፍታሕ

53 ተንቲንካ እንትፅሓፍ $50 + 3$ እዩ።

ዓሰርተታትን ሓደታትን ብ4 ኣራብሑ $50 \times 4 \rightarrow$

$3 \times 4 \rightarrow$

ክልቲኦም ክፋላት ርብሒት ደምሩ

ስለዚ $53 \times 4 = 212$

ሚእት	ዓሰርተ	ሓደ
ታት	ታት	ታት
	5	3
	×	4
	2	0
	3	0
	2	1
	2	2

ለ. ትኹል ምርባሕ

ንጥረት 5

ነዞም ዝስዕቡ እናተመደየጥኩም ስርሑ።

11×5 ንምርባሕ

1. ዓዲ ዓሰርተ ዓዲ ሓደ

$$\begin{array}{r} 1 \quad 1 \\ \times \quad 5 \\ \hline \end{array}$$

- ሀ.** 5 ምስ ዓዲ ሓደ ዘሎ 1 እንትራባሕ ክንደይ ይኸውን?
- ለ.** እቲ ዝረኽብኩምዎ ኣብ ዓዲ ሓደ ብምፅሓፍ ቀዲልኩም እንታይ ክትገብሩ ይግባእ?
- ሐ.** 5 ምስ ኣብ ዓዲ ዓሰርተ ዘሎ ቁፅሪ እንተራብሑ ኸ?
- መ.** እዚ ዝረኽብኩምዎ ኣብ ዓዲ ዓሰርተ እንትፅሕፉ ዝረኽብኩምዎ ቁፅሪ ክንደይ ኮይኑ?
- ራ.** 55 ርባሕ 11 ን 5ን ምኻኑ ዶ ተገንዚብኩም?

2. ነዞም ዝስዕቡ ብተመሳሳሊ ኣገባብ እናተመደየጥኩም ኣራብሑ።

- ሀ.** 52×7
- ለ.** 46×4
- ሐ.** 74×9

ኣብነት 8

ሓደ ዘምቢል 23 ሙዝ ዝሕዝ እንተኾይኑ 3 ተመሳሳልቲ ዘምቢላት ክንደይ ሙዝ ይሕዙ?

ፍታሕ $23 \times 3 = ?$

መፅሐፍ ተምሃራይ ሳልሳይ ክፍሊ

መጀመርታ ሓደታት አራብሎ	ቀዳልኩም ዓሰርተታት አራብሎ::
$\begin{array}{r} 23 \\ \times 3 \\ \hline 9 \end{array}$	$\begin{array}{r} 23 \\ \times 3 \\ \hline 69 \end{array}$
$3 \times 3 = 9$	$3 \times 2 = 6$

ስለዚህ ሰለስቲኦም ዘምቢላት 69 ሙዝ ይሕዙ::

ኅብነት 9 ኣብ ሓደ ቤት ትምህርቲ 5 ተምሃሮ ሕድ ሕድም 46 ፈልስታት ተኸሎም:: ብሓፈሻ ክንደይ ፈልስታት ተተኸሎም?

ፍታሕ $46 \times 5 = ?$

ሓደታት አራብሎ:: [ሰለስተ አለኒ ትብሎ::]	ዓሰርተታት አራብሎ:: [አለኒ ዝበልኩምም ሓዊስኩም ደምሩ::]
$\begin{array}{r} 3 \\ 46 \\ \times 5 \\ \hline 0 \end{array}$	$\begin{array}{r} 3 \\ 46 \\ \times 5 \\ \hline 230 \end{array}$
$5 \times 6 = 30$	$5 \times 4 = 20$ $20 + 3 = 23$

መስመዲ 5

ነዞም ዘስዕቡ ሕቶታት ብሚላ ምርባሕ ብዓድታት ምትንታን ኣስፈሎ::

1. 18×2	2. 31×3	3. 33×3	4. 24×3
5. 15×7	6. 64×9	7. 82×7	8. 99×3

ነዞም ዘስዕቡ ሕቶታት ብትኹል ኣራብሎ::

9. $\begin{array}{r} 13 \\ \times 2 \end{array}$	10. $\begin{array}{r} 21 \\ \times 2 \end{array}$	11. $\begin{array}{r} 14 \\ \times 5 \end{array}$
12. $\begin{array}{r} 42 \\ \times 6 \end{array}$	13. $\begin{array}{r} 63 \\ \times 7 \end{array}$	14. $\begin{array}{r} 95 \\ \times 8 \end{array}$

ቃል ግድሳት

- ሓደ ሃናዒ ሓደ ማዕዖ ንምግጣም ብር 31 ዘኸፍል እንተኾይኑ 5 ተመሳሳሊ ማዕዖ ንምግጣም ክንደይ ብር የኸፍል?
- 3 ኣረስቶት ሕድሕድም 78 ኩንታል ሰሊጥ ኣፊሶም:: ሰለስቲኦም ኣረስቶት ብጠቕላላ ክንደይ ኩንታል ኣፊሶም?

17. ጌጋ ድለዩ!

ጀማል 8×45 ብቻሉ ብምርጫ 72 ኢሉ መሊሱ።

ኣገባብ ኣሰራርሕኩ ድማ ብኸምዚ ተገሊፁ ዘሎ ነይሩ።

ስሕተቱ ከመይ ከምዝኾነ ገሊፅኩም ትኽክለኛ መልሲ ሃቡ።

$$\begin{array}{r} 45 \\ \times 8 \\ \hline (8 \times 4) \rightarrow 32 \\ (8 \times 5) \rightarrow 40 \\ \hline 72 \end{array}$$

5.3.2 ምርጫ ሰስተ ሆሂ ዘለዎም ቁልጥት ብበዓል ሓደ ሆሂ ቁልጥ

ሀ. ብዋጋ ዓዲ ብምትንታን ምርጫ

ንጥፈት 6

ሀ. ነዞም ዘስዕቡ ቁልጥት ብዓድታት ቁልጥ ከመይ ከምዝትንታኑ ተመደቡ።

1. $134 = 100 + \square + \square$

2. $506 = \square + 6$

3. $382 = \square + 80 + \square$

4. $496 = \square + \square + \square$

5. $773 = \square + \square + \square$

6. $859 = \square + \square + \square$

ለ. ብዓድታት ቁልጥ ምትንታን ኣብ ምርጫ ብኸመይ ከምእንጥቀመሉ ተመደቡ።

ኣብነት 10 ኣብ ሓደ ዞባ ንዘርከቡ 124 ኣብያተ ትምህርቲ ሕድ ሕዶም ክልተ ኮምፒዩተራት ተዋሂቡ። ብሓፈሻ በዘሉ ዝተውሃቡ ኮምፒዩተራት ክንደይ እዩ?

ፍታሕ $124 \times 2 = ?$

124 ተንቲንካ እንትፅሓፍ $100 + 20 + 4$ እዩ።

ሚኢትታት፣ ዓሰርተታትን ሓደታትን ብ2 ኣራብሒ $100 \times 2 \rightarrow$
 $20 \times 2 \rightarrow$
 $4 \times 2 \rightarrow$

ሚኢት	ዓሰርተ	ሓደ
ታት	ታት	ታት
1	2	4
	<u>x</u>	<u>2</u>
2	0	0
	4	0
	<u>8</u>	
2	4	8

ነቶም ክፋላት ርብሒት ደምሩ

$124 \times 2 = 248$

ኣብነት 11 $164 \times 5 = ?$

ፍታሕ $164 \times 5 = ?$

164 ተንቲንካ እንትፅሓፍ $100 + 60 + 4$ እዩ።

ሚኢትታት፣ ዓሰርተታትን ሓደታትን ብ5 ኣራብሒ $100 \times 5 \rightarrow$
 $60 \times 5 \rightarrow$
 $4 \times 5 \rightarrow$

ሚኢት	ዓሰርተ	ሓደ
ታት	ታት	ታት
1	6	4
	<u>x</u>	<u>5</u>
5	0	0
3	0	0
	<u>2</u>	<u>0</u>
8	2	0

ነቶም ክፋላት ርብሒት ደምሩ

ስለዚ $164 \times 5 = 820$

መስመዲ 6

ነዞም ዝስዕቡ ሕቶታት ብሜላ ምርባሕ ብዓድታት ምትንታን ኣስጠሑ።

- 1. 103×3
- 2. 256×3
- 3. 422×4
- 4. 6×672
- 5. 8×445
- 6. 723×3

ለ. ብትኹል ምርባሕ

ኣብነት 12 ሰለስተ ደቂ ኣንስትዮ ብማሕበር ተወዲበን ንምስራሕ ሕድ ሕደን 123 ደራሁ እንተዓዲገን ብሓፈሻ ክንደይ ደራሁ ኣለወለን?

ፍታሕ $123 \times 3 = ?$

መጀመርታ ሓደታት ኣራብሒ።	ቀዲልኩም ዓሰርተታት ኣራብሒ።	ኣብ መወዳእታ ሚኢትታት ኣራብሒ
$\begin{array}{r} 123 \\ \times 3 \\ \hline 9 \end{array}$	$\begin{array}{r} 123 \\ \times 3 \\ \hline 69 \end{array}$	$\begin{array}{r} 123 \\ \times 3 \\ \hline 369 \end{array}$

$3 \times 3 = 9$

$3 \times 2 = 6$

$3 \times 1 = 3$

ስለዚ ብጠቐላላ 369 ደራሁ ኣለወለን።

ኣብነት 13 ሓደ ፋብሪካ እርሳስ ብሰዓት 208 እርሳሳት የፍሪ። ኣብ 4 ሰዓት ክንደይ እርሳሳት የፍሪ?

ፍታሕ $208 \times 4 = ?$

ሓደታት ኣራብሒ። [ኣለኒ ትብሉ]	ዓሰርተታት ኣራብሒ። [ኣለኒ ዝበልኩምም ሓዊስኩም ደምሩ።]	ሚኢትታት ኣራብሒ።
$\begin{array}{r} 3 \\ 208 \\ \times 4 \\ \hline 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 3 \\ 208 \\ \times 4 \\ \hline 32 \end{array}$	$\begin{array}{r} 3 \\ 208 \\ \times 4 \\ \hline 832 \end{array}$

$4 \times 8 = 32$

$4 \times 0 = 0$

$0 + 3 = 3$

$4 \times 2 = 8$

ክብነት 14 $374 \times 6 = ?$

$\begin{array}{r} 42 \\ 374 \\ \times 6 \\ \hline 2244 \end{array}$	<p>$6 \times 4 = 24$ $24 = 2$ ዓሰርተታትን 4 ሓደታትን ስለዚ 2 አለኒ ትብለ! </p> <p>$6 \times 7 = 42$ $42 + 2 = 44$ 4 ዕሒፊ 4 አለኒ ትብለ! </p> <p>$6 \times 3 = 18$ $18 + 4 = 22$ </p>
---	---

ስለዚ $374 \times 6 = 2244$ ::

መስመዱ 7

ሀ. ነዞም ዝስዕቡ ሕቶታት ብሚሳ ምርጫ ብዓድታት ምትንታን ኣስጠኩ::

1. 211×2	3. 333×3	5. 258×5	7. 282×6
2. 321×3	4. 225×9	6. 914×3	8. 589×4

ለ. ነዞም ዝስዕቡ ሕቶታት ብሚሳ ትኹል ምርጫ ኣስጠኩ::

9. 242	10. 441	11. 113	12. 712	13. 264	14. 925
$\times 2$	$\times 2$	$\times 5$	$\times 6$	$\times 3$	$\times 7$

ቃል ገድሳት

15. ሓደ ቆርቆሮ ዘይቲ 4 ሊትር ዝሕዝ እንተኾይኑ ተመሳሳሊ 122 ቆርቆሮታት ክንደይ ሊትር ዘይቲ ይሕዙ?
16. ሓደ ነዳቂ ኣብ መዓልቲ 325 ብሎኬት ዝነድቕ እንተኾይኑ ኣብ 5 መዓልቲ ክንደይ ብሎኬት ይነድቕ?

ሐ. ሚሳ ሳተስ

እዚ ሚሳ እዚ ደቂሰባት ንብዙሕ ዘመናት ክጥቀሙሉ ፀኒሖም እዮም:: በዚ ሚሳ እዚ ንምጥቃም መሰረታዊ ስልጢታት ምርጫ ምፍላጥ ስራሕትኹም ዝቐለለ ይገብሮ::

ክብነት 14 $25 \times 6 = ?$

ብነጠብጣብ ኣግድም ተሰሪሖም ዘለዉ መስመራት ላተስ ተባሂሎም ይፅውዑ።

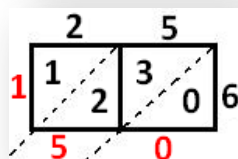
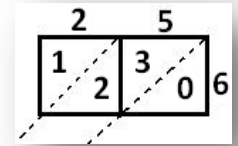
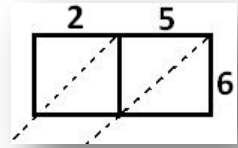
25 ኣብ ልዕሊ እቲ ሳንዱቕ ፅሓፉ።

6 ድማ ኣብ ጎረ እቲ ሳንዱቕ ፅሓፉ።

መጀመርታ 5×6 ቀጺሎ ድማ 2×6 ኣራቢሕኹም ኣብቲ ምስሊ ተፃሒፉ ከምዘሎ ፅሓፉ።

ኣብ ሕድ ሕድ ሰያፍ መስመር ዘለዉ ቁፅርታት ደምሩ።

ስለዚ $25 \times 6 = 150$

ክብነት 15 $59 \times 7 = ?$

59 ኣብ ልዕሊ እቲ ሳንዱቕ ፅሓፉ።

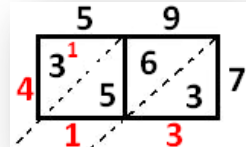
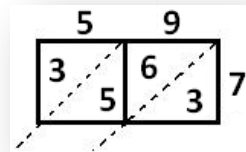
7 ድማ ኣብ ጎረ እቲ ሳንዱቕ ፅሓፉ።

መጀመርታ 7×9 ቀጺሎ ድማ 7×5 ኣራቢሕኹም ኣብቲ ምስሊ ተፃሒፉ ከምዘሎ ፅሓፉ።

ኣብ ሕድ ሕድ ሰያፍ መስመር ዘለዉ ቁፅርታት ደምሩ።

ክትድምሩ እንተለኹም እቲ ድማር 10 ወይ ድማ ካብ 10 ዝበልፅ እንተኾይኑ ዓዲ ሓደ ዘሎ ቁፅሪ ፅሒፍኩም እቲ ዝተረፈ ዓዲ ዓሰርተ ምስ ዘሎ ቁፅሪ ብሰያፍ ደምሩ።

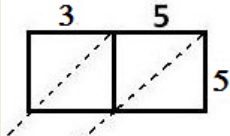
ስለዚ $59 \times 7 = 413$

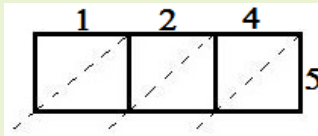
መሬመዲ 8

ሀ. ሜሳ ሳተስ ተጠቓምኩም ኣራብኩ።

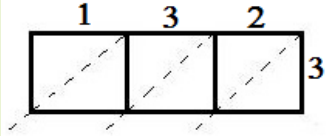
1. 35×5

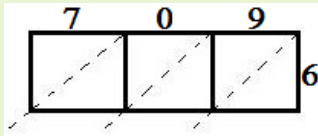
2. 124×5

3. 132×3

4. 709×6

ለ. ነዞም ዝስዕቡ ኣራብሑ።

1. 71×6

2. 350×3

3. 163×3

4. 384×4

5. $525 \times \square$

6. 780×7

5.3.3 ቃል ገደሳት

ኣብነት 16 ሓደ መኪና ብሰዓት 65 ኪ.ሜ ዝጓዓዝ እንተኾይኑ ኣብ 6 ሰዓት ክንደይ ኪ.ሜ ይጓዓዝ?

ፍታሕ ኣብ ውሽጢ 6 ሰዓት ክንደይ ኪ.ሜ ከምዝጓዓዝ ንምፍላጥ 65 ብ 6 ነራብሑ።

$$65 \times 6 = 390$$

ስለዚ እቲ መኪና ፅዕነት 390 ኪ.ሜ ይጓዓዝ።

መስመዲ 9

1. ዋጋ ሓደ ሊትር ናፍጣ ብር 16 እንተኾይኑ ዋጋ 105 ሊትር ናፍጣ ክንደይ ይኸውን?
2. ለታይ ብር 4 እንተሊዩዎ ዘለዎ ገንዘብ ብሳንቲም ክንደይ እዩ?
3. ሓደ ደስጣ 500 ወረቐት ይሕዝ። ኣይተ ደስታ 4 ደስጣ ወረቐት እንተዓዲጎም ብጠቐላላ ክንደይ ወረቐት ዓዲጎም?
4. ዋጋ ሓደ ኪሎ ግራም መዓር ብር 90 እንተኾይኑ ዋጋ 6 ኪሎ ግራም መዓር ክንደይ ይኸውን?
5. ዋጋ ሓደ ደፍተር ብር 5 እንተኾይኑ ዋጋ 62 ደፍተር ክንደይ ይኸውን?
6. ሕርይቲ 8 ኣባጊዕ ኣህጢራ ሕድ ሕደን ብብር 760 እንተሸይጣ ብድማር ክንደይ ብር ረኺባ?
7. መሓመድ 3 ኣዕርኽቲ ኣለውዎ። ንሕድ ሕዶም 28 ከረሜላ ክህብ ደልዩ። ክንደይ ከረሜላ ክህልዎ ይግባእ?
8. ሓደ ማሕበር ዘፈፍቲ ዓሣ ኣብ መዓልቲ 110 ዓሳታት ገዘፍፍ እንተኾይኑ ኣብ 5 መዓልቲ ክንደይ ዓሳታት ይዘፍፍ?

5.4 ክሳብ 10,000 ዘስጢ ርባሓት 10ን 100ን ን10ን ንበዓል ሓደ ሆሂ ቁፅርን ምምቃል

5.4.1 ክሳብ 10,000 ዘስጢ ርባሓት 10ን 100ን ን 10 ምምቃል

ንጥፈት 7

ብርክት ዘበሉ ባሊቃታት/ፀፀራት ብምእካብ ነዞም ዘስዕቡ ሕቶታት ምምቃል ስርሑ።

1. 20 ባሊቃታት ን10 ቆልዑ እንተተመቐሉ ከክንደይ ይበፅሖም?

$20 \div 10 = \underline{\quad}$

2. 50 ባሊቃታት ን 10 ተምሃሮ እንተተመቐሉኻ ከክንደይ ይበፅሖም? $50 \div 10 = \underline{\quad}$

ኣብ $U \div A = M$

U - ተመቃሳይ

A - መቓሳይ

M - ብፅሒት

ካብቶም ኣብ ሳዕሊ ተዋሂቦም ዘስጢ መሉእ ሓሳባት ምምቃል እንታይ ተዓዚብኩም?

እስቲ ነዞም ዘስዕቡ መሉእ ሓሳባት ምምቃል ብተመሳሳሊ ኣገባብ ምቕሎ።

3. $30 \div 10$

4. $80 \div 10$

5. $130 \div 10$

6. $280 \div 10$

7. $2070 \div 10$

8. $6500 \div 10$

ል.በ

ዋጋ ዓዲ ሓደ “0” ዘኾነ ቁፅሪ ብ 10 እንትምቀል ብፅሒቱ ካብቲ ተመቃሳይ ዓዲ ሓደ ዘሎ “0” ብምግዳፍ ዝርከብ ቁፅሪ እዩ።

ኣብነት 1 $60 \div 10 = 6$

$2000 \div 10 = 200$

$300 \div 10 = 30$

$7040 \div 10 = 704$

$670 \div 10 = 67$

$8830 \div 10 = 883$

ንጥፈት 8

ሃፍቶም 450 ን 10 ንምምቃል ብዓድታት ቁፅሪ ብምትንታን በዚ ዝስዕብ ኣገባብ ሰሪሑ።

450 ብምትንታን እንትፀሓፍ $400 + 50$ እዩ። ነዚ ስዒቡ

$400 \div 10 = 40$

$50 \div 10 = 5$

ስለዚ $450 \div 10 = 40 + 5 = 45$ ይኸውን።

ሃፍቶም ዝተኸተሉ ኣገባብ ትኽክል ምዃኑ ተመያዩ።

ነዞም ዘስዕቡ ሕቶታት ኣብ ንጥፈት 8 ዘረኻኹምዎ ኣገባብ ተኸቲልኩም ምቕሱ።

- 1. $550 \div 10$ 2. $780 \div 10$ 3. $700 \div 10$
- 4. $3300 \div 10$ 5. $4220 \div 10$ 6. $5670 \div 10$

መስመዲ 10

ምቕሱ።

- 1. $80 \div 10$ 2. $180 \div 10$ 3. $570 \div 10$ 4. $620 \div 10$
- 5. $710 \div 10$ 6. $890 \div 10$ 7. $900 \div 10$ 8. $1000 \div 10$
- 9. $1200 \div 10$ 10. $2000 \div 10$

ቃል ግድሳት

- 11. 110 ኣባላት ማሕበር ካብ ዘፍረዩዎን ኣባጊዕ እተን 650 እንተተመቐሎም ሕድ ሕድም ከክንደይ ይበፅሖም?
- 12. ሓደ ገባሪ ሰናይ ሓጋዚ ንዘይብሎም 10 ተምሃሮ 50 ደፋትር ዓዲጉ ብማዕረ እንተመቐሎዎም ሕድ ሕድም ከክንደይ ይበፅሖም?
- 13. 60 ኩንታል ቡን ን10 ሰባት ብማዕረ እንተተመቐሎ ሕድ ሕድም ከክንደይ ይበፅሖም?

5.4.2 ክሳብ 10,000 ዘለዉ ርባሓት ብበዓል ሓደ ሆኒ ቁፅሪ ምምቃል

ኣብነት 1 መብርሂት 250 እንቋቆሖ ኣለዎ። ኣብ 5 ዘምቢል ብማዕረ እንተመቐሎ ኣብ ሕድሕድ ዘምቢል ክንደይ እንቋቆሖ ይህሉ?

ፍታሕ

$25 \div 5 = 5$

$250 \div 5 = 50$

$2500 \div 5 = 500$

ስለዚ ኣብ ሕድ ሕድ ዘምቢል 50 እንቋቆሖ ይህሉ።

ተመሳሳሊ ኣገባብ ብምጥቃም ርባሓት 10ን 100ን ብቐሊሉ ምምቃል ትኽእሉ ኢኹም።

- $6 \div 3 = 2$ $28 \div 7 = 4$
- $60 \div 3 = 20$ $280 \div 7 = 40$
- $600 \div 3 = 200$ $2800 \div 7 = 400$
- $6000 \div 3 = 2000$

ንጥረት 9

ነዞም ዘስዕቡ ተመደዩጡሎም፡፡

$6 \div 2 = 3$

1. እዚ ብምጥቃም $60 \div 2 = \square$ ብኸመይ ተስልሑ?
2. $6 \div 2 = 3$ ስለዝኾነ ድሕሪ 3 ሓደ 0 እንተቐሚጥና እንታይ ንረክብ? እዚ ምስ $60 \div 2 = \square$ እንታይ ርክብ ኣለዎ ትብሉ?
3. $600 \div 2 = \square$ ክነስልሕ እንተደሊና ብሓፂሩ ብኸመይ ክንሰርሕ ንክእል?

መስመዲ 11

ነዞም ዘስዕቡ ኣስልሑ፡፡

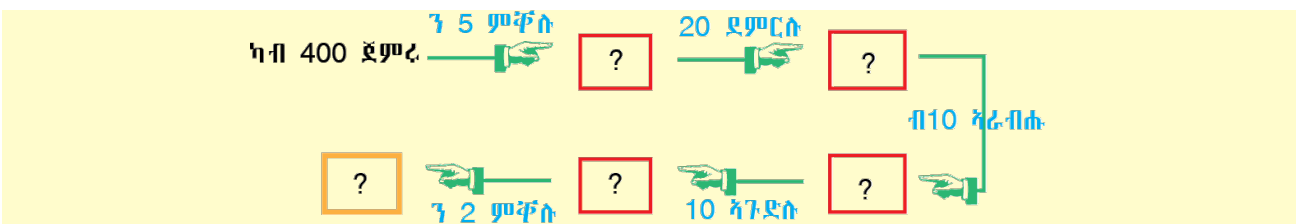
1. $180 \div 2$	2. $600 \div 3$	3. $400 \div 4$	4. $560 \div 8$
5. $4500 \div 5$	6. $2100 \div 3$	7. $3000 \div 6$	8. $4900 \div 7$
9. $6400 \div 8$	10. $8100 \div 9$	11. $2 \overline{)40}$	12. $3 \overline{)300}$
13. $3 \overline{)1200}$	14. $4 \overline{)8000}$	15. $5 \overline{)3500}$	

ቃል ገድሳት

16. ወይዘሮ ካሊማ ኣብ 4 መዓልቲ 3200 እንቋቆሖ ሸይጠን፡፡ ኣብ ሕድሕድ መዓልቲ ማዕረ በዝሒ እንቋቆሖ እንተሸይጠን ኣብ ሓደ መዓልቲ ክንደይ እንቋቆሖ ሸይጠን?
17. ብማሕበር ዝተወደቡ 6 መናእሰይ ኣብ ዓመት ብር 3000 ግብሪ ከፊሎም፡፡ ሕድ ሕድም ክንደይ ይኸፍሉ?
18. 5 ኅረባብቲ ማዕረ ብር ኣዋፂኦም ብ 4000 ብዕራይ ዓዲኅም፡፡ ሕድ ሕድም ክክንደይ ኣዋፂኦም?

ተወሳኺ ሕቶ

መስሎ ክንደይ እዩ?

5.5 ክሳብ 10000 ዘለዉ ሙሉኛ ቁፅርታት ብበዓል ሓደ ሆሂ ብተረፍን ብዘይተረፍን ምምቃስ

5.5.1 ሙሉኛ ቁፅርታት ብበዓል ክስተ ሆሂ ብዘይተረፍ ምምቃስ

ንጥረት 10

ነዘም ዘስዕቡ ብኸመይ ክምትመቐሱ ተመደዩ።

1. $3 \overline{)12}$
2. $2 \overline{)10}$
3. $4 \overline{)28}$
4. $6 \overline{)30}$
5. $8 \overline{)72}$
6. $7 \overline{)49}$

ኣብ ብዘይተረፍ ምምቃስ መቓስን ብፅሒትን እንትራብሑ ተመቃሳይ ክህቡ ይግባእ። ማለት

$$U \div \hat{n} = \text{መ} \text{ እንተኾይኑ}$$

$$\text{መ} \times \hat{n} = U$$

ኩሉግዘ ሓቂ እዩ።

ብዘይተረፍ ምምቃስ እንትበሃል እንታይ ማለት እዩ?

ኣብነት 1 ቤተ መንግስቲ ሃፀይ ዮሃንስ ንምርኣይ ዝመጡ 72 ተምሃሮ ኣለዉ። ኣርባዕተ መራሕቲ ብማዕረ ተመቐሎም እንተርኣዩዎም ሕድ ሕድ መራሒ ንክንደይ ተምሃሮ የርኢ?

ፍታሕ $72 \div 4 = ?$

ደረጃ 1

$$\begin{array}{r} 1 \\ 4 \overline{)72} \\ \underline{-4} \\ 3 \end{array}$$

ዓስርተታት ምቐሎ

$$7 \div 4 = ?$$

$$1 \times 4 = 4$$

$$2 \times 4 = 8$$

ስለዚ 1 ግዘ ይበፅሖ።

$$\text{ኣራብሒ } 1 \times 4 = 4$$

$$\text{ኣጉድሉ } 7 - 4 = 3$$

ደረጃ 2

$$\begin{array}{r} 18 \\ 4 \overline{)72} \\ \underline{-4} \\ 32 \\ \underline{-32} \\ 0 \end{array}$$

3 ን 4 ኣይምቀልን።

ስለዚ 2 ነውርድ።

$$32 \div 4 = ?$$

$$32 \div 4 = 8 \text{ ምክንያቱ}$$

$$8 \times 4 = 32$$

ስለዚ 8 ግዘ ይበፅሖ።

$$\text{ኣራብሒ } 8 \times 4 = 32$$

$$\text{ኣጉድሉ } 32 - 32 = 0$$

መረጋገጻ

18 → ብፅሒት

× 4 → መቓስ

72 → ተመቃሲ

ስለዚ ሕድ ሕድ መራሒ 18 ተምሃሮ የርኢ።

መስመዳ 12

ምቅሱ። መስስኹም ደማ ካረጋገፀ።

1. $2 \overline{)24}$	2. $4 \overline{)52}$	3. $5 \overline{)65}$	4. $3 \overline{)27}$
5. $3 \overline{)36}$	6. $6 \overline{)78}$	7. $7 \overline{)84}$	8. $8 \overline{)48}$
9. $6 \overline{)60}$	10. $9 \overline{)99}$		

5.5.2 መሰክ ቁፅርታት ብበዓል ክስተ ሆሂ ብተረፍ ምምቃል

ንጥረት 11

ነዞም ዘስዕቡ ምቃሳት ብምርካይ ቀዲሎም ኣብ ዘስዉ ሕቶታት ኣሰሳልሓ ተመደዩ።

$$\begin{array}{r} 6 \\ 5 \overline{)38} \\ -30 \\ \hline 8 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ 5 \overline{)35} \\ -30 \\ \hline 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ 5 \overline{)32} \\ -30 \\ \hline 2 \end{array}$$

1. ተረፍ ክኸውን ዝክእል ኣየናይ እዩ 8፣ 5 ወይስ 2? ንምንታይ?
2. ተረፍ ካብ መቐሊ ክበልፅ ይክእልዩ? ማዕረኽ?
3. ዝኾነ ቁፅሪ ን 5 እንትምቀል ተረፍ ክኾነ ዝክእሉ ቁፅርታት እንመን እዮም?

$$\begin{array}{r} 6 \\ 5 \overline{)38} \\ -30 \\ \hline 8 \end{array}$$

4. ን $\begin{array}{r} 6 \\ 5 \overline{)38} \\ -30 \\ \hline 8 \end{array}$ መሊእኹም እንተ-ተመቐሉ ተረፍ ክንደይ ይኸውን?

5. ካብዚ ዝወሰድኩምዎ ትዕዘብቲ መሰረት ብምግባር ብዛዕባ ተረፍ መደምደምታ ሃቡ።

ኣብነት 1 ወይዘሮ ተኸኣ 14 ሊትር ፀባ ሓሊበን። 3 ሊትር ብዝሕዙ ጀሪካናት ክመቐልኦ እንተደልዩን ክንደይ ጀሪካን የድልዩን? ዝተርፈን ፀባኽ ክንደይ እዩ?

ፍታሕ አሰላልሓ፣ $14 \div 3 = ?$

$$\begin{array}{r} 4 \\ 3 \overline{)14} \\ -12 \\ \hline 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4 \text{ ተረፍ } 2 \\ 3 \overline{)14} \\ -12 \\ \hline 2 \end{array}$$

1 3 3 ኣይምቀልን።
ኣብ 14 ክንደይ ሰለስተታት ኣለዉ?

$$\begin{aligned} 1 \times 3 &= 3 \\ 2 \times 3 &= 6 \\ 3 \times 3 &= 9 \end{aligned}$$

4 × 3 = 12 ስለዚ 4 ሰለስተታት ኣለዉ።

ኣራብሒ፡ 4 × 3 = 12.

እቲ ርባሕ ኣጉድሉ፡

$$14 - 12 = 2$$

ኣወዳድሩ 2 < 3

ስለዚ 2 ተረፍ ይኸውን

መረገዒ

3 መቻሊ ምስ
× 4 ብፅሒት
ኣራብሒ

12

+ 2 ተረፍ ደምሩ

14 ዝረኽቡኩምዎ
ውፅኢት ተመቃላይ
ክኸውን ይግባእ።

ስለዚ 4 ጀሪካናት ተጠቂመን 2 ሊትር ተረፍ ይህልወን።

ልብ! ኣብ እዋን ምምቃል ተረፍ ካብ መቻሊ ክንእስ ኣሰዎ።

መስመዲ 12

ምቻሎ። መስጠኹም ደማ ኣረጋግጹ።

1. $3 \overline{)36}$	2. $2 \overline{)34}$	3. $4 \overline{)56}$	4. $5 \overline{)70}$
5. $3 \overline{)20}$	6. $6 \overline{)19}$	7. $7 \overline{)35}$	8. $9 \overline{)41}$
9. $4 \overline{)76}$	10. $4 \overline{)88}$	11. $3 \overline{)84}$	12. $6 \overline{)96}$
13. $6 \overline{)10}$	14. $9 \overline{)25}$	15. $8 \overline{)75}$	

ቃል ገደባት

16. ቤት ፅሕፈት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ወረዳ ሳምረ ንፕ ገባራት 84 ዘመናዊ ቆፎ ንህቢ ብማዕረ እንተሸሊምዎም ሕድሕዶም ከክንደይ ቆፎ ይበፅሑም?
17. ኣብ ሓደ ቤት ትምህርቲ 4 ህንፃታት፣ ኣብዘን ህንፃታት ደማ 20 መምሃሪ ክፍልታት ኣለዉ። ሕድሕድ ህንፃ ማዕረ በዝሒ መምሃሪ ክፍሊ እንተሊዩዎን ኣብ ሓደ ህንፃ ዝህሉ በዝሒ መምሃሪ ክፍሊ ክንደይ እዩ?

18. 8 ገባራት 24 ሜትር ንውሐት ዘለዎ ገመድ ብማዕረ እንተተማቂሎም ሕድሕድም ከክንደይ ሜትር ይበፅሑም?
19. ኣብ 1 ወርሒ 30 መዓልቲ፣ ኣብ ሓደ ሰሙን ድማ 7 መዓልቲ ኣሎ። ኣብ ሓደ ወርሒ ክንደይ ሰሙናት ኣለዉ? ተረፍ መዓልቲኻ?
20. 42 ሳ.ሜ ቁመት ኣብ ዘለዎ መቐመጢ መፅሐፍ ክንደይ 6 ሳ.ሜ ርጉዲ ዘለዎም መጻሕፍቲ ምቕማጥ ይከኣል?

5.5.3 በዓል ሰስስተ ሆሂ መቡእ ቁፅርታት ብበዓል ሓደ ሆሂ ቁፅሪ ምምቃል

ንጥረት 12

ነዞም ዝስዕቡ ብኸመይ ከምእትመቐሱ ተመደቡ። ምስ መቓምጥኩም እናተመደዩኩም ድማ ንሕድሕድ እናመቐልኩም መልስኩም ኣረጋግፁ።

1. $2 \overline{)226}$	2. $3 \overline{)396}$	3. $4 \overline{)528}$
4. $6 \overline{)865}$	5. $5 \overline{)730}$	6. $4 \overline{)925}$
7. $8 \overline{)905}$	8. $7 \overline{)900}$	9. $9 \overline{)990}$

ኣብነት 1 ቢሮ ትምህርቲ ክልል ትግራይ 628 መጻሕፍቲ ዓዲጉ 74 ወረዳታት ብማዕረ ሸሊሙ። ሕድ ሕድ ወረዳ ክንደይ መጻሕፍቲ ይበፅሑ?

ኣብ ሕድ ሕድ ብርኪ ስራሕትኹም ዝተሰርሑ ስልሒታት ምስ ብዓትኩም ኮይንኩም እናተመደዩኩም ስርሑ። ንመማህርትኹም ድማ ኣረድኡ።

ፍታሕ $628 \div 4 = ?$

ደረጃ 1	ደረጃ 2	ደረጃ 3
$\begin{array}{r} 1 \\ 4 \overline{)628} \\ \underline{-4} \\ 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 15 \\ 4 \overline{)628} \\ \underline{-4} \downarrow \\ 22 \\ \underline{-20} \\ 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 157 \\ 4 \overline{)628} \\ \underline{-4} \downarrow \\ 22 \\ \underline{-20} \downarrow \\ 28 \\ \underline{-28} \\ 0 \end{array}$

- መረጋገዒ**
- 157 → ብፅሒት
  - × 4 → መቓላይ
  - 628 → ተመቃላይ

ስለዚ ሕድሕድ ወረዳ 157 መጻሕፍቲ ይበፅሑ።

ክፍለ 2 ተኪአን ኣብ ገደንኣ ዘብቆለቶ 144 ኪ.ግ ካሮት ኣብ 6 ማዕረ ጠሚራቶ። ብጠቕላላ ክንደይ ጥማራት ኣለዎ?

ፍታሕ $144 \div 6 = ?$

ደረጃ 1

$$\begin{array}{r} 2 \\ 6 \overline{)144} \\ \underline{-12} \\ 2 \end{array}$$

1 ን 6 ኣይምቀልን።
 ኣብ 14 ክንደይ ሽዱሽተታት ኣለዉ?
 $1 \times 6 = 6$
 $2 \times 6 = 12$
 $3 \times 6 = 18$
 ስለዚ 2 ሽዱሽተታት ኣለዉ።
 ኣራብሑ፣ $2 \times 6 = 12$.
 ርብሑት ኣጉድሉ፣
 $14 - 12 = 2$
 ኣወዳድሩ $2 < 6$

ደረጃ 2

$$\begin{array}{r} 24 \\ 6 \overline{)144} \\ \underline{-12} \\ 24 \\ \underline{-24} \\ 0 \end{array}$$

2 ን 6 ኣይምቀልን።
 ስለዚ 4 ነውርድ።
 $24 \div 6 = 4$
 ምኽንያቱ $4 \times 6 = 24$
 ኣራብሑ፡- $4 \times 6 = 24$
 ኣጉድሉ፡- $24 - 24 = 0$

ስለዚ 24 ጥማራት ኣለዎ።

መስመዲ 13

ነዘም ዘስዕቡ ኣስጠሑ።

1. $298 \div 2$

2. $888 \div 8$

3. $324 \div 4$

4. $685 \div 6$

5. $108 \div 6$

6. $380 \div 8$

7. $2 \overline{)486}$

8. $5 \overline{)865}$

9. $6 \overline{)679}$

10. $4 \overline{)304}$

11. $3 \overline{)133}$

12. $7 \overline{)497}$

5.5.4 በዓስ ኣርባዕተ ሆሂ መስክ ቀፅርታት ብበዓስ ሓደ ሆሂ ቀፅሪ ምምቃስ

ንጥረት 13

- ሀ.** ሓደ ስራሕተኛ ብር 2642 ተኸፊሎዎ። ፍርቁ ንገዛ ፍርቁ ድማ ኣብ ባንኪ ዓቂሩ። ንገዛ ወፃኢ ዝገበሮ ብር ክንደይ እዩ?
- ለ.** 6859 ተሳተፍቲ ልምዓት ኣብ 5 ዓውደ ስራሕቲ ብማዕረ እንተተመቓቂሎም ኣብ ሕድ ሕድ ዓውደ ስራሕ ክንደይ ተሳተፍቲ ኣለዉ?
- ሐ.** ኣብ ምምቃል በዝሒ ሆሂያት ተመቃሊ እናበዘሒ እንተኸዱ ኣብ ምምቃል ዝህሉ ክይዲ እንታይ ከምዝኸውን ተመያየጡ።

ኣብነት 1 ሰለስተ ቱሪስትታት ካብ ኣዲስ አበባ ናብ ኣክሱም ብመንገዲ ኣየር ኢትዮጵያ ንክንዓዙ ብር 3753 ከፊሎም። ሕድ ሕድም ክንደይ ብር ከፊሎም?

ፍታሕ

$ \begin{array}{r} 1251 \\ 3 \overline{)3753} \\ \underline{-3} \\ 07 \\ \underline{-6} \\ 15 \\ \underline{-15} \\ 03 \\ \underline{-3} \\ 0 \end{array} $	<p>ሽሓት ምቐሎ: $3 \div 3 = 1$</p> <p>ኣራብሒ $1 \times 3 = 3$</p> <p>ኣጉድሉ $3 - 3 = 0$</p> <p>ሚኡትታት ምቐሎ: $7 \div 3 = ?$</p> <p>$2 \times 3 = 6$; ስለዚ 2 ግዘ ይበፅሕ።</p> <p>ኣጉድሉ $7 - 6 = 1$</p> <p>1 ን3 ኣይምቀልን። ስለዚ 5 ኣውርዱ።</p> <p>ዓሰርተታት ምቐሎ: $15 \div 3 = ?$</p> <p>$5 \times 3 = 15$</p> <p>ኣጉድሉ $15 - 15 = 0$</p> <p>ሓደታት ምቐሎ: $3 \div 3 = ?$</p> <p>$1 \times 3 = 3$</p> <p>ኣጉድሉ $3 - 3 = 0$</p>
--	--

ስለዚ ሕድ ሕድም ብር 1251 ከፊሎም።

መስመዲ 14

ምቐሎ። መስስኹም ድማ ኣረጋግፁ።

1. $2 \overline{)4312}$	2. $7 \overline{)5922}$	3. $5 \overline{)3469}$	4. $6 \overline{)8022}$
5. $4 \overline{)5284}$	6. $3 \overline{)3174}$	7. $8 \overline{)4328}$	8. $9 \overline{)8055}$

5.5.5 ርክብ ምርባሕን ምምቃልን

ንጥረት 14

- ሀ. ኣብ ሞንጎ ምምቃልን ምርባሕን እንታይ ርክብ ተግባራዊ-ም? ተመያየጡ።
- ለ. ነዞም ዝስዕቡ ርክባት ምርባሕን ምምቃልን ብምስትውዓል

$4 \times 8 = 32$ $32 \div 8 = 4$ $32 \div 4 = 8$	$6 \times 5 = 30$ $30 \div 5 = 6$ $30 \div 6 = 5$	$9 \times 8 = 72$ $72 \div 8 = 9$ $72 \div 9 = 8$
---	---	---

1. ኣብ ምርባሕን ምምቃልን እንታይ ዓይነት ርክብ ኣሎ?
2. ካብዚ እንታይ መደምደምታ ምሃብ ትክእሉ?

ክብኣት 1 ዋጋ 'ቀ' ድስድ።

1. $\Phi \div 7 = 25$
2. $\Phi \times 10 = 470$

ፍታሕ $\Phi \div 7 = 25$
 እዚ ማለት
 $\Phi = 7 \times 25$
 $\Phi = 175$ እዩ።
 ስለዚ ዋጋ Φ 175 እዩ።

ፍታሕ $\Phi \times 10 = 470$
 እዚ ማለት
 $\Phi = 470 \div 10$
 $\Phi = 47$ እዩ።
 ስለዚ ዋጋ Φ 47 እዩ።

መስመዲ 15

ዋጋ 'ቀ' ድስድ።

1. $\Phi \div 10 = 80$
2. $\Phi \div 5 = 70$
3. $42 \div \Phi = 7$
4. $360 \div \Phi = 6$
5. $4 \times \Phi = 40$
6. $10 \times \Phi = 2500$
7. $\Phi \times 3 = 642$
8. $\Phi \times 8 = 4976$

ቃል ግድሳት

ክብነት 1 ኣብ ሓደ ቤት ትምህርቲ ተምሃሮ 3^ይ ክፍሊ 480 ዝተፈላለዩ ፈልስታት ተኸሎም። ሕድ ሕዶም 6 ፈልሲ እንተተኸሎም በዝሒ ተምሃሮ ክንደይ እዩ?

ፍታሕ በዝሒ ተምሃሮ ንምርካብ በዝሒ ፈልሲ ንበዝሒ ሕድ ሕድ ተምሃራይ ዝተኸሎ ፈልሲ ንመቅል።

$$480 \div 6 = 80$$

ስለዚ በዝሒ ተምሃራይ 80 እዩ።

መስመዲ 16

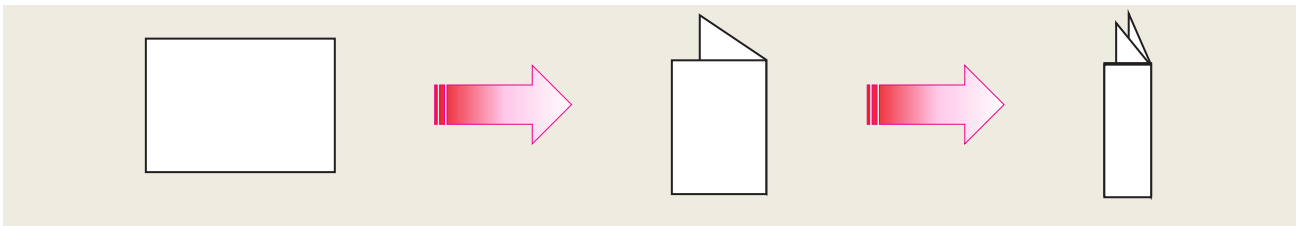
1. ኣይተ ሕሉፍ ዝነበረኡም 216 ኣጣል ን 4 ደቆም ብማዕረ መቐሎም። ሕድሕዶም ከክንደይ ይበዕሖም?
2. ብማሕበር ዝተወደቡ ሓረስቶት 456 ኣላሕም ኣለወኡም። ብማዕረ በዝሒ ናብ ሰለስተ ሕዛኢቲ እንተዋፊሮምወን ኣብ ሕድሕድ ሕዛኢቲ ክንደይ ኣላሕም ተዋፊረን?
3. ኣይተ ዑቕባይ ኣብ ዓፂድ ንዝወፀሉ 7 ሰራሕተኛታት ብር 280 ከፊሎም። ንሕድሕድ ሰራሕተኛ ክንደይ ብር ከፊሎም?
4. ወይዘሮ ፎዝያ መህጠሪ ጠለ በጊዕ ኣለወን። ካብ ዘህጠረኡን 812 ኣባጊዕ ን 7 ሆቴላት ብማዕረ እንተሸይጠን ንሕድ ሕድ ሆቴል ክንደይ ሸይጠን?
5. ኣባዲት ኣብ 8 ሰዓት 240 ፈልሲ ተኸላ። ኒዲማ ድማ ኣብ 5 ሰዓት 200 ፈልሲ ተኸላ። ኣብ ውሽጢ ሓደ ሰዓት ዝበዝሐ ፈልሲ ዝተኸለት መን እያ? ምክንያትኩም ድማ ኣቕርቡ።
6. ኑርሑሴን መሸጢ ፍረምረ ሹቕ ኣለዎ። ኣብ ሓደ እዋን 10 ኪሎ ግራም ኣራንሺ ብብር 50 ዓዲጉ ብብር 70 ሸይጡ።
  - ሀ. ኑርሑሴን ን1 ኪ.ግ ኣራንሺ ብክንደይ ብር ዓዲጉ?
  - ለ. ኑርሑሴን ን1 ኪ.ግ ኣራንሺ ብክንደይ ብር ሸይጡ?
  - ሐ. ኑርሑሴን ካብ 1 ኪ.ግ ኣራንሺ ክንደይ ብር ክስቢ ረኺቡ?
  - መ. ኑርሑሴን ክንደይ ብር ክሰቡ?

መስመራትን ቀስልቲ ቅርፅታትን

6.1 ተራኸብቲ፣ ተመዓዳደውትን ትኸሳትን መስመራት

ሓደ ወረቅት ሒዝኩም ነቶም ጠርዝታት ኣጋጢምኩም ብጥንቃቄ ዕፀፉ። እቲ ዝፃፀኩምዎ ወረቅት ብተመሳሳሊ ኣገባብ ደጊምኩም ዕፀፉ።

👉 ነቲ ዝተፃፀፈ ወረቅት ቅድሚ ምዝርጋሕኩም እቲ ዕፃፍ እንታይ ከምዝመስል ገምቱ። ምስ መቓምጥትኹም ድማ ተመያየጡ።

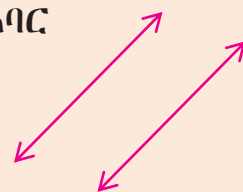
👉 ነቲ ዝተፃፀፈ ወረቅት ዘርጊሕኩም ኣብቶም ዕፃፋት ቅኑዕ መስመር ስርሑ።

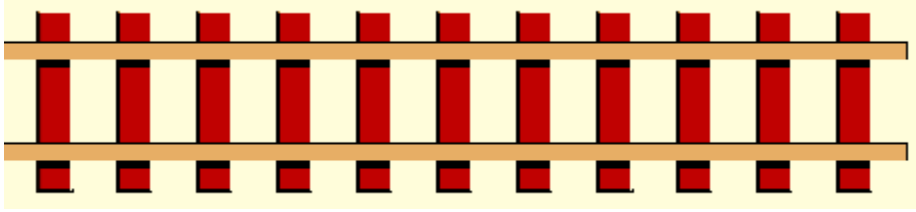
ግምትኩም ትኸክልዶ ነይሩ?

ካብቶም ዝሰራሕኩምዎም መስመራት ክልተ መስመር ወሲድኩም ረኣዩ። ክልቲኦም መስመራት ዝርከቡሉ ርሕቕትዶ ተፃዚብኩም? ኣብ ማዕረ ርሕቕት እዮም ዝርከቡ።

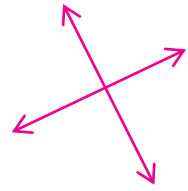
እዞም መስመራት እዚኦም **ተመዓዳደውቲ መስመራት** ይባሃሉ።

ተመዓዳደውቲ መስመራት ኣብ ማዕረ ርሕቕት ዝርከቡን ናይ ሓባር ነጥቢ ዘይብሉምን መስመራት እዮም።

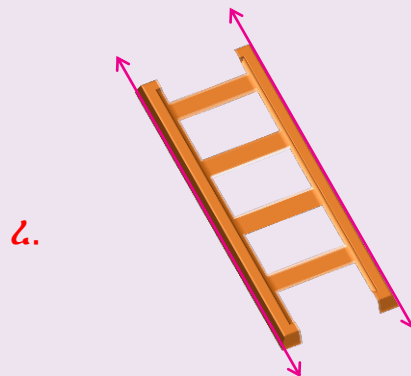
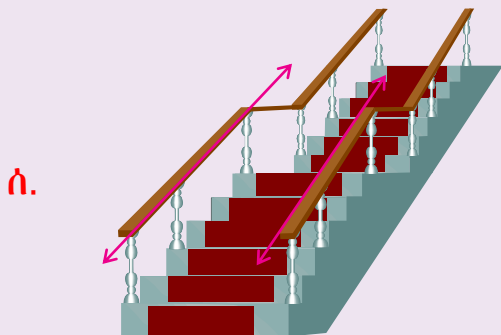
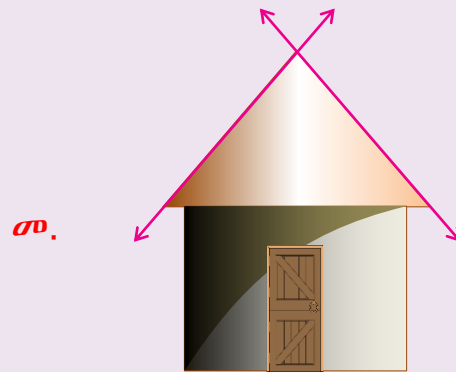
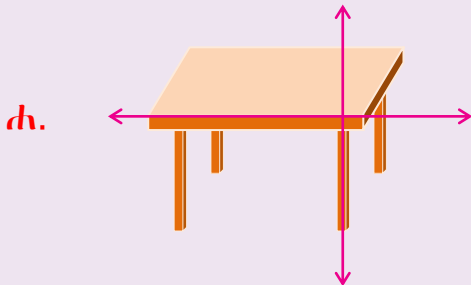
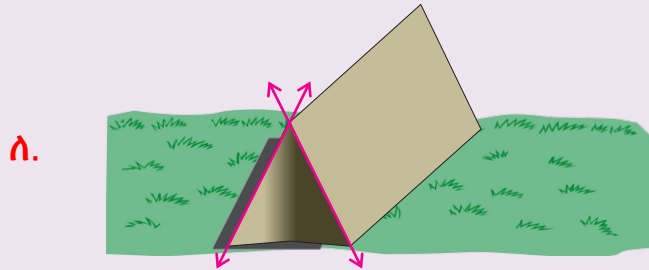
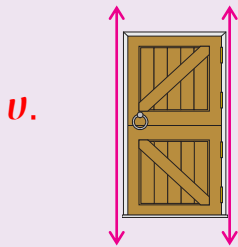

ተራኸብቲ (ተጋነይቲ) ቅነሶ መስመራት ድማ ኣብ ሓደ ናይ ሓባር ነጥቢ ዝራኸቡ መስመራት እዮም።

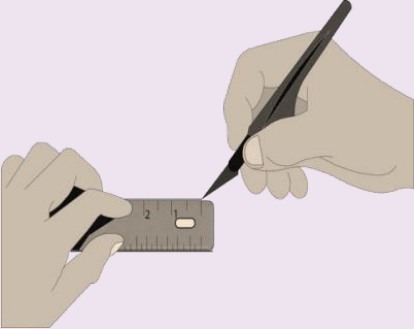
ንጥረት 1

ነዞም ዘስዕቡ ቅነሶ መስመራት ተመዳዳዪውቲ ወይ ድማ ተራኸብቲ ምኃናም ምስ መቓምጥትኹም እናተመደዩጥኩም መልሱ።

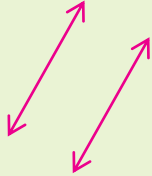
ንጥረት 2

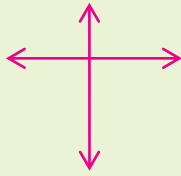
- 1. ኣብ መምሃሪ ክፍልኹም ዝርከቡ ዝተፈላለዩ ነገራት እናረኣኹም ተመዓዳደውቲ ወይ ድማ ተራኽብቲ መስመራት ምጥናም ፍለዩ።
- 2. ምስ መቓምጥትኹም ተመያየጥኩም ተመዓዳደውትን፣ ተራኽብትን ቅኑዕ መስመራት ብናይ ባዕልኹም ኣባሃህላ ኣብ ደፍተርኩም ፅሓፉ።
- 3. ነቲ ስእሊ ከም መርኣያ ብምውሳድ መስመሪ /ወይ ድማ ካልኦት ኣቕሑ ከም ጠርዚ መፅሓፍ፣ እርሳስ ወዘተ.../ ተጠቐምኩም ኣብ ደፍተርኩም ተመዓዳደውቲ መስመራት ስኣሉ።
- 4. ነቶም ዝሰኣልኩምዎም ተመዓዳደውቲ መስመራት ዘቋርፅ ካልእ መስመር ስኣሉ።

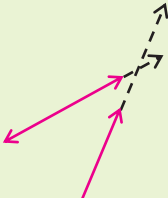

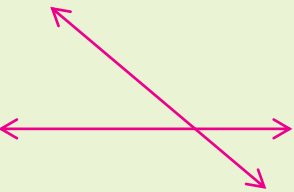
መልመዲ 1

ነዞም ስእልታት ናብ ደፍተርኩም ምስ ቀዳሕኹም ተመዓዳደውቲ ወይ ድማ ተራኽብቲ ቅኑዕ መስመራት ዝኾኑ ፍለዩ።

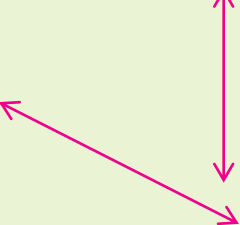
1.

2.

3.

4.

5.

6.

ነዚ ምስሊ ብምርኣይ ተመዓዳደውትን ተራኽብትን ቅኑዕ መስመራት ብሕብርም ፍለዩ።

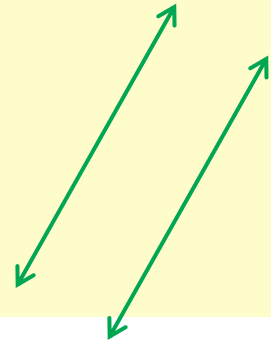
6.2 ምስረታ ተመዳዳዊውቲ፣ ተራኽብትን ትኹል ንትኹል መስመራትን

6.2.1 ተመዳዳዊውቲ መስመራት

ል.በ

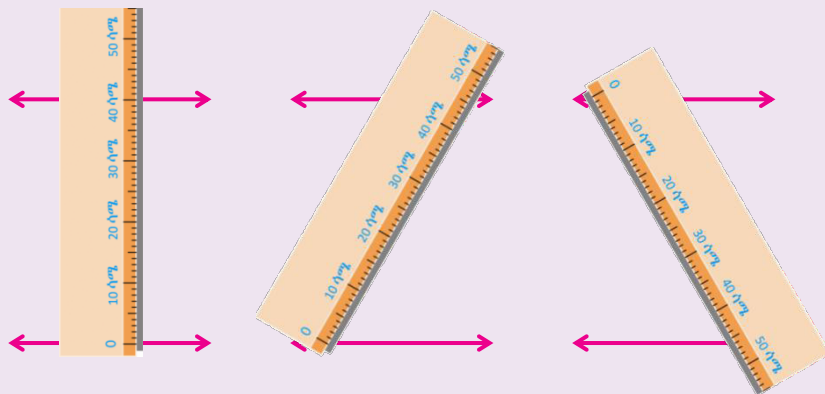
ተመዳዳዊውቲ መስመራት

- ☞ ናይ ሓባር ነጥቢ ዩብሎምን።
- ☞ ኩሎግዘ ኣንፈቶም ሓደ ዓይነት እዩ።
- ☞ ኣብ መንጎኦም ዘሎ ርሕቕት ኣብ ዘኾነ ቦታ ማዕረ እዩ።

ንጥፈት 3

1. ትኽክለኛ ኣገባብ ኣተዓቓቕኛ ርሕቕት ኣየናይ እዩ?

2. ነዞም ተዋሂቦም ዘለዉ መስመራት ኣስተውዕሱ።

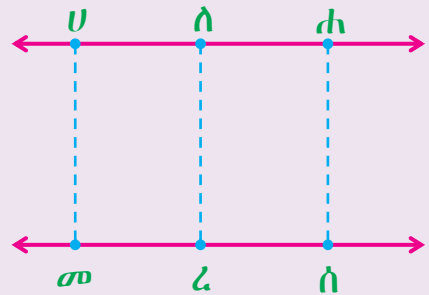
ኣብ መንጎ ሕድሕድ ተመዳዳዊውቲ መስመራት ዘሎ ርሕቕት ዓቅኑ።

ሀ. ኣብ መንጎ ነጥብታት ሀ ን መ ን ዘሎ ርሕቕት ----- ሳሜ እዩ።

ለ. ኣብ መንጎ ነጥብታት ለ ን ረ ን ዘሎ ርሕቕት ----- ሳሜ እዩ።

ሐ. ኣብ መንጎ ነጥብታት ሐ ን ሰ ን ዘሎ ርሕቕት ----- ሳሜ እዩ።

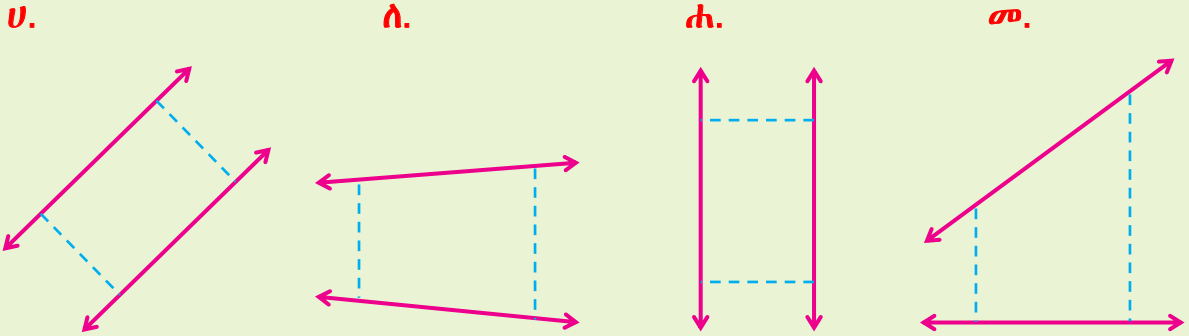
መ. ኣብ ውሱን መስመራት ሀመ፣ ለረ ን ሐሰ ን ዘሎ ርሕቕት እንታይ ምዃል ይከኣል?

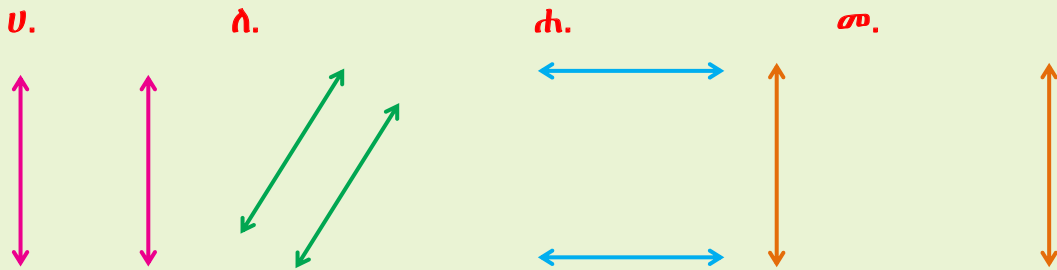

መስመዲ 2

1. ኣብቶም ተዋሂቦም ዘለዉ ፅምዲ ቅነዕ መስመራት ብምዕቃን ተመዓዳደውቲ ወይ ድማ ተራኽብቲ ምኃኖም ኣረጋገጹ።

2. ኣብ መንጎ ኣቶም ተዋሂቦም ዘለዉ ተመዓዳደውቲ መስመራት ዘሎ ርክቕታት ዓቅኑ።

6.2.2 መስመራን ሴት ስኳርን ብምጥቃም ተመዓዳደውትን ተራኽብትን መስመራት ምስኣል

ሀ. ምስኣል ተመዓዳደውቲ መስመራት

ንጥረት 4

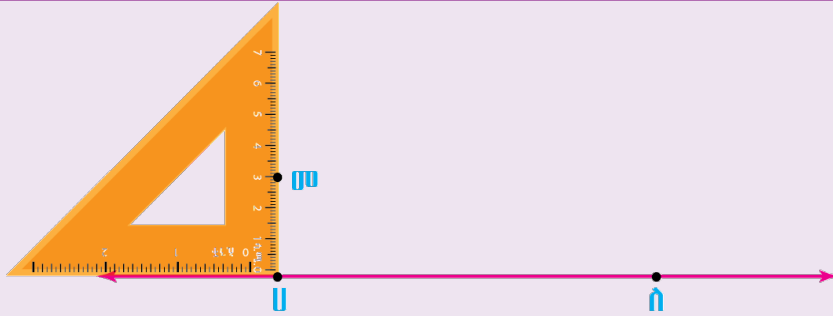
ኣብ 3 ሳ.ሜ ርክቕታት ዝርከቡ ተመዓዳደውቲ መስመራት ሰኣሱ።

☞ ተመዓዳደውቲ መስመራት ንምስኣል ነዚ ዝሰጠሉ መምርሒ ተሸተሉ።

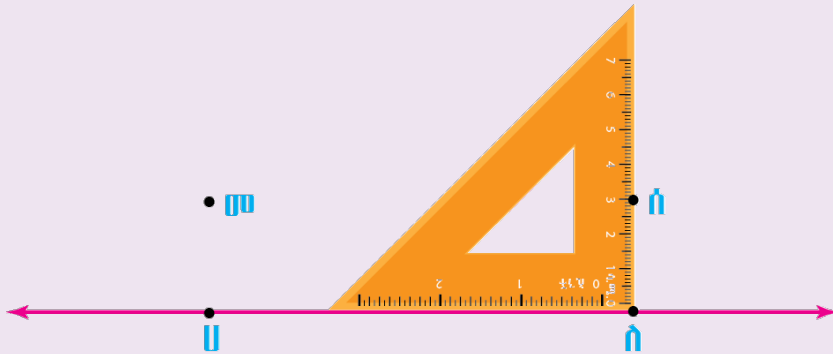
1. መጀመሪያ መስመሪ ተጠቓምኩም መስመር ሀለ ስኣሉ።

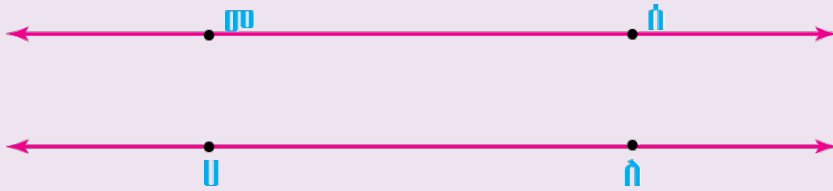
2. ቀሊልኩም ኣብቲ ስኣሊ ከምዘለዎ ሴት-ስኳር ተጠቓምኩም ሓደ ጎኒ እቲ ሴት ስኳር ኣብቲ መስመር ብምቕማጥ ቦቲ ሓደ ጎኑ 3 ሳ.ሜ ዓቅኑ። ነቲ ነጥቢ ድማ መ በልዎ።

3. ቀዲልኩም ነቲ ሴት ስኳር ኣብቲ መስመር ዝተወሰነ ርሕቕት ናብ የማን ብምድፋእ ሕዚዉን ኣብቲ መስመር 3 ሳ.ሜ ዓቂንኩም ነቲ ነጥቢ ሰ በልዎ።

4. መስመሪ ብምጥቃም ብነጥቢ መ ን ነጥቢ ሰ ን ዝሓልፍ ቅኑፅ መስመር ስኣሉ። እቶም ክልተ መስመራት፤ መስመር ሀለ ን መስመር መለ ን ኣብ 3 ሳ.ሜ ርሕቕት ዝርከቡ ተመዓዳደውቲ መስመራት እዮም።

መሬመዲ 3

1. መስመሪን ሴት ስኳርን ብምጥቃም ኣብቶም ተገሊፆም ዘለዉ ርሕቕታት ዝርከቡ ተመዓዳደውቲ ቅኑፅ መስመራት ስኣሉ።

- ሀ.** 2 ሳ.ሜ   **ለ.** 4 ሳ.ሜ   **ሐ.** 7 ሳ.ሜ

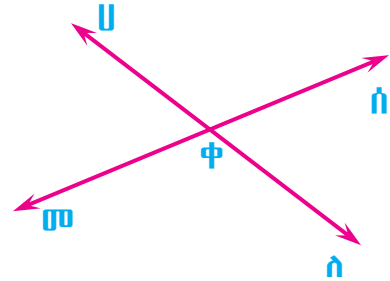
2. ኣብ ማዕረ ርሕቕት ዝርከቡ ሰለስተ ተመዓዳደውቲ ቅኑፅ መስመራት ኣብ ልሙፅ ወረቕት ስኣሉ።

ለ. ምስክሳል ተራኽብቲ (ተጋነይቲ) ቅኑዕ መስመራት

ኣብ ሓደ ፀፍሒ ዝርከቡ ክልተ ቅኑዕ መስመራት ተራኽብቲ እዮም ዝበሃሉ ሓደ ሓባር ነጥቢ እንተሲዩዎም እዩ።

ኣብነት

- ነጥቢ ቀ ንቅኑዕ መስመራት ሀለ ን መስ ን ሓባር ነጥቢ እዩ። ስለዚ ቅኑዕ መስመራት ሀለ ን መስ ን ተራኽብቲ መስመራት እዮም።
- ቀ ድማ መራኽቢ ነጥቢ ይበሃል።

ንጥፈት 5

ነዞም ዘስዕቡ ሕተታት ብገጅስ እናተመደዮፕኩም ስርሑ። መልስኹም ድማ ኣብ ክፍሲ ኣረድኡ።

1. ኣብ ሓደ ፀፍሒ ዝርከቡ ተራኽብቲ ቅኑዕ መስመራት ኣብ ክንደይ ነጥብታት ይራኽቡ?
2. ተራኽብቲ ቅኑዕ መስመራት ክልተ ሓባር ነጥብታት ክህልውዎ ይኽእሉዮ? ምኽንያትኩም ግለፁ።
3. ኣብ መንጎ ክልተ ቅኑዕ መስመራት ዘሎ ርሕቕት እንትዕቀን 10 ሳ.ሜ ኮይኑ። እዞም መስመራት ተራኽብቲ ክኾኑ ይኽእሉ ዮ? ምኽንያት ሃቡ።
4. ቅኑዕ መስመር ሀለ ን ቅኑዕ መስመር መስ ን ተመዓዳደውቲ እዮም። ከምኡውን ቅኑዕ መስመር መስ ን ቅኑዕ መስመር ቀበ ን ተመዓዳደውቲ እዮም። ስለዚ ቅኑዕ መስመር ሀለ ን ቅኑዕ መስመር ቀበ ን ተመዓዳደውቲ እዮም ምባል ንኽእል ዮ? ምኽንያትኩም ግለፁ።

ሐ. ትኹል ንትኹል መስመራት ምስክሳል

ክልተ ተራኽብቲ መስመራት ኣብ መራኽቢ ነጥቢ ማእዘናዊ ኩርናዕ ዝሰርሑ እንተኾይዮም ትኹል ንትኹል መስመራት ይበሃሉ።

ንጥረት 6

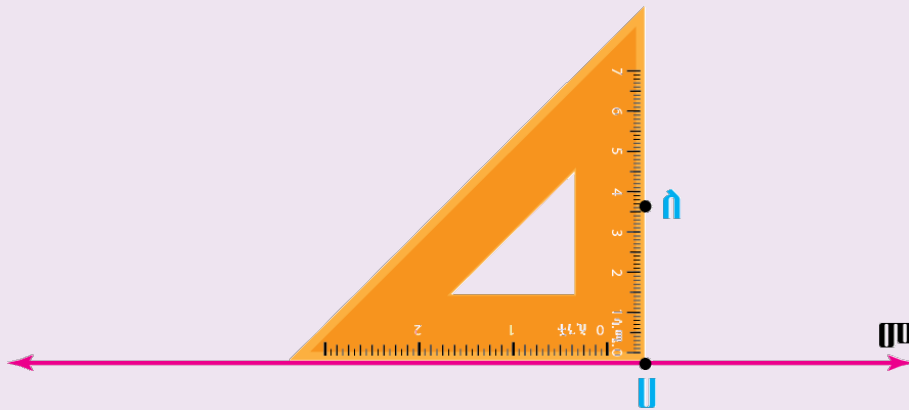
ኣብ ቅነዕ መስመር መ ብዘርከብ ነጥቢ ሀ ዝሓልፍ ትኹል መስመር ሰኣሉ።

↳ ትኹል መስመር ንምስኣል ነዚ ዝስዕብ መምርሒ ተኸተሉ።

- 1. መጀመርታ መስመሪ ተጠቐምኩም ቅነዕ መስመር መ ሰኣሉ። ኣብቲ መስመር መ ነጥቢ ሀ ሰይሙ።

- 2. ሴት ስኳር ብምጥቃም ሓደ ጎኑ ኣብቲ መስመር መ ጠርዙ ድማ ኣብ ሀ ኣቐምጡ። ኣብቲ ካልኣይ ጎኑ ድማ ነጥቢ ለ ሰይሙ።

- 3. ኣብ መወዳእታ ብነጥቢ ሀ ን ብነጥቢ ለ ን ዝሓልፍ ቅነዕ መስመር ሰኣሉ።

ክልቲኦም መስመራት ማለት ቅነዕ መስመር መ ን ቅነዕ መስመር ሀለ ን ትኹል ንትኹል መስመራት እዮም።

መስመዳ 4

1. ኣብዞም ዝስዕቡ ቅነዕ መስመራት ሴት ስኬር ብምጥቃም ቦቶም ተዋሂቦም ዘለዉ ነጥብታት ዝሓልፉ ትኹል መስመራት ስኣሉ።

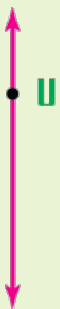
ሀ.

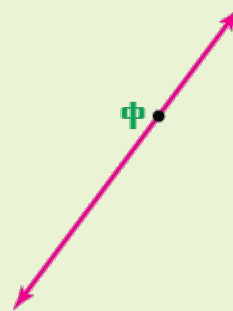
ለ.

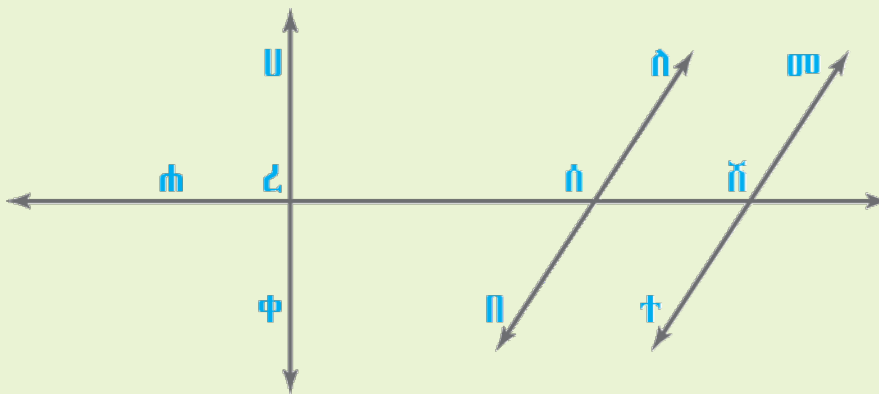
ሐ.

መ.

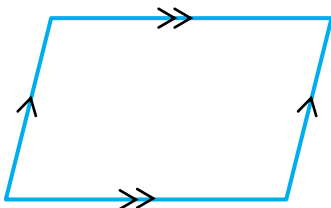
2. ኣብዚ ዝስዕብ ስእለ ተመዓዳደውቲ፣ ተራኽብቲ ከምኡውን ትኹል ንትኹል ዝኾኑ ቅነዕ መስመራት ፈለኹም ፅሓፉ።

3. ኩሎም ተራኽብቲ መስመራት ትኹል ንትኹል መስመራት ድዮም? ንምንታይ?

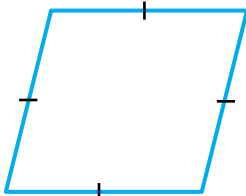
6.3 ፊክታንግል፣ ትርብዒት፣ ፓራሊሎግራምን ትራፒዛዎምን

ኣብ ከባቢኹም ዝርከቡ ከም መንበሪ ህንፃታትን ካልኦት ነገራትን ዝተፈላለዩ ቅርፅታት ዝሓዙ እዮም። ካብ መንጎ እዚኦም ፊክታንግል፣ ትርብዒት፣ ፓራሊሎግራምን ትራፒዛዎምን ይርከብዎም።

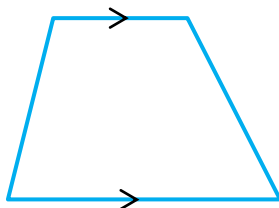
ፓራሊሎግራም

ከክልቲኦም ኣንፃር መስመራት ማዕረጎን ተመዓዳደውትን ዝኾነ ርቡዕ ኩርናዕ

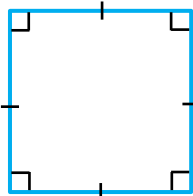
ሮምቦስ

ኣርባዕቲኦም ጎንታቱ ማዕረ ዝኾነ ፓራሊሎግራም

ትራፒዛዎም

ሓደ ፅምዲ ኣንፃር መስመራት ተመዓዳደውቲ ዝኾነ ርቡዕ ኩርናዕ

ትርብዒት

ኣርባዕቲኦም ኩርናዕት ማእዘናዊን ኣርባዕቲኦም ጎንታቱ ማዕረጎን ዝኾነ ፓራሊሎግራም

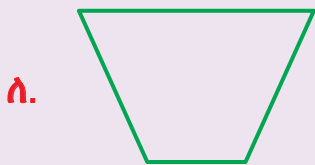
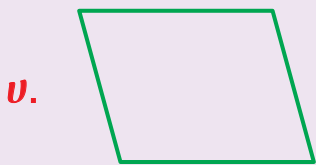

ፊክታንግል

ኣርባዕቲኦም ኩርናዕት ማእዘናዊ ዝኾ ፓራሊሎግራም

ንጥፈት 7

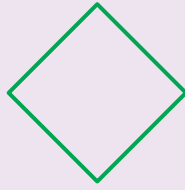
1. ነዞም ዝስዕቡ ምስልታት እናተመደዩጥኩም ኣስማቶም ግለፁ።

መ.

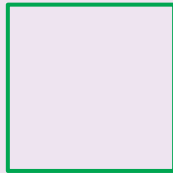
ረ.

ሰ.

ሸ.

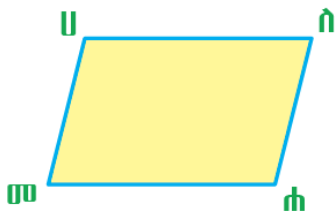
ቀ.

2. ኣብ ክፍልኹምን ኣብ ክባቢኹምን ዝርከቡ ኣቑሑ ብምርኣይ ቅርፂ ፓራሊሎግራም፣ ሬክታንግል፣ ርሆምበስ፣ ትርብዒትን ትራፒዚደምን ዘለዎም ብምፍላይ ንኣባል ጉጅለኹም ግለፁ።

ባህርያት ርቡዕ ኩርናዓት

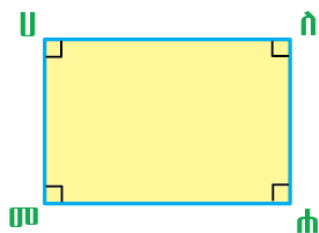
ሀ. ፓራሊሎግራም

ኣንፃር ጎንታቱ ተመዓዳደውቲ እዮም።

ኣንፃር ጎንታቱ ንውሓቶም ማዕረ እዩ።

ለ. ሬክታንግል

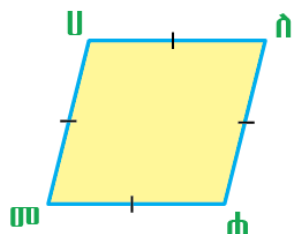

ኣንፃር ጎንታቱ ተመዓዳደውቲ እዮም።

ኣንፃር ጎንታቱ ንውሓቶም ማዕረ እዩ።

ኣርባዕቲኦም ኩርናዓት ማእዘናዊ እዮም። (ተመዓዳደውቲ ዘይኮኑ መስመራት ትኹል ንትኹል እዮም)

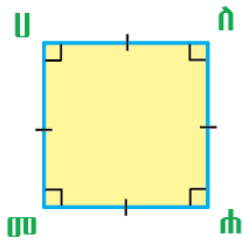
ሐ. ርሆምበስ

ኣንፃር ጎንታቱ ተመዓዳደውቲ እዮም።

ኣርባዕቲኦም ጎንታቱ ንውሓቶም ማዕረ እዩ።

መ. ትርብዒት

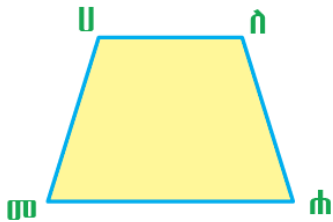

አንፃር ጎንታቱ ተመዳዳዪውቲ እዩም።

ኣርባዕቲኦም ጎንታቱ ንውሓቶም ማዕረ እዩ።

ኣርባዕቲኦም ኩርናዓት ማእዘናዊ እዩም።

ረ. ትራፒዚዮም

ሓደ ፅምዲ መስመራት ተመዳዳዪውቲ እዩም።

ንውሓት እዞም ተመዳዳዪውቲ መስመራት ዘተፈሳሰዩ እዩ።

ንጥረት 8

1. ነቶም ኣብ ሳዕሲ ተዋሂቦም ዘለዉ ባህርያት ርቡዕ ኩርናዓት ምስተረዳእኹም በብጉጅስ ብምኳን ኣብዞም ዝስዕቡ መሉእ ሓሳባት ተመያየጡ። መልስኹም ደማ ምስ መረዳእትኡ ኣብ ክፍሊ ኣቕርቡ።

ሀ. ዝኾነ ሬክታንግል ፓራለሎግራም እዩ።

ለ. ዝኾነ ትራፒዚዮም ፓራለሎግራም እዩ።

ሐ. ዝኾነ ትርብዒት ርሆምበስ እዩ።

መ. ዝኾነ ሬክታንግል ትርብዒት እዩ።

ረ. ትርብዒታት ትራፒዚዮም ክኾኑ ይኽእሉ።

2. ነዞም ዝስዕቡ ርክባት ሓቂ ምኳኖም ተመያየጡሎም።

ሀ. ደማር ዓቕን ኩርናዓት ኩሎም ርቡዕ ኩርናዓት 360 እዩ።

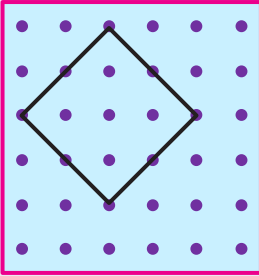
ለ. ሬክታንግልን ትርብዒትን ኩሎም ኩርናዓቶም ማእዘናዊ እዮም።

ሐ. ኣብ ፓራለሎግራም፣ ሬክታንግልን ትርብዒትን ኣንፃር ጎንታት ኩል ግዘ ተመዳዳዪውቲ እዮም።

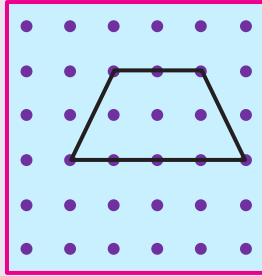

3. ነዞም ኣብ ታሕቲ ተዋሂቦም ዘለዉ ቅርፅታት ናብ ደፍተርኩም ቅድሑ። ነቶም ተዋሂቦም ዘለዉ ቅርፅታት ምስ ሰኣልኩም ሽሞም ፅሓፉ።

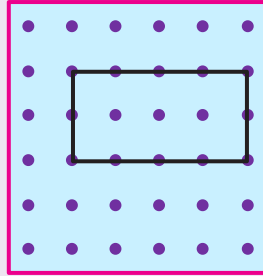
ሀ.

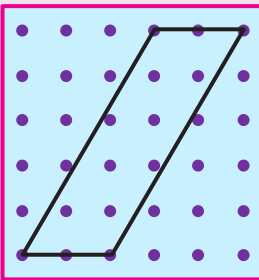
ለ.

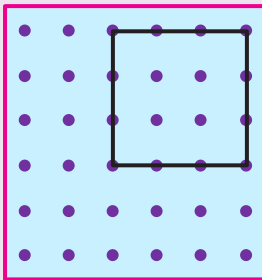
ሐ.

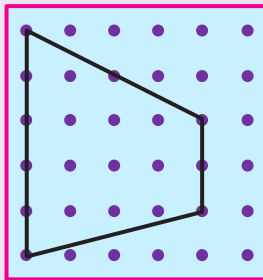
መ.

ረ.

ሰ.

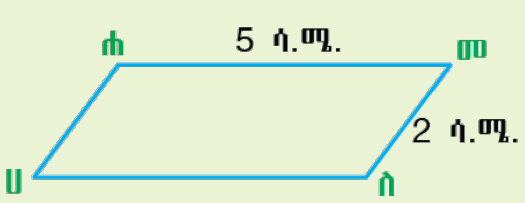
4. ሕድ ሕድ ቅርፂ ኣብ ወረቓት ብምስኣል ባህርዮቶም ኣብ ክፍሊ ኣቐርቡ።

ተወሳኺ

ቀፀራ።
 1. ኣብቲ ምስሊ ክንደይ ትርብዒታት ኣለዉ?
 2. ኣብቲ ምስሊ ክንደይ ፊክታንግሳት ኣለዉ?

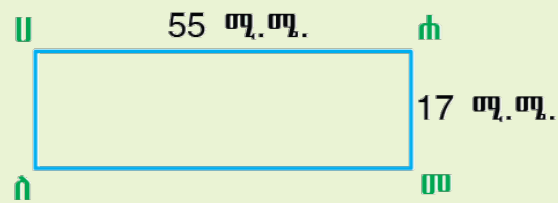

መልመዳ 5

1. ኣብዞም ዝስዕቡ ምስልታት ዓቕን ዘይብሎም ኅንታት ዓቕኖም ፅሓፉ።

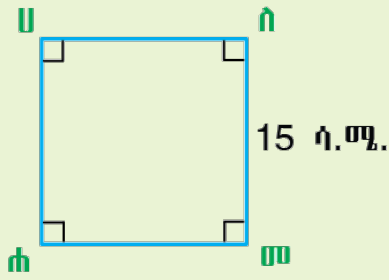
ፓራለሎግራም

ሀሐ = _____ ሳ.ሜ.
 ሀለ = _____ ሳ.ሜ.

ሬክታንግል

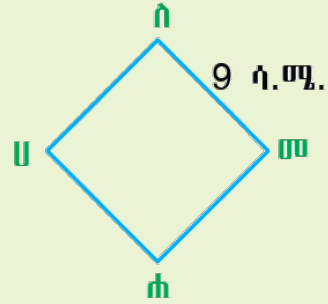
ሀለ = _____ ሜ.ሜ.
 ለመ = _____ ሜ.ሜ.

ትርብዒት

ሀሰ = _____ ሳ.ሜ.

ሀሐ = _____ ሳ.ሜ.

ርሆምበስ

ሀሐ = _____ ሳ.ሜ.

ሐሠ = _____ ሳ.ሜ.

2. ካብዞም ዝስዕቡ ፓራለሎግራም ዘይኮነ ፍለዩ።

- ሀ. ትርብዒት   ለ. ርሆምበስ   ሐ. ትራፒዚየም   መ. ሬክታንግል

3. ሬክታንግልን ርሆምበስን ዝኾነ ኣየናይ እዩ።

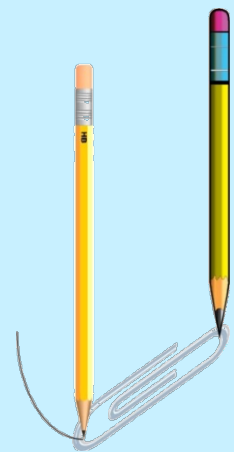
- ሀ. ትርብዒት   ለ. ፓራለሎግራም   ሐ. ትራፒዚየም

6.4 ክቢ

ኣብ ከባቢኹም ብዝርከቡ ዝተፈላለዩ ነገራት ተጠቂምኩም ክቢ ምስራሕ ትኽእሉ ዶ? መልስኹም እወ እንተኾይኑ ሓቂ እዩ። ከበብቲ ነገራት ከም ሳንቲም፣ ኣግራፍ፣ ወረቐት፣ ፈትሊ፣ ወዘተ ብምጥቃም ክቢ ምስራሕ ይክኣል እዩ።

ኣግራፍ ብምጥቃም ክቢ ምስኣል

- ናይቲ ሓደ እርሳስ ጫፍ ኣብ መበገሲ፣ ጫፍ ካልኣይ እርሳስ ድማ ኣብ ሓደ ጫፍ እቲ ኣግራፍ ሓዙ። እቲ ሓደ ጫፍ ካብ ዝተተኸለሉ ከይንቀሳቐስ ሓዙ። እቲ ካልኣይ ጫፍ ኣዙርዎ። ክቢ ትረኽቡ ማለት እዩ።
- እታ ዘይትንቀሳቐስ ጫፍ እርሳስ ናይቲ ክቢ **ማእኸል ክቢ** ተባሂላ ትፅዋዕ።

ምዕራፍ 6 - መስመራትን ቀበሌቲ ቅርጸታትን

ጸ.በ. ኣብ ከባቢኹም ዝርከቡ ነገራት ብምጥቃም ዝተፈላሰዩ ግዝፈት ዘለዎም ክቢታት ሰናሱ።

ብየማን ገፅ ዘሎ ክቢ ክቢ ሀ ተባሂሉ ይፅዋዕ።

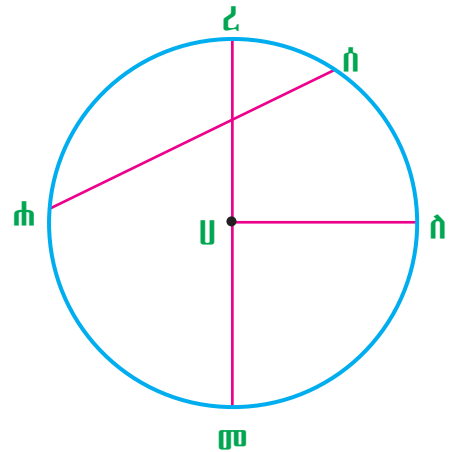
ነጥቢ ሀ ናይቲ ክቢ ማእኸል (ማእኸል ክቢ) ይበሃል።

ኣብቲ ክቢ ዝኾኑ ክልተ ነጥብታት ዘራኽብ መስመር ኮርድ ተባሂሉ ይፅዋዕ።

ብማእኸል ክቢ ዝሓልፍ ኮርድ ዲያሜትር ተባሂሉ ይፅዋዕ።

ማእኸል ክቢ ምስ ዝኾነ ኣብቲ ክቢ ዝርከብ ነጥቢ ዘራኽብ ውሱን ቅኑዕ መስመር ፊዲየስ ተባሂሉ ይፅዋዕ።

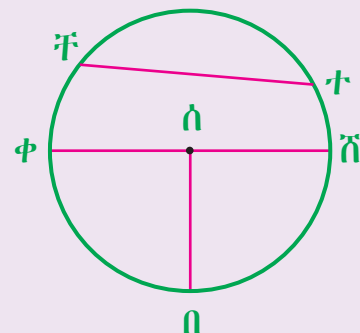
ንውሓት ፊዲየስ ናይ ዲያሜትር ፍርቂ እዩ።

ንጥፈት 9

ኣብዞም ዝሰፀቡ ሕቶታት ተመያየጡ።

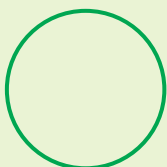
1. ማእኸል እዚ ክቢ ኣየናይ እዩ?
2. ኣብዚ ክቢ ዘለዉ ኮርድታት ፈሊኹም ፅሓፉ።
3. ናይዚ ክቢ ዲያሜትር መን እዩ?

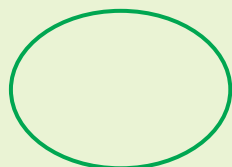
መስመዲ 6

1. ክቢ ዝኾኑ ምስልታት ፍለዩ።

ሀ.

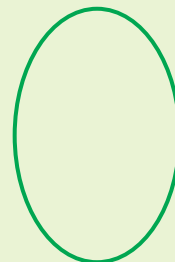
ለ.

ሐ.

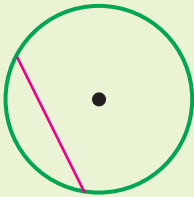

መ.

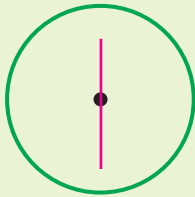

2. ፊዲየስ ዘርኢ ምስሊ ምረፁ።

ሀ.

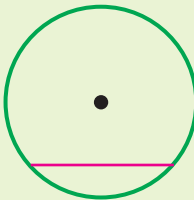
ለ.

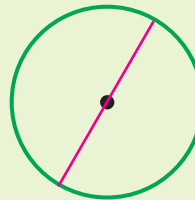
ሐ.

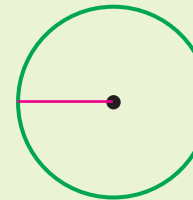
ሀ.

ለ.

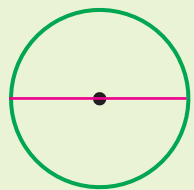
ሐ.

3. ዲያሜትር ዘርኢ ምስሊ ምረፁ።

4. ኮርድ ዘርኢ ምስሊ ምረፁ።

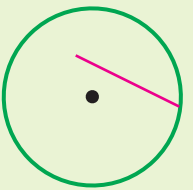
ሀ.

ለ.

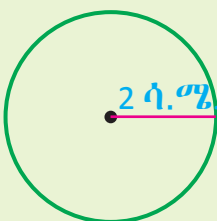

ሐ.

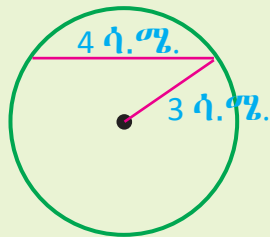

5. ነዞም ክብታት ብምርኣይ ባዶ ቦታ ምልኩ።

ሀ.

ለ.

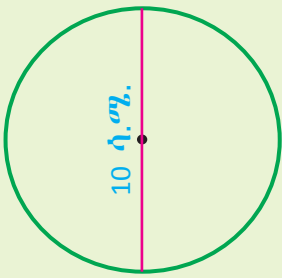
ፊዲየስ = _____ ሳ.ሜ.

ፊዲየስ = _____ ሳ.ሜ.

ዲያሜትር = _____ ሳ.ሜ.

ዲያሜትር = _____ ሳ.ሜ.

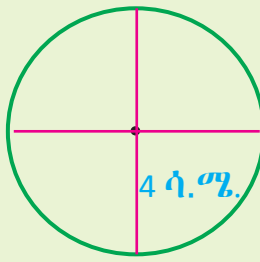
ሐ.

ሬዲየስ = ___ ሳ.ሜ.

ዲያሜትር = ___ ሳ.ሜ.

መ.

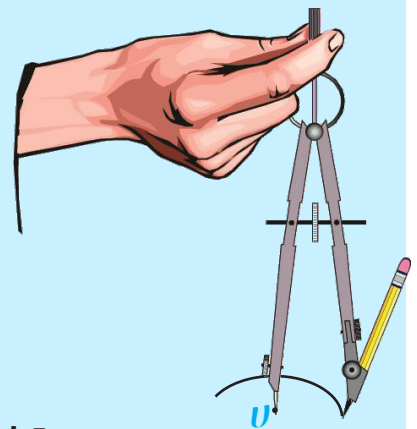
ሬዲየስ = ___ ሳ.ሜ.

ዲያሜትር = ___ ሳ.ሜ.

ኮምፓስ ብምጥቃም ክቢ ምስኣል

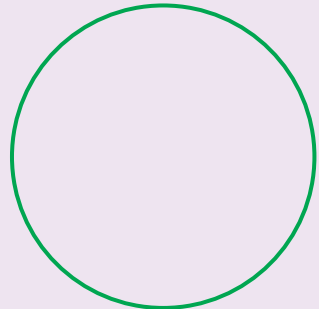
ኮምፓስ ብምጥቃም ክቢ ንምስኣል ነዞም ዘስዕቡ መምርሒ ተኸተሱ።

1. ብእትደልደዎ ንውሓት ሬዲየስ ኣብቲ ኮምፓስ ካብ ጫፍ እቲ መርፍእ ክሳብ ጫፍ እቲ እርሳስ ዓቅኑ።
2. ጫፍ እቲ ኮምፓስ ኣብ ሓደ ቦታ ትኸሱ። እዛ ጫፍ ኮምፓስ ዘዓረፈታ ቦታ ማእኸል ክቢ ትኸውን ማለት እዩ።
3. ነታ ጫፍ ኮምፓስ ምስ ተኸፊኩም እታ እርሳስ ዘሓዘት ጫፍ ኣተረዋ።

ንጥፈት 10

1. ኣብ ደፍተርኩም 2 ሳ.ሜ ሬዲየስ ዘለዎ ክቢ ሰኣሉ።
2. ማእኸል ክቢ መ ኢልኩም ሰይሙ።
3. ሬዲየስ ምስ ሰኣልኩም መለ ኢልኩም ሰይሙ።
4. ዲያሜትር ምስ ሰኣልኩም ቀፊ ኢልኩም ሰይሙ።
5. ኮርድ ምስ ሰኣልኩም ገዘ ኢልኩም ሰይሙ።
6. ብነጥቢ መ ዝሓልፍ ኮርድ ምስ ሰኣልኩም ሰሽ ኢልኩም ሰይሙ። ሰሽ ብኸልእ መማረቢ እንታይ ኢልካ ምፅዋዕ ይከኣል?

መስመሩ 7

1. ነዚ ሰደቓ ምስኡ፡፡

ፊደየስ	2 ሳ.ሜ.	5 ሳ.ሜ.		9 ሳ.ሜ.		15 ሳ.ሜ.	
ዲያሜትር	4 ሳ.ሜ.		16 ሳ.ሜ.		26 ሳ.ሜ.		36 ሳ.ሜ.

2. ሓቂ ወይ ደማ ጌጋ እናበልኩም መልሱ፡፡

- ሀ. ንውሓት ኣብ ዝኾነ ክቢ ፊደየስ ማዕረ እዩ፡፡
- ለ. ኮርድን ዲያሜትርን ሓደ ዓይነት እዮም፡፡
- ሐ. ንውሓት ኩሎም ኮርድታት ማዕረ እዩ፡፡
- መ. ኣብ ክቢ ዝርከቡ ነጥብታት ኣብ ማእኸል እቲ ክቢ ዘለዎም ንውሓት ክፈላለ ይኽእል እዩ፡፡
- ራ. እቲ ዝነወሐ ኮርድ ዲያሜትር እዩ፡፡
- ሰ. ንውሓት ዲያሜትር ፍርቂ ንውሓት ፊደየስ እዩ፡፡

ምዕራፍ

7

ገንዘብ

7.1 ምዕመዋጥ ኣሃድ ገንዘብ

ሳንቲም ኢትዮጵያ

					
1 ሳንቲም	5 ሳንቲም	10 ሳንቲም	25 ሳንቲም	50 ሳንቲም	100 ሳንቲም / 1 ብር/

ብር ኢትዮጵያ

			
ብር 5	ብር 10	ብር 50	ብር 100

ንጥፈት 1

1. ኣሃዳት ገንዘብ ኢትዮጵያ እንታይ እንታይ ከምዝኾኑ ተመያየጡ። ኣብ ሕድሕድ ኣሃድ ገንዘብ ዘሎ ርክብ ድማ ቦብተራ ግለፁ።

መፅሐፍ ተምሃራይ ሳልሳይ ክፍሊ

2. ነዘም ኣሃዳት ገንዘብ ናብቶም ተዋሂቦም ዘለዉ ኣሃዳት ኣሸርፉ።

1 ብር ሚኒቲ = ____ ብር ሓምሳ

1 ብር ሓምሳ = ____ ብር ዓስርተ

1 ብር ሓመስተ = ____ ብር ሓደ

1 ብር ሓደ = ____ 10 ሳንቲም

3. ሕሩይ ኣቡኡ ዝሃቡዎ 97 ሳንቲም ብኸምዚ ዝስዕብ ኣሸርፍ ከምዝክእል ሓሲቡ።

ናይ ሕሩይ 97 ሳንቲም፣ ብ25ሳ፣ 10ሳ፣ 5ሳ፣ ን 1ሳ ስሃዳትን ብምጥቃም ኣሸርፍ ከምዝክእል ካልኦት መንገድታት ደሰዩ።

ኣብነት

መስመዳ 1

1. ኣብቲ ሰደቓ ተዋሂቦም ዘለዉ ኣሃዳት ገንዘብ ናብቶም ተሓቢሮም ዘለዉ ኣሃዳት ገንዘብ ኣሽርፉ።

ሀ.

ብር	ብር	ብር

ለ.

ሳንቲም	ሳንቲም	ሳንቲም

ሐ.

ሳንቲም	ሳንቲም	ሳንቲም

2. ነዞም ዝስዕቡ ሕቶታት መልሱ።

- ሀ. ብር ስለስተ ክንዲይ 25 ሳንቲም ይኸውን?
- ለ. ብር 10 ክንዲይ 50 ሳንቲም ይኸውን?
- ሐ. ብር 5 ክንዲይ 10 ሳንቲም ይኸውን?
- መ. ብር 2 ክንዲይ 5 ሳንቲም ይኸውን?
- *ራ. ብር 2ን ሓምሳ ሳንቲምን ክንዲይ 25 ሳንቲም ይኸውን?

3. ንሕድሕድ ብር ምሽራፍ ዝክኣለሎም ክልተ ኣገባባት ድለዩ።

ሀ. ብር 3	ለ. ብር 74	ሐ. 55 ሳ
መ. 68 ሳ	ራ. 26 ሳ	*ሰ. ብር 1ን 25 ሳን

7.2 ቃል ግድል ኣብ ገንዘብ

ንጥረት 2

መደምሰስ
30 ሳ

እርሳስ
ብር 1

ደፍተር
ብር 2ን 50 ሳ

እስክርቢቶ
ብር 1ን 80 ሳ

መቐረዳ
65 ሳ

1. ነዞም ዝስዕቡ ኣቕሑ ንምዕዳግ ዘድልዩኩም መጠን ገንዘብ ኣስልሑ።

ሀ.

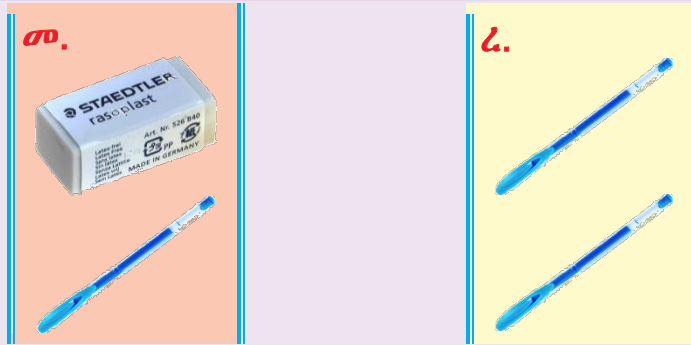

ለ.

ሐ.

2. 1 ደፍተር፣ 1 እርሳስን 1 እስክርቢቶን እንተዳዲግኩም ክንደይ ብር ክትኸፍሉ ይግባእ?
3. 1 መደምሰስ፣ 1 መፅረቢ እርሳስን ሓደ እርሳስን እንተዳዲግኩም ክንደይ ብር ክትኸፍሉ ይግባእ?
4. ብር 5 እንተልዩኩም በዚ ብር እዚ ክትዕድጉዎም ትክእሉ ዘርዘሩ፡
5. ኣደም ብር 2 ኣለዎ። ሓደ እስክርቢቶ እንተዳዲጉ ኣማልሱ ክንደይ እዩ?
6. ሓደ መደምሰስን ሓደ መፅረቢ እርሳስን ዳዲግኩም ብር 1 እንተኸፈልኩም ክንደይ ይምለሰልኩም?
7. ኣበበ 3 ሓምሳ ሳንቲምን፣ 5 ዓሰርተ ሳንቲምን 5 ሓሙሽተ ሳንቲምን ኣለዉዎ። ሓደ ደፍተር ንምዕዳግ ክንደይ ሳንቲም የድልዮ?

መስመዲ 2

ኣብ ሓደ ስጉም ማእበር ስመትቲ ዝርዝር ዋጋ ኣትክልቲ ብኸምዚ ዝስዕብ ተፃሒፉ ኣሎ።

1. ዋጋ 2 ኪሎግራም ኮሚደረ ክንደይ እዩ?
2. 1ኪ.ግ ድንሽን 1ኪ.ግ ሽጉርትን እንተዳዲግኩም ክንደይ ብር ትኸፍሉ?
3. ዋጋ 1ኪ.ግ ኮሚደረ፣ 1ኪ.ግ ድንሽን 1ኪ.ግ ጉዕን ክንደይ እዩ?
4. ዋጋ 1ኪ.ግ ሽጉርትን 1ኪ.ግ ጉዕን ክንደይ እዩ?
5. ፍርቂ ኪ.ግ. ድንሽ እንተዳዲግኩም ክንደይ ትኸፍሉ?

ዓይነት ስትክልቲ	ዋጋ 1ኪሎግራም
	ብር 5
	ብር 4
	ብር 6ን 50ሳ
	ብር 1ን 25ሳ

6. ዑስማን ብር 1 ኣለዎ። ብ 78 ሳንቲም ቆሎ እንተጻዲጉ ክንደይ ሳንቲም ይተርፎ?
7. ተስፋይ 3 ዕስራን ሓሙሽተን ሳንቲም ኣለዎ። ብ60 ሳንቲም ጫምኡ እንተኣውዲሉዎ ክንደይ ሳንቲም ይተርፎ?
8. ስምረት ዲቪዲ ቤት ትምህርቲ ክተስፊ ኣቦኣ ብር 100 ሂሶምዎ። ሰፋዩ ክዳን ዋጋ መስፈዩን ጨርቅን ንቐምሽ ብር 48፣ ንሸሚዝ ድማ ብር 25 እንተክፈሉዎ ኣማልሳ ክንደይ ብር እዩ?
9. ገብረኣብ 3 ዕስራን ሓሙሽተን ሳንቲምን 2 ሓምሳ ሳንቲምን ኣለዎ። ብብር 1ን 50 ሳንቲምን ደፍተር እንተጻዲጉ ኣማልሱ ክንደይ እዩ?

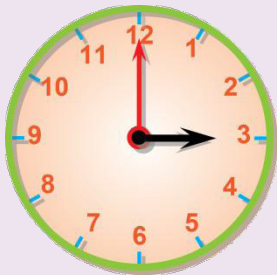
ግዜ

8.1 ምንባብ ሰዓት

ግዜ ንምዕቃን ሰዓት ኢና ንጥቀም።

ንጥፈት 1

ሰዓት ክንደይ ምዃኑ ተመደዩ።

ሀ.

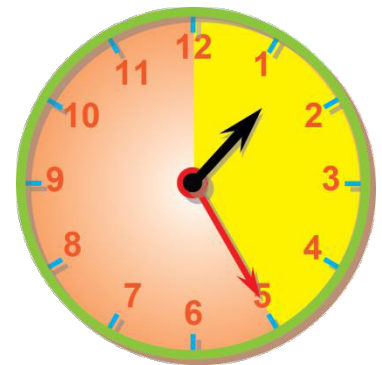
ለ.

ሐ.

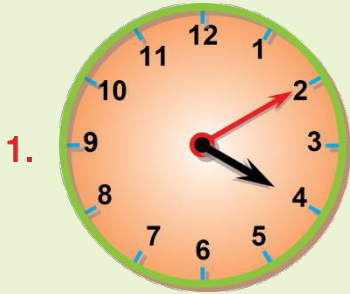
ቆፃሪ ደቂቅ ካብ 12 ተበጊሱ ኣብ 1 እንትበፅሕ 5 ደቂቅ ከምዝሓለፈ የርኢ። ብተመሳሳሊ ኣገባብ ቆፃሪ ደቂቅ በቢ ሓሙሽተ ደቂቅ ብምቕፃር ሰዓት ምፍላጥ ይክኣል እዩ።

እዚ ሰዓት፣ 1ሰዓትን 25 ደቂቅን እዩ ዘርኢ ዘሎ። እንትፅሓፍ ድማ 1:25 ይኸውን።

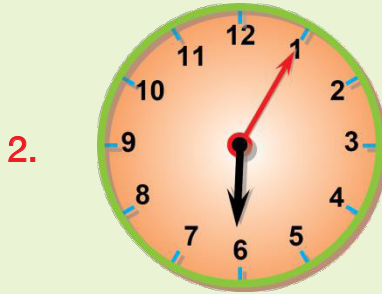

መስመሩ 1

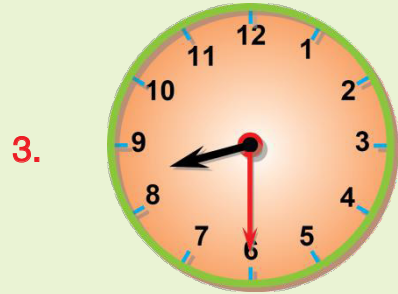
ሰዓት ክንደደ ኮይኑ?

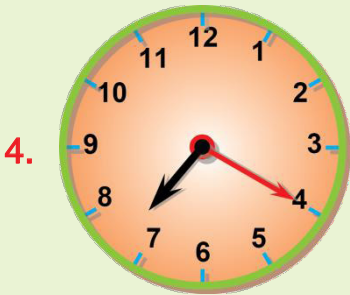
4 : 10

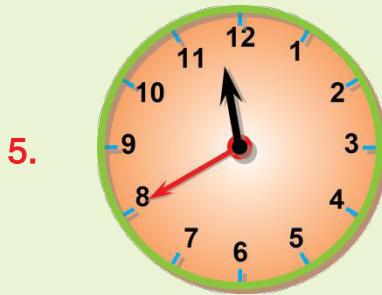
_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

_____ :

ንጥረት 2

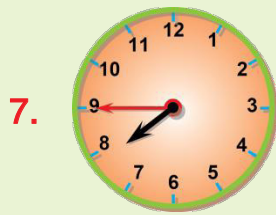
ከድጃ አብ መንደቅ ዘሎ ሰዓት ብምርኣይ ሰዓት ዓሰርተን ኣርብዓ ደቂቅን እንትትብል ተስፋልደት ድማ ንዓሰርተ ሓደ ዕስራ ጎደል እዩ ኢሉ። አብ መንጎኦም ኣፈላላይ ኣሎዶ? ተመያየጡ።

መስመሩ 2

ነዞም ዘስዕቡ ሰዓታት እናንበብኩም ብክስተ መንገዲ ጻፉ።

- 1. 3:45፣ ሰዓት 3 ን 45 ደቂቅን ወይ ድማ ንሰዓት 4 ርብዒ ጎደል
- 2. 4:50 ሰዓት _____ ን _____ ደቂቅን ወይ ድማ ን _____ ጎደል
- 3. 6:30   4. 12:55   5. 7:40   6. 8:35

ሰዓት ክንደይ ኮይኑ?

_____

_____

_____

_____

_____

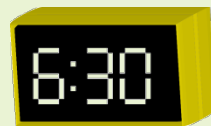
_____

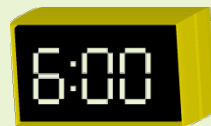
_____

_____

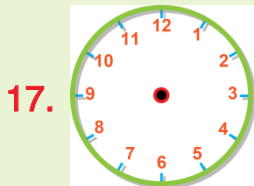

_____

_____

ነዞም ተዋሂቦም ዘሰጧ ምስልታት ሰዓት ኣብ ደፍተርኩም ብምስኣል ሕድ ሕድ ሰዓት ኣርእዩ::

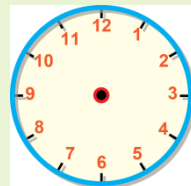
9 : 25

2 : 35

7 : 05

3 : 10

8.2 ሰዓትን ደቂቅን

ንጥፈት 3

1. ቆፃሪ ሰዓት ካብ 12 ተበጊሱ ኣብ 1 እንትዓርፍ ክንደይ ሰዓት ምሕላፉ የርኢ?
2. ቆፃሪ ደቂቅ ካብ 12 ተበጊሱ ኣብ 2 እንትዓርፍ ክንደይ ደቂቅ ምሕላፉ የርኢ?
3. ቆፃሪ ሰዓት ካብ 12 ተበጊሱ ኣብ 1 እንትዓርፍ ቆፃሪ ደቂቅ ክንደይ ደቂቅ ምሕላፉ የርኢ?

ካብ ሰዓትን ደቂቅን ዘሎ ርክብ ከምዘስዕብ እዩ።

$$1 \text{ ሰዓት} = 60 \text{ ደቂቅ}$$

ሰዓት ናብ ደቂቅ ንምቕያር ብ60 ኣራብሑ።

ኣብነት፡- 2 ሰዓት = ____ ደቂቅ

$$2 \times 60 = 120 \text{ ደቂቅ}$$

ስለዚ 2 ሰዓት 120 ደቂቅ እዩ።

ንጥረት 4

1. ነዚ ሰደቓ እናተመደጥኩም ምስኹ።

ሰዓት	1	2		4	5
ደቂቅ	60		150		

2. ካብ ሰዓት ናብ ደቂቅ ንምቕያር እንታይ ክንገብር ይገባእ? ካብ ደቂቅ ናብ ሰዓተኽ?

መስመዲ 3

1. ሙሉእ መዓልቲ ዘምህር ቤት ትምህርቲ ብንጉሆ ሽፍት 4 ሰዓት፣ ብድሕሪ ቀትሪ ሽፍት ድማ 2 ሰዓት ዘምህር እንተኾይኑ ኣብ ሓደ መዓልቲ ዘሎ እዋን ትምህርቲ ክንደይ ሰዓት ይወስድ?
2. ስለሞን ዕዮ ገዛ ትምህርቲ ሒሳብ ንምስራሕ 25 ደቂቅ ከምኡውን ዕዮ ገዛ ትምህርቲ ከባቢ ሳይንስ ንምስራሕ 15 ደቂቅ እንተወሲዱዎ ብሓፈሻ ዕዮ ገዛ ንምስራሕ ዝወሰዶ ግዜ ክንደይ ደቂቅ እዩ?
3. ሙክታር ኣብ መዓልቲ 8 ሰዓታት ኣብ ቤት ትምህርቲ፣ ኣብ ገዛ ድማ ተወሳኺ 2 ሰዓት ንመፅናዕቲ እንተመዲቡ ብጠቕላላ ኣብ ቤት ትምህርትን ኣብ መፅናዕትን ዘውዕሎ ግዜ ክንደይ ሰዓት እዩ?
4. ፈረጃ ፈተና ሰሪሑ ንክውድእ 38 ደቂቅ ወሲዱዎ። ሮቤል ድማ 45 ደቂቅ ወሲዱዎ። ፈተና ሰሪሕኻ ንምውዳእ ፈረጃ ካብ ሮቤል ብክንደይ ደቂቅ ቀዲሙ ወዲኡ?

8.3 ዕለት፣ ሰሙን፣ ወርሕን ዓመትን

ንጥረት 5

ፊልሞን ዝተወለደሉ 1^ይ ዓመት ልደት ሱሚ ኣብዒሉ።

ሀ. ፊልሞን ካብ ዝውለድ ክንደይ ኣዋርሕ ገይሩ?

ለ. ክንደይ ሰሙናትከ ገይሩ?

ርክብ ዝተፈላሰዩ መዐቀንታት ግዜ ከምዚ ዝስዕብ እዩ።

1 ሰዓት = 60 ደቂቓ

1 ወርሒ = 30 መዓልቲ

1 መዓልቲ = 24 ሰዓት

1 ዓመት = 52 ሰሙን

1 ሰሙን = 7 መዓልቲ

1 ዓመት = 12 ወርሒ

መልመዳ 4

- ሃፍቶምን ዓርኩን ን1 ሰዓት ዝኣክል ብሓባር ተግደቶም። በዓል ሃፍቶም ንክንደይ ደቓይቕ ብሓባር ተግደቶም?
- ጅብሪል ስድርኡ ክርኢ ኢሉ ን 2 ሰሙን ኣብ ኣክሱም ቀንዩ። ጅብሪል ኣብ ኣክሱም ዝቐነዩ ክንደይ መዓልቲ እዩ?
- እዋን ትምህርቲ ሓደ ዓመት ከባቢ 10 ወርሒ እዩ። እዚ እዋን ትምህርቲ ክንደይ ሰሙን ይኸውን?
- ሐምለን ነሐስን ቤት ትምህርቲ ዕፁው እዩ። እዚ እዋን ክንደይ መዓልቲ ይኸውን?
- መዓልቲ ባንዲራ ካብ ዝኸበር 40 ሰሙናት እንተሕለፉ ዓመት ንክመልኦ ክንደይ ሰሙን ይተርፎ?

6. ነዞም ዝስዕቡ አዛምዱ

ሀ.

ለ.

1. 56 ሰሙን

ሀ. 1 መዓልቲ

2. 24 ሰዓት

ለ. 1 ወርሒ

3. 30 መዓልቲ

ሐ. 24 ሰዓት

4. 1 መዓልቲ

መ. 1 ዓመት

5. 12 ወርሒ

ረ. 1 ዓመትን 1 ወርሒን

8.4 ቀሊስ ቀለንተን

ንጥፈት 6

ነዚ ቀለንተን ኣስተውዕሉ፡፡

ሰነ 2003						
ሰንበት	ሰኑይ	ሰሉስ	ረቡዕ	ሓሙስ	ዓርቢ	ቀዳም
			፩ ¹	፪ ²	፫ ³	፬ ⁴
፭ ⁵	፮ ⁶	፯ ⁷	፰ ⁸	፱ ⁹	፲ ¹⁰	፳ ¹¹
፲፪ ¹²	፲፫ ¹³	፲፬ ¹⁴	፲፭ ¹⁵	፲፮ ¹⁶	፲፯ ¹⁷	፲፰ ¹⁸
፲፱ ¹⁹	፳ ²⁰	፳፩ ²¹	፳፪ ²²	፳፫ ²³	፳፬ ²⁴	፳፭ ²⁵
፳፮ ²⁶	፳፯ ²⁷	፳፰ ²⁸	፳፱ ²⁹	፴ ³⁰		

1. ኣብ ሰሙን ዘለዉ መዓልታት እንመን እዮም?
2. ኣብ ዓመት ዘለዉ ኣዋርሕ ክንደይ እዮም? ሽማቶም ዘርዝሩ?
3. እዚ ቀለንተን ናይ ኣየናይ ወርሒ እዩ ዘርኢ ዘሎ?
4. ብመሰረት እዚ ቀለንተን ሰነ 5፣2003 ዓ.ም መዓዘ መዓልቲ ይውዕል?

ዕለት ብሓዲሩ ንምፅሓፍ ነዚ ዘስዕብ ኣገባብ ኣፀሓፊኒ ንጥቀም ኢና፡፡
ዕለት/ወርሒ/ዓ.ም

ኣብነት ሰነ 5፣ 2003 ዓ.ም ብሓዲሩ እንትፅሓፍ፡-
5/10/03 ይኸውን (ሰነ ዓስራይ ወርሒ ምዃኑ ኣስተውዕሉ!!)

ንጥፈት 7

ኣብ ክፍሊ ዘጥቃዕ ቀለንተን ብምጥቃም ነዞም ዘስዕቡ ሕቶታት መልሱ፡፡

1. ሎሚ ዕለቱ ክንደይ እዩ? ኣብቲ ቀለንተን ኣርእዩ፡፡
2. መዓልቲ ልደትኩም መዓዘ ከምዘውዕል ኣብቲ ቀለንተን ኣርእዩ፡፡
3. መዓልቲ ልደትኩም ብሓዲሩ ፅሓፉ፡፡
4. ኣብቲ ቀለንተን መስከረም 1 ዝወዓለሉ ኣበዮናይ ዕለት እዩ?
5. ኣብቲ ቀለንተን ሰነ 30 መዓዘ መዓልቲ ይውዕል?
6. ኣብቲ ቀለንተን ዝተፈላለዩ ሃይማኖታውን ሃገራዊን በዓላት ተገሊፆም እዮም፡፡ በዓል ዓወት ዓድዋን መዓልቲ ሸቃሎ(ሜይዴይ)ን ዝክበሩሉ ዕለትን መዓልትን ፍለዩ፡፡

ምዕራፍ

9

ካብ ሰነ ክላብ ጥቅምቲ ዘለዉ ዝኖብ ዝዘነበሎም ኣዋርሕ	
ሰነ	●●●●●●●●●●
ሓምለ	●●●●●●●●●●●●●●
ነሓሰ	●●●●●●●●●●●●●●●●
መስከረም	●●●●●●●●●●●●●●
ጥቅምቲ	●●●●●●●●
ሕድሕድ ● ክልተ መዓልቲ ይውክል	

ኣተሓሕዛ መረዳኦታ

9.1 ቀሲል ስእላዊ ግራፍ

ስእላዊ ግራፍት ዘተፈላበዩ መረዳኦታታት ብቐሲቡ ንምርኣይ ይጠቐሙ።

ንጥፈት 1

ስምኡን እንስሳ ዘቤት ዘለዉዎም መማህርቱ ድሕሪ ምፍላይ ነቲ ሓበሬታ ብመልክዕ ሰደቓ ኣቐረቡ።

👉 ነዚ ሓበሬታ ሓደ ተምሃራይ ብ ብምውካል ብስእላዊ ግራፍ ክርኢ ደልዩ።

1. ስምኡን ርግቢት ዘለዎም ተምሃሮ ብስእላዊ ግራፍ ክውክል እንተኾይኑ ክንደይ ክስእል ይግባእ?
2. ድሙን ክልቢን ዘለዎም ተምሃሮ ብስእላዊ ግራፍ ንክውክል ክንደይ ክስእል ይግባእ?
3. ስምኡን ዝኣከቦ ሓበሬታ ናብ ደፍተርኩም ብምቕዳሕ ነቲ ስእላዊ ግራፍ ምልኡ።

ኣብ 3 ^ይ ሀ እንስሳ ዘቤት ዘለዉዎም ተምሃሮ		
ርግቢት	////	4
ድሙ	### ///	8
ክልቢ	### ## //	12

ብዝሒ ኣብ 3 ^ይ ሀ እንስሳ ዘቤት ዘለዉዎም ተምሃሮ	
ርግቢት	
ድሙ	
ክልቢ	
ሕድሕድ ሓደ ተምሃራይ ይውክል	

4. ስእላዊ ግራፍ ኣብ ዝሰኣለሉ እዋን ክልተ መጻሕፍቲ ብ ዝውከሉ እንተኾይኖም 10 መጻሕፍቲ ንምውካል ክንደይ ክንስእል ከምዝግባእ ተመያየጡ።
5. ሓደ ዝውከሎ 2 መጻሕፍቲ እንተኾይኑ 1 መፅሐፍ ብኸመይ ክውከል ይከኣል? ተመያየጡ።

ስእላዊ ግራፍ ንምስሳል ነዞም ዝስዕቡ መምርሕታት ተኸተሉ።

- ሀ. ነቲ ሓበሬታ ዝውከል ስእሊ ምምራፅ።
- ለ. ሕድሕድ ሓበሬታ ብክንደይ ስእሊ ክውከሉ ከምዝግባእ ምውሳን።
- ሐ. ነቲ ሓበሬታ ብስእሊ ምቕራብ።
- መ. ነቲ ስእላዊ ግራፍ ርእሲ ምሃብን ሓደ ስእሊ እንታይን ክንደይን ከምዝውከል ኣብ ትሕቲ እቲ ስእሊ ምግሳፅን።

መልመዲ 1

1. ነዚ ተዋሂቡ ዘሎ ሰደቓ ብምርኣይ ኣብ ሕድሕድ ክፍሊ ዘሎ በዝሒ ቁመቶም ልዕሊ 130ሳ.ሜ ዝኾኑ ተምሃሮ ዘርኢ ስእላዊ ግራፍ ስርሑ።

- ንስእላዊ ግራፍኩም ርእሲ ምሃብ ኣይትረስዑ።
- እቲ ስእላዊ ግራፍ ብመልክዕ እዚ ዝስዕብ ኢኹም እትሰርሑዎ።

በዝሒ ቁመቶም ልዕሊ 130 ሳ.ሜ ዝኾኑ ተምሃሮ		
1 ^ይ ክፍሊ	//	2
2 ^ይ ክፍሊ	////	4
3 ^ይ ክፍሊ	### ///	8
4 ^ይ ክፍሊ	### /	6
5 ^ይ ክፍሊ	### ////	9

1 ^ይ ክፍሊ	
2 ^ይ ክፍሊ	 ...
.	
.	
.	
ሕድሕድ ሓደ ተምሃራዊ ደውክል	

2. ካብ መንጎ መማህርቲኹም 5 ተምሃሮ ምረፁ። ካብዞም 5 ተምሃሮ ካብ እዋን ዕረፍቶም ስድርኦም ብስራሕ ንክንደይ ሰዓት ከምዝሕግዱ ሕተቱዎም። እቲ ዝረኹብኩምዎ ሓበሬታ ዘርኢ ሰደቓ ስርሑ። ቀዲልኩም ድማ ብስእላዊ ግራፍ ኣርእዩ።

ዕዮ ገጅሰ

ኣብ ክፍልኹም ዘለዉ ተምሃሮ ብክልተ ጉጅለ ምቐሉ። ነዞም ዝስዕቡ ሓበሬታታት ኣኪብኩም ሓበሬታኹም ብስእላዊ ግራፍ ኣርእዩ።

ገጅሰ 1:- ካብ ሙዝ፣ ኣራንሽን ማንጎን ኣብሊፆም ዝፈትውዎ ዓይነት ፍረምረ

ገጅሰ 2:- ካብ ኩዕሶ እግሪ፣ ኩዕሶ መርበብን ጉያን ኣብሊፆም ዝፈትውዎ ዓይነት ስፖርት

9.2 ትንተና ቀሲሶ ስእላዊ ግራፍ

ስእላዊ ግራፍ ብምርኣይ ዘተፈላሰዩ ሓበሬታታት ብቐሲሶ ምርካብ ይክኣል እዩ።

ንጥፈት 2

ኣሚና መማህርታ ዝፈትውዎ ዓይነት ፀወታ ዘርኢ ስእላዊ ግራፍ ከምዚ ዝስዕብ ኣቕሪባ።

ተምሃሮ ዝፈትውዎም ዓይነታት ፀወታ	
ፀወታ ኩዕሶ እግሪ	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
ምዝማር መዝሙር	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
ሕብእ ሕብእይተይ	☐ ☐ ☐
ፀወታ ጭርዶ	☐ ☐
ዝላ ገመድ	☐ ☐ ☐ ☐
ሕድሕድ ☐ ኣደ ተምሃራይ ይውክል	

1. ሕድሕድ ዓይነት ፀወታ ብክንደይ ተምሃሮ ተወኪሉ ኣሎ?
2. ብብዙሓት ተምሃሮ ዝፍቶ ዓይነት ፀወታ ኣየናይ እዩ?
3. ካብ ፀወታ ዝላ ገመድን ምዝማርን ዝበዝሐ ተምሃራይ ዝፈትዎ ኣየናይ ፀወታ እዩ?
4. ዝወሓደ ተምሃራይ ዝፈትዎ ዓይነት ፀወታ ኣየናይ እዩ?

መስመዲ 2

1. መምህር ለተዘገተ ተምሃሮ ኣብ ከባቢ ቤት ትምህርቶም ዝተኸልዎ በዝሒ ፈልሲ ዘርኢ ስእላዊ ግራፍ ከምዚ ዝስዕብ ኣዳልዮን።

በዝሒ ኣብ ዓርቢ ክሳብ ሰንበት ዝተተኸለ ፈልሲ	
ዓርቢ	▲ ▲ ▲ ▲
ቀዳም	▲ ▲ ▲ ▲ ▲ ▲ ▲ ▲ ▲
ሰንበት	▲ ▲ ▲ ▲ ▲ ▲
ሕድ ሕድ ▲ ዓሰርተ ፈልሲታት ይውክል	

- ሀ. ብዙሕ ፈልሲ ዝተተኸለሉ መዓልቲ ኣየናይ እዩ?
  - ለ. ኣብ ሕድሕድ መዓልቲ ዝተተኸሉ ፈልሲታት በዝሒ ክንደይ እዩ?
  - ሐ. ዝወሓደ በዝሒ ፈልሲ ዝተተኸለሉ መዓልቲ ኣየናይ እዩ?
  - መ. በዝሒ ቀዳም ዝተተኸሉ ፈልሲታት ዓርቢ ኣብ ዝተተኸሉ ፈልሲታት ብክንደይ ይበልፅ?
  - ራ. ኣብ ሰለስቲኡ መዓልቲ ዝተተኸሉ ፈልሲታት በዝሒ ክንደይ እዩ?
  - *ሰ. ዋጋ ሓደ ፈልሲ ክልተ ብርን ሓምሳ ሳንቲምን እንተኾይኑ ዋጋ ዓርቢ ዝተተኸሉ ፈልሲታት ክንደይ እዩ?
2. እዚ ዝስዕብ ስእላዊ መግለጺ ኣብ ሓደ ከተማ ኣብ ወርሒ ሰነ ክሳብ ወርሒ ጥቅምቲ ኣብ ሕድሕድ ወርሒ ዝናብ ዝዘነበሉ በዝሒ መዓልቲ የርኢ።

ኣብ ሰነ ክሳብ ጥቅምቲ ዘለዉ ዝናብ ዝዘነበሎም ኣዋርሕ	
ሰነ	● ● ● ● ● ● ● ● ●
ሓምለ	● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ●
ነሓሰ	● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ●
መስከረም	● ● ● ● ● ● ● ● ● ●
ጥቅምቲ	● ● ● ● ● ● ●
ሕድሕድ ● ክልተ መዓልቲ ይውክል	

- ሀ. ሕድ ሕድ ለ ክንደይ መግልጽ ይውክል?
- ለ. ኣብ ሕድሕድ ወርሒ በዝሒ ዝናብ ዝዘነበሉ መግልጽ ክንደይ እዩ?
- ሐ. ዝበዝሐ መግልጽ ዝናብ ዝዘነበሉ ወርሒ ኣየናይ እዩ?
- መ. ዝወሓደ መግልጽ ዝናብ ዝዘነበሉ ወርሒ ኣየናይ እዩ?
- ረ. ካብ ወርሒ ሰነን ነሐሰን ዝበዝሐ መግልጽ ዝናብ ዝዘነበሉ ወርሒ ኣየናይ እዩ?
- ሰ. ኣብ ሓሙሽቲኣን ኣዋርሕ ብሓፈሻ ንክንደይ መግልጽ ዝናብ ዘኒቡ?

ዕዮ ጉጅብ

1. ቅድም ክብል ዝሰራሕኹምዎ ዕዮ ጉጅብ ምስቀረብ ክልቲኦም ጉጅብታት ዝሰርሑዎ ተቐያይርኩም እቲ ሓደ ጉጅብ ናይቲ ካልእ ጉጅብ ዘቕረቦ ሓበሬታ መዝጊብኩም ናብ ክፍሊ ኣቕርቡ።
2. ብዛዕባ ጥቕሚ ስእላዊ ግራፍ በቢጉጅብ ተመያይጥኩም ናብ ክፍሊ ኣቕርቡ።